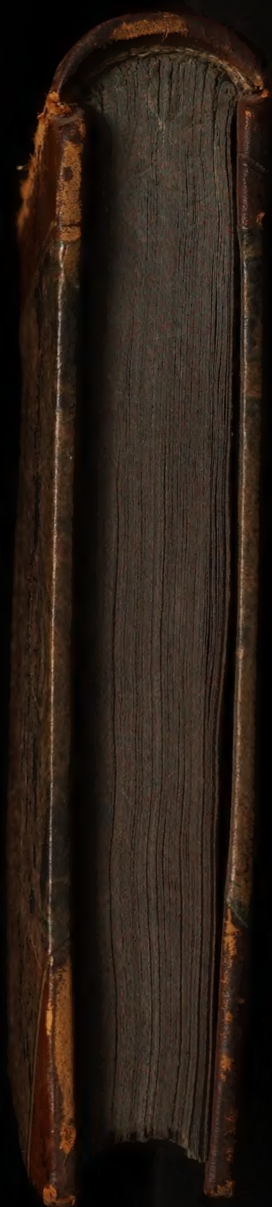

KELLANDER

GBG 1696

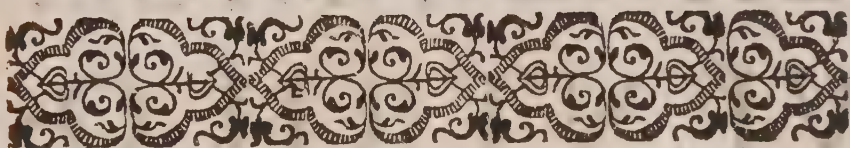

Forf.

P. Kellander

Huerta Sale, No 1073

R. Hertz
1916.

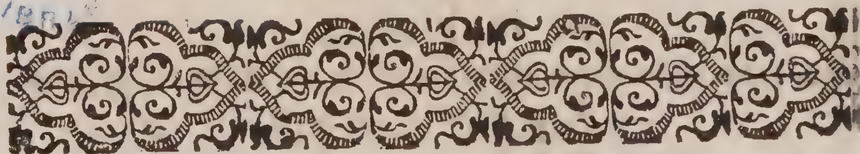

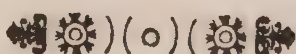
INsigne hoc Præclari auctoris opus, grato animo accipe, LECTOR. Docet enim solide Enthusiasmi precatorij causas, qvantumqve genuina pietas atq; religio, à stolida atqve fucata imaginatione, qvæ alteri directe est adversa, distet. Imo, qvid in universo illo genere officiorum, qvæ religiosa appellamus, sit omnibus numeris absolutum, qvidqve nos propius DEO conjungat. Vale.

Stockholmiæ d. 24. Octob.
Anno MDCXCVI.

G. PERINGER LILIEBLAD
Reg. Libr. Cens.

Den
Stormächtigste Konung och
HERRE
Herr CARL
den XII.

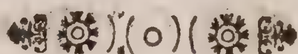
Sweriges/ Giöthes och Wändes Konung/ Storfürste til Finland/ Hertig uti Skåne/ Estland/ Lijfland/ Carelen/ Bremen/ Verden/ Stetin-Pommern/ Cassuben och Wänden/ Furste til Rügen/ Herre öfwer Ingermanland och Wißmar; Så och Pfaltz-Grefwe wid Rhein i Beyern/ til Gülich/ Cleve och Bergen Hertig etc. etc.

Min allernådigste Konung och HERRE

Stormächtigste Allernådigste HERRE/

DEn stora och oförlijkeliga Nåd/ hwar med Ed. Kongl. May:tz högst salige Herr Fader/ Landzens allermildaste och huldaste Fader/ deß Inbyggiare och trogne Undersåtare städze omfattade/ hwars liufliga Ansichte war Lijfwet/ och hans Ynnest såsom Affton-Regn/ at iag icke må drista mig af egen Oförmögenheet/ nämpna alla de högstprijselige Kongl. Dygder/ som nånsin falla

kunde af Himmelen/ på en Jordennes Gud och *Monarch*, dem heela Werlden förundrar/ och Rijketz Barn/ så långe Jorden warar/ aldrig kunna uthur Minnet låta) giwer mig allerunderdånigste Tilförsicht/ denna ringa och enfaldiga Skrifft för **Ed. Kongl. May:tz** Fötter at nederläggia/ med allerunderdånigst Bööufallande/täcktes **Ed. Kongl. May:tz** kasta der på ett nådigst Öga/ hwilken förmodeligen är sammanfattat och stält til Guds Åhra/ och dem Enfaldigom i deß Församling/ til någon Underrättelse. Kunnandes intet twifla om **Ed. Kongl. May:tz** höga Nåd/ som icke allenast är af en så obeskriswelig god Art och Root å bägge Sijdor härkommen/ haud procul pomum â stipite; Uthan sielf redan så många och wijda omkring i Werlden bekante Proff förspörja låtit/ så at allestädes med Hiertans Glädie talas och höres: **Konungen är såsom en Guds Engel.** Den höga Kongl. Nåd/ som här uti låter den ringaste Strimma lysa/ öfwer mit Sinnes högsta och största Förnöjelse/ hwilket uti annat intet förmår at Kämpa med redelige Undersåtare/ om bästa Tienst och Nöye/ emot sin

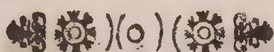

allernådigste Herre och Konung än allenast uti en allerunderdånigst Wördnat/ Dyrekian och Hörsamheet/ där uti iag aldrig skal öfwerwunnin warda/ sampt dagelig Bööns til alla Konungars Konung/ för Eders Kongl. May:tz långa Lijf/ Helsa/ Lyckia och Wällgång/ uti alle Eders Kongl. May:tz höga Embetes Syßlor/ til Guds heliga Nampns Ähra/ heela det Kongl. Huusetz Tröst och Wällfärd/ och alle Rijkzens Ständer och Inwånare/ som nu lefwa eller här effter lefwa skola/ til Alltzkiöns Glädie och Fromma.

Eders Kongl. May:tz

Lundby den 12. Novemb. Anno 1697.

Allerunderdånigste och Troskyldigste Tienare och Undersåtare
Petrus Kellander.

AD LECTOREM BENI-VOLUM.

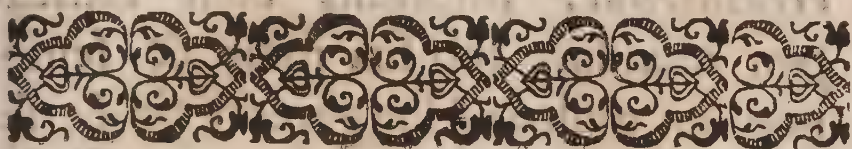
Diu mecum anxius volvi, cordate & sincere Lector num has tibi rudes ac pueriles offerrem pagellas, minime nescius, tot tantiq; Nominis viros celeberrimos, rerum gravitate & perspicuitate locupletissimos, etiam in hoc Casu amplissimos, ex abundanti, ad volumina usq;, qvidqvid vetusta & nostra vehunt tempora, egenti ac desideranti reliqvisse orbi, qvorum scripta ut numina, Exempla ut lumina, opera gemmea aureaq;, omnes & singuli cum admiratione exosculantur: interim, qvia singularis, in hac mea à Christo concredita Ecclesia, proveniebat casus, simpliciores ad commovendum facilis & Benignus, qvem non adeò leviter sopitum iri deprehendi, exci-

tatis ſic animis, turbatis & ad Calculum pronis, in Calcaneo, non in Cerebro, datis & acceptis Conſiliis: qvapropter hoc tibi miſi, Lector, nulla arrogantia, ut Deus teſtetur, ſed bono inductus Zelo, ut ſi qvis ex hac qvalemcunq; percolui ſcriptione, enaſci poſſet fructus, is Deo & ſimplici gregi, ſi qvid lapſus & erroris, mihi & tenuitati ingenii mei cederet. Si olim cogeret Attica Lex; Pugnabo pro ſacris ſolus, & cum aliis, *utiq; penes qvemlibet noſtrum, reponi debeat victoriæ momentum, cujus nulla juſtior eſſe poteſt Cauſa*, qvam Sacro Sanctæ veritatis defenſio. *In hac ſtatione, ſi illam â me longius eſſe putes L. B. hoc unicum largire: in pugna veritatis utrumqve pulchrũ, & vincere & vinci, imo præſtat vinci â vero, qvã velle verum per falſa vincere. Horatianum illud igitur Coronidis loco, tibi Conſiderandum & ſeqvendum propono,*

Si qvid Noviſti rectius iſtis
Candidus imperti, ſi non, his utere mecum. Vale.

Qvod

QVod Apoſtolus ſuos monet Theſſalonicenſes, ne cito dimoveantur â mente, neq; turbentur, neqve per Spiritum, neqve per Sermonem; Sed probent potius Spiritus, juxta Regulam S. Johannis, an Ex DEO ſint. Id ad qvemlibet corde Chriſtianum, imprimis vero, Chriſti in officio miniſtrum pertinere, haud dubius teneo. Qvod circa negotium, ſatis & ſuper arduum, adcurate Circumſpiciendum, qvid Sacræ ſcripturæ conſentaneum dicitur & docetur, & qvid ab illa longius recedit; Ne ingruat illud vulgo, ut creditur Cypriani: *Homines contra DEUM credunt, qui DEO contra homines non*

 credide-

crediderunt: Imprimis cum fatiſcat jam mundus, ſub ſua mole & ſenio, nimium multos (ſuggerente ſic & ſeducente adverſario) admittens Illuſores & irriſores, qvi partim ex ὀλιγομαθέια ſeu inſcitia, partem ex multa eruditionis perſvaſione & αὐτάθεια ſub qva ſcripturæ patitur allegatio, dum ſæpius Apoſtolicam qvandam vocem adhibent, ſed nec Apoſtolice lectam nec pronunciatam, minus intellectam, de qvibus, *erratis neſcientes ſcripturas & virtutem Dei,* partim ex qvacunq; alia ingeniorum petulantia, ſordeſcente antiqva ſimplicitate, novum qvid & ſubtilius excogitare tentant, ſub affecta ſingularis alicujus Sanctitatis externa ſpecie, inceſſus ipſis ad humilitatem compoſitus, aſſiduæ de vitiis qverelæ, gloriationes perpetuæ de vitæ conſtantia, omnium virtutum re-

fer-

fertiſſimæ, & qvæ non præterea ſexcenta, ut mera Devotio, mera Charitas, pura ſanctitas, qvâ majorem in cælis vix reperias, cum nihil tamen aliud qvam duplex iniqvitas, blaſphemiarum ſtrues, & convitiorum farrago compareat. Ea propter pretium alicujus moræ eſſet, ſicut mihi perſvadeo, diſpicere, qvid tegitur monſtri ſub ultima hac mundi Cataſtrophe, & qvid parturiant omnia iſta auguria, ſuſpiciones, vaticinia, viſiones ac colloqvia Divina, ſcilicet per occultos interiores flatus, *interiori ſui abnegatione?* Ut fanaticorum progenies, ſub ſidere infeliciſſimo producta, ſibi in latebris & poſt focum obtingere jactitat impudenter. Freqventius his vaniloqvis nihil, qvam in ore Spiritus Sanctus, qvem in omnibus cogitatis, dictis & factis crepanr, ut parum abſit,

ſit, qvin ſe totos ſpiritum eſſe glorien-tur. Unde haud pauci, cantibus veluti ſirenum, in errorum Gurgites prolapſi, citius mirantur, qvam intelligunt, adeo ſe ſubito eſſe corruptos, ut experientia flebilis magiſtra, vel integram Iliada conficere poſſet. Hinc provenit, ut Chriſti cultores & confeſſores, ſæpiſſime declinent, & aberrando incidant facile in iſtas ſyrtes, qvibus ſolutior Satan, latentiores occultando profunditates, ad ſubmerſionem fœminæ parturientis, ſuos habet piratas, qvi ſub ementito devotionis vexillo, ad ſcopulos allidunt, & inter ſe committunt ſimpliciores.

Hinc erit prorſus, ut ſi qværas Cum Rege Joram; Eſtne pax. Reſpondebit Jehu; qvæ pax? Cum fornicationes & veneficia Eccleſiam modo certè non uno, turbent & laceſſant.

Qvæ pax? Cum locuſtæ & ranæ, non ulterius latitant in angulis, ſed pro lubitu proprio, huc vagantur & illuc, & limina terunt non ſolum, ſed abſq; timore & pudore interiores Penetrant receſſus. O qvam Conſultum igitur eſt cum vel oculis videtur limis, in qvanto verſatur periculo pucillus grex, ut ex ſupremi Imperatoris & paſtoris cæleſtis diplomate Regio, tanqvam ex limpidiſſimo torrente, lapides ſeligantur accutiſſimi, & in frontem ejuſmodi inſanorum, Davidis utinam ſucceſſu, infigantur. Sic in Victore noſtro Bono JEſu, Victoria obtinetur in militante, & Cum æterno Halleluia, confirmatur in Triumphante Choro!

VIRO

VIRO

PLURIMUM REVERENDO, ET PRÆCLARISSIMO DOMINO

Mag. PETRO KELLANDRO,

Lundbyenſium Paſtori longe digniſſimo, de Eccleſia Chriſti bene merito, amico Veteri & intimo.

STupore cum ſacro furit Sibilla, cum
Repente Mænas ardet ipſa Delphico
Furore, cum Deo calens Paliliis
Sacris Sacerdos, igne myſtico vomit,
Tripes puella ventre fatur innubo,

Aditq;

Aditq; vulgus augures, aruſpices,
Hariolos, anus loqvax & eloqvens
Minerva ſicut, Angelus, Choro ſuo
Rapit, ſimulq; rapta latrat improbæ
Calore mentis; & novo ſilentio
Tenebricoſa turba ſævit, impetu
Mali Dei, Alaſtoris, in Orgiis,
Lemuriis, tumultuantis umbra, qvâ
Stygis dolus ſacerrimi, lupercus, ac
Tyrannus, hoſtis, impudens latet ſinon;
Secura plebs, inerme vulgus, impium
Pecus leves, vagas voces, & nænias,
Suſurrulos recentis orbis entheos
Amat, ſapitq; vultq; mundus decipi;
Rudiſq; plebis corda nunc rigent metu,
Timore, geſtienti nunc inaniter
Tument calore, neſciunt ſui modum,
Sicut ſaburra qvæ bona caret ratis.
Sed *O Magiſter*, es rotundus & teres,
In *Te* licere nihil mali *Tu* ſinis,

Doces

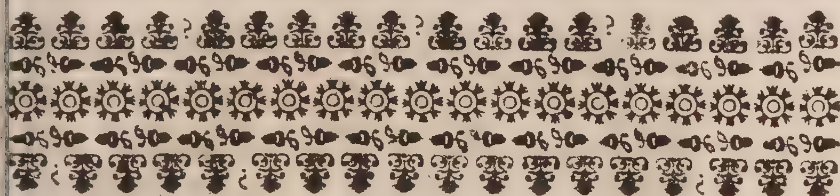

Doces qvid in Sacris refert oraculis
Deus, coruſcans inter ævi nubila
Jubar velut, facem dediſti qvâ via
Iturus eſt viator. Sophiæ lepos,
Medulla, *Tu* Virûm Decus, Colende *Vir*,
Vivas diu, qvid optat mens *Tua*, feras.

Jambicanti gratulatur calamo

A. TROGELIUS.
Reg. Gymn. Goth. Eloq. &
Poeſ. Lector. h. t. Rector.

In Nomine

In Nomine Jesu Christi Amen.

SEer til at ingen förförer Eder: således wille wår kiäre HErre och Frälsare Christus/ troligen förmana sina Lärjungar/ at yttersta Tijdernas stoora och obeskriftwelige Fahrligheeter/ dem och de Uthwalde Guds Helgon/ icke oförmodeligen öfwerkomma skulle; Framförandes ibland andre föregångande Teckn/ detta som thet allersäkraste/ hwilket han tree Reesör repeterar, för deß stoora Wichtigheet skull/ som ock oß til wichtigare Betänckiande och Achsamheet föra skall: **Ty månge skola komma i mitt Nampn/ och säga/ iag är Christus/ och skola förföra många** v. 5.

Matth.24. Och månge falske Propheter skolo vpkomma/ och förföra många v. 11. Ty falske Christi/ och falske Propheter/ skola vpkomma och skola giöra stoor Teckn och Vnder/ så at om möijeligit wore/ skola och the vthwalde förförde warda. v.24. Här synes nogsampt/ at Ogräås/ Törne/ och Tistel/ wil vti Werldenes onda Åker hafwa båsta Tresnat och Framgång;

Virg.lib.1. Georg. v. 154. & Eclog.5.v. 37. Infelix lolium, & steriles dominantur avenæ, emedan Christus brukar så offta thet Ordet/ månge skola vpkomma i mit Nampn/ *quoad Verba* & jactantiam ipsorum, som icke kan strijda emot Joh. 5, v. 43. Deråst falske Propheter sägas komma i sitt egit Nampn/ scilicet *ad rem, Vocationem* & *veritatem*, quia â Deo non sunt missi. Tarnov. in L. C. quæst. 19. p. 291.

Thet är icke vthan Orsaak/ at Christus Gudz Son / vti denna Propheties gradation, ifrån de mindre til större:

re Wilfarelser/ haswer behagat bruka/ och sig betiena af falska Propheters Titul/ som skola giöra stoor Teckn och Under etc. Hwilka sig antingen för Christo och Messia sielf vthropa/ såsom Mahomet, eller för deß Vicario, såsom Papa Ramanus, eller Antichristus / eller theras Lårare och Såndebud/ som denna eller någon annan Lårdom/ vthan Christo/förebåra/ såsom Såker Wåg til ewinnerligit Lijf/ hwar igenom the Eenfaldige och Obetånckte jåmmerligen warda förförde/ och ifrån Liuset til yttersta Mörkret / förr ån the thet besinna kunde/ hasteligen bortryckte.

Hæresis veram religionem, ut Simia hominem, imitatur, & ut Simia hominis præ se fert formam; ita veræ religionis speciem mentitur hæresis, sapientiam, cognitionemq; veritatis promittit, seq; plerumq; paucitate commendat, hinc Christus hæreticos non modo aspicere, sed cavere, diligentiusq; examinare, & a-

veris Doctoribus dijudicare nos jubet. Memores tam dominicarum pronunciationum, qvam Apoſtolicarum literarum, qvæ nobis & futuras hæreſes prænunciaverunt, & fugiendas præfinierunt, ut ſicut eſſe illas non expaveſcimus: ita & poſſe id, propter qvod fugiendæ ſunt, non miremur. Tertul. lib. de præſcript. adv. Hæret. Cap. 4. Tom. 3. pag. 390.

Detta Tecknet haar nu snart/ uti Siuttanhundrade Åhr/ ifrån Christo/ wijst sin oryggeliga sanning: huru månge Secter och falske Lårare åro uti hwart Seculo upkomne/ år mehr ån klart af Kyrckiones widlöfftige Historier, hwilka wisserligen hafwa förfördt och bedröfwat många Siålar/ och ån i Dag/ Gud båttre/ och alt framgeent/ många bedraga låra/ så at finna och behålla then råtta Wågen ibland så månge Galne och Skadelige/ den reena Sanningen ibland så mångfaldig Lögn och Menniskio-

Dicht

Dicht/ är för wisso/ icke något ringa och gemeent Wärck. Särdeles när Diefwulens Redskap/ komma vti Fååra=Kläder/men inwårtes äro the glupande Ylfwar; Hwilka med införa skola förderfwelig Partier/ och förneka HErren som dem kiöpt hafwer/ och skola föra öfwer sig sielfwa en hastig Fördömelse och många skola efterföllia theras Fördärf/ genom hwilka Sanningenes Wäg blifwer försmådd. Ecce cum canibus & porcis, aliud qvoq; insidiarum genus, multo illis profecto efficacius ad nocendum, illi qvippe professi sunt, & omnino manifesti, isti vero fraudulenter obtecti, & iccirco ab illis qvidem imperat abstinere, istos verò etiam diligenter examinari atq; discerni, qvasi omnino difficile sit, ad primum illos intelligere congressum. Chrysost. Hom. 24. in Matth. C. 7. pag. 241.

Matth. 7. 15.

2. Pet. 2, 1, 2.

Fördenskul med synnerligit Orde=

 sätt

såått wille oß Christus förmana: Wachter eder. Qvi in occultam foveam cadit, negligens iste dicitur, qvia non caute prospicit, qvi autem in manifestam foveam cadit, non negligens dicitur, sed insanus. Auth. Oper. imperf. Hom. 19. in Matth. 7. p. 840. Col. 1. lit. A.

Såsom vti ett stort Huuß äro
2, Tim. 2. 20. icke allena gyllende och Silf-Faat/ vtan jämwål Trääfaat och Leerfaat/ och somblig til Heeder/ och somlig til Wanheeder: Altså vti then strijdande Guds Försambling/ hafwer wål aldrig warit och aldrig blifwer/ ett så reent Lefwerne och rooligit Tilstånd/ at icke then store
Apoc. 12. 9. Draken/ den gamble Ormen/ then ther Diefwul och Satanas heeter/ såsom en affagd Fiende/ ju altijd store Buller vpwäcker/ och sine Krijgzpuß/ Guds Försambling til Meen och Skada/ da-
Gen. 3, 1, 4, 5. geligen föröfwar. Han waret/ som med sine söte och illistige Ord/ bedrog allas wåra Moder i Paradijs/ och

kom

kom så Synd och Döden öfwer oß alle/ effter alle syndat hafwa. Hinc semen mulierisconculcans caput serpentis mordetur in calcaneo vicissim â serpente, & ubi Deus inqvit fiat, ibi Diabolus ait psuat. Glass. in Font. salut. p. m. 452. Af honom kom/ at Cain dräpte sin Broder Abel, när the bägge sin Gudz-Tienst Ofrandes förrätta skulle. Fördenskul säger then H. Johannes, at Cain war af then Onda. Sacrificium & holocaustum noluisti Deus, alias dedissem tibi, Abelis tamen, ceu munus gratum accepisti, non absolutè rejecisti in Davide, sed comparatè, hostias externas, interioribus cultibus postponens, qvia nihil ad remissionem peccatorum per se, & ex opere operato valent. Hunn. Tom. 3. Oper. Lat. pag. 1480. Hwad oreeda the Egyptiske Trull-Karlar Jannes och Jambres giorde medh sina Beswärningar/ beklagar Apost. Paulus, at thenne som yt-

Rom. 5. 12

Gen. 4. 8.

1. Joh. 3, 12.

Exod. 7. 11.

tersta Tijdernas Meñiskior/ ståå emoot Sanningen/ förderfwade i Sinnet/ odugelige til Troona/ men skola icke hafwa lång
2, Tim. 3. 8, 9. Framgång/ tå theras Galenskap allom vppenbar warder. NB. Josephus lib. 2. Antiq. Jud. C. 6. Sentit non veros serpentes, sed fallacia serpentum simulacra fuisse, at veros & naturales fuisse probatur, tum qvia Spiritus Dei diserte vocat serpentes, tum, qvi si non fuissent, fraudem dubio procul detexisset Moses, tum deniq; qvia Magi in producendis pediculis deficiunt. Eqvidem non verè fuit facta unius creaturæ transformatio in aliam, nec Diabolus convertit re ipsa, virgas in serpentes, sed virgas â magis projectas, celerrimè abstulit, & in earum locum, serpentes, spectantium oculis exhibuit. Vel juxta Augustinum Lib. 3. de Trinit. C. 7. veros serpentes produxit, sed ex occultis serpentum seminibus. Baldv. lib. 3. Cas. Consc.

Confc. C. 5. & 8. p. 742. Brockm. Tom. 1. syst. Theol. Art. de Angel. C. 2. Q. 15. pag. 255. seqq. Korah, Dathan och Abijram, med heela deß Roote/ at GUD hade tagit them ibland Israels Barn/ för alt Förstfödt/ at the skulle wara hans egne/ til en synnerlig Påminnelse/ at GUD slog all Först-födning i Egypti Lande/ på thet the ifrån sitt 25 ålders Åhr/ til thet 50.de vti Wittnesbyrrdzens Tabernakel tiena skulle/ woro intet nögde / med denna Guds Skickelsen / vthan den onde åggiade dem genom Högfärd / at fahra effter Prästerskapet / och träda vti Arons Embete. Den stoore Gudz Mannen Elias/ hade mycket at giöra/ med the 450. Baals Propheter. Satan vphäfde K. Usiæ Hierta/ til Fördärf/ at han sig inmängia skulle vti Prästernas Embete/ til at rökia för HErranom. En falsk Ande war vti K. Achabs 400 Propheters Mun / at

Num. 3. 13.

Exod. 12. 29.

Num. 8. 24.

Num. 16. 10.

1. Reg. 18. 19.

2. Par. 26. 16.

Konungen bestrijda skulle Ramoth i Gilead, hwilket så illa lyckades/ att Achab sitt Lijf vti den Strijden/ ömkeligen tilsättia måste/ Propheten Michæas måste här wid Håån/ Bannor
1.Reg.22. och Kinpustar lijda/ oc der med til Frijdz
6.34.35. warda. Verba Dei circa hoc nego-
18.24.27 tium, non sunt *præceptionis* sed *per-*
Vers. 22. *missionis*; Deus enim ut justus Judex, propter Regis antecedentia peccata, fert sententiam, & pœnam statuit, qvam qvis exeqvatur? Num Deus ipse? absit, sed executorem qværit, & Satanas non solicitatus, sponte sua prodiens, offert se executorem Judicii divini, cui Deus executionem permittit: *Vade & efficies.* Obs. Imperativus non semper præceptionem, sed qvandoq; permissionem significat. vid. 2. Reg. 2. 17. ubi Elisæus e Schláchu mittite & te. nolebat mitti, sed tantum permittebat, cum importunius instaret. Conf. Hutt. iren. Christ. p. 91. Meisn. dec. 1. Anthrop. Sacr. Disp. 3. Q. 3. Thes. 23. Glass. lib.

Lib, 3. Phil. Sacra Tract. 3. Can. 3. p. 359.

Huru Satan genom falska Låare/ altijd såtter sig vp emoot Guds Ord/ såsom hade ock the/ then råtta Prophetiens Gåfwa och Ord/ thet wijsar Propheten Jeremias, om then lögnachtige Gibeoniten Hanania, som sönderbröt Trå-Okit af Jeremiæ Halß/ til ett Teckn/ at Babels Fångelse inom twå Åhr skulle åndat warda/ hwarofwer Gudz Prophet såledet klagar: Hanania, HERren hafwer icke såndt tig/ och tu hafwer åstad kommit/ at thetta Folcket förlåter sig på Lögn. Hoc perpetuum Diaboli stratagema est, hæc perpetua Ecclesiæ sors, ut ad elevandam verbi Divini auctoritatem & destruendam hominum fidem, mendacium veritati, & Pseudo-Propheta vero semper resistant. vid. Hülsem. in L. C. p. 641. Jer. 28. 15.

Thetta år så klart/ som Soolen om liusa Middagen; Ty når then reena

na och sanna/ the helige Fåders För-
sambling/ hade sine Låhrare och För-
mån/ Henoch, Jared, Mahalaläel,
Methusalah, Lamech och andra flee-
re/ begynte straxt then Cainitiske Hoo-
pen/ af Afwund och förmåtenheet/ att
mißbruka samma Nampn/ Enoch,
Irad, Mahujäel, Mathusael och La-
mech til sin Gudstiensts befråmjan-
Gen.4.18. de/ af hwilka den sidste råtteligen kal-
las Auctor confusionis conjugalis,
emedan han tog sig twåå Hustruer/
hwar med Guds Willia swårligen
öfwerträddes. Hädan ifrån vti alle
Tijder af Diefwulens κακοζηλία och
arga Vpsåth/ som altijd söker Guds
Ähra at förringa/ äro så många Af-
guda-Tienster vpkomne/ hwilka
äro thet allerstörsta Horerij/ och
theras Påfund/ är ett skadeligit
Sap. 14. Exempel på Werldenne; Af Be-
12.13. gynnelsen hafwa the intet warit/
och skola ey heller ewigt blif-
wa 2c.

Hwad

Hwad Spökerij och Apespeel Sa-
an haar brukat med de usla Hednin-
gar är mindre at undra/ som de wo-
o vthan Guds rätta och fullkomme-
iga Kundskap; Hwilkas För-
stånd förmörckrat är/ bortkom-
ne ifrån thet Lijf/ som af Gu-
di är/ genom then Fåwitsko som Ephes. 4. 18.
them är/ och genom theras
Hiertas Blindheet. Ty ändoch
hwad som förståås kan om Gud/
är them vppenbart/ når hans o- Rom. 1. 19.20.
synliga Wäsende/ Ewiga Kraft
och Guddom warder beskådat;
Hafwer lijkwäl Diefwulen denne all-
männe Kundskapen om GUD dra-
git ifrån sitt rätta Säte och Rum/ til
sig sielff genom Trulldom och Wid-
skepelse/ som elliest kallat warder δαι-
μοναλατρεία, hwilken haar sig tildra-
git antingen *per invocationem*, såsom
hoos the gamble Romare/ Giöther
Athenienser, the Brasilier, doch nu
mindre än förr/ och ännu i Dag för-
neimbligast hoos Trullkarlar och Leff-

jeskor

jeskor vti theras Möten och Sam-
mankompster/ hwar om mig genom
åthskillige Berättelser/ mehr är kun-
giord/ än iag någsin weta welat/
hwilket är ett så stort och förskräcke-
ligit Sammanhåld/ med den grym-
ma Siälemördaren/ at der sådanne
hans Tienare warda fundne och lidne:
Landet/ ther måste Guds Hämbd/ Olyc-
ka Fördärf oc Undergång wisserligẽ påå-
Es. 47. 9, 12. föllia/ såsom Esaias öfwer Babels Rij-
ke förkunnade. Men twert om/ der
sådant med det mehra Mißbruk/ alf-
warligen vthrotat warder/ är Lycka
och Framgång at wänta. Therfö-
re sade Bileam til Balach: Man
seer ingen Möda i Jacob, och in-
tet Arbete i Israel, HErren hans
GUD är när honom/ hans Frij-
modigheet är såsom en Enhör-
Num. 23. 21. & Cap. 24, 8. ning; Ty ingen Trullkarl är i
Jacob, och ingen Spåmann i
Israel. Eller skeer detta per *Consul-
tationem*, när Diefwulen warder Råd-
frågat/ om heimlige och förborgade

Ting/

Ting/ antingen Augurio, Sortilegio, Haruspicio, Oraculo, Pythone &c. Hwarom oräcknelige Exempel, särdeles i Hedniske Skriffter äro at igenfinna. Om en Siäl wänder sig til Spåmänn och Tecknatydare/ så at hon Hoor bedrijfwer effter them/ så will iag sättia mit An- Lev. 20. 6
lete emot then samma Siälen/ och wil vthrota henne vthur hennes Folck.

Pharao och Saul wände sig til Trullkarlar och frågade them: Therföre Gudz Wrede kom öfwer them/ then förra åndade sitt Regemente med Exod. 7.
all sin Krijgzmacht i röda Hafwet; 11. & C.
Then senare med sina Söner och Folck/ 14. 27.
vti Striden emot the Philistæer. El- 1. Sam. 28
ler och när then onde Anden warder 12. C. 31.
kallat til *Auxilium*, Hielp och Vndsättning/ vti beswärlige Saker och Handlingar/ hwaråst Spiritus Familiares hafwa sina Beställningar/ nu til Studiers Befrämjande/ nu til Krig/ Skiuta/ Jaga/ Träta/ Kiöpslaga/ och

fleere

fleere Sätt/ hwilka at förtijga är fast rådeligare/ än här nämpna och kunde bare giöra.

Här wid haar detta Mißbruk intet stadnat/ vthan Diefwulen/ til at förringa dens Högstas Ähra/ haar bracht them/ Hedningarna/ til at förwandla icke allenast/ thens oförgängeliga Gudz Härligheet vti ett Beläte/ thet effter förgängeliga Menniskiors giordt war/ Hwars rätta och naturliga Afmålning/ med de fleeras sådanna David oß föreställer i then 115. Psalmen; Vthan och Menniskior/ Herrar och Förstar framdragit/ och på GUdz Thron vpsättia låtit. Hådan är thet kommit/ at Hedningarna sägas hafwa hafft 300 Joves, eller Öfwerstar för Gudarna/ och deßvthan 3000. eller som sombliga säga 30000. eller allersnarast/ som Augustinus säger/ oräcknelige. En vilem adeo Deorum annonam! Lact. Antiq. lib. 22. C.3. Aug. de Civ. Dei p.4. C.8.

Rom: 1. 23.

Dett

Detta bekräfftar den wijsa Hedningen Cicero sielf: Plerosq; Deos olim Homines fuisse, ut *Jovem, Saturnum, Martem &c.* lib. 1. Tusc. 99. & lib. 2. de Nat. Deor: Tertullianus hafwer detta förkastat Hedningarna/ at the/ the allerstörste Bofwar och Skalckar för Gudar hafwa tilbidit/ såsom *Jovem omniprocum &c.* Ja som offtast de låtfärdigste Qwinfolck för Gudinnor warit helsade. Insipientius nunqvam locuti sunt sapientissimi Ethnicorum, qvam de diis suis. Vid. Apolog. C. 1. Här på hafwer nu följdt ὀυρανολατρέια, när Barnen hämpta Weeden/ och Qwinnorna giöra Degen/ at the skola baka Himmelens Drottning Kakor/ och gifwa fremmande Gudar Dryckoffer. Conf. Jerm. 44. Jer. 7. 18.

Sedan/ som Apostel säger/ Foglars/ Fyraföts och krypande Diurs Lijknelse. Rom. 1. 23: Hwarunder refereras kunna allehanda Slags Creaturs Dyrckian/ directè eller indirectè,

 som

som antingen vti eller vthom Guds Ord hafwa mißbrukade warit/ och till at gifwa then gode Låsaren Tillfälle/ at sielf widare efftersökia och inhämpta denna Saaks Beskaffenheet/ wil iag allenast til Anledning detta gifwa wid Handen: The Ægyptier dyrckiade Ormar/ vthan Twifwel till at efterföllia Mosis Mirakel. Vid. Glass. Font. s. p. m. 452. Ægyptus. - - - Crocodilon adorat Pars hæc illa pavet, saturam serpentibus ibin, Effigies Sacri, nitet aurea Cercopitheci. Fiskiar hafwa vti Syrien warit håldne för Gudar. Juven. loc. Cit. & Cicero de Nat. Deor. Lib. 3. hinc Dagon qvasi ὐχθυων Neptunus, unde piscium abstemij, *ne violent Timidi, piscibus ora Cyri*. ovid. Fast. 2. Här woro alt förwidlöfftigt och vthom wårt Ändemåhl/ at skrijda til alle Species eller Slag/ hwar med Satan de många Land och Folck i Werlden förfördt hafwer: Vthan man må sig här med

Juven: Sat: 15, v. 2.

med större Förvndran erhindra/ huru han/ icke allenast såsom en Apina/ haar vti sine Afgudars-Tienst och Dyrckian/ welat efterföllia then rätta Guds Församling/ på thet han desto större Medhåld och Anseende winna måtte/ såsom til Exempel: The Moabiter hade en Afgud/ then the kallade Baal peor & Phegor, med hwilken Israels Barn sig besmittade. Thenne kallas af somblige Priapus och Mizplezeth. *Hic promissionem de semine mulieris deformavit.* The Chaldæer och Perser, wore af Diefwulen bortförde til Orimasda eller Urchasdim, til Äfwentyrs therföre/ at Eeld vthi the twå första Bröders Offrande/ åthskilde Guds Tiensten; med mehr än många slijke allusioner, som här och där kunna igen finnas. Conf Glass. loc. Cit. Vthan thet som mehr är/ haar Satan inplanterat och försatt Hedna Gudars Nampn/ med deras Tienst och Wördnat/ ibland Israels Barn/ i Canaans Land/ och där med

Num. 25. 3.
1: Reg: 15. 13:
Gen. 4:

Ps. 95: 7. dragit dem ifrån rätta och eenda Ja-
Ps. 100, 2. cobs GUD/ hwars Arf/ Folck och Fosterfåhr de med högsta Rätt och Skiäl wara borde. Hwarpå detta korta Register tiena kan: Adramelech speciem habens pavonis & muli 2. Reg. 17. Asdod alias Dagon 1. Mac. 10. Arza 1. Reg. 16. Asima 2. Reg. 17. Astaroth in specie NB. Ovina 1. Sam. 31. Baal Jud. 6. 1. Reg. 16. Baal Berith Jud. 9. Baal pehor Num. 25. qvem Hier. priapo comparat. Conf. Luth. Tom. 7. Witt. p. 335. Beelzebub 2. Reg. 2. de qvo pererudite Seldenus Syntag. lib. C. 2. Chamos Num. 21. Dagon 1. Sam. 5. Diana 2. Macc. 1. Gad. Es. 65. 11. Hercules 2. Macc. 4. Jupiter. C. 6. Malchom alias Molech & Milchom Zeph. 1. 5. Lev. 18. 1. Reg. 11. 5. Nehustan 2. Reg. 18. Nergal ibid. 17. Remphan Act. 7. Suchot Benoth 2. Reg. 17. &c. & Theraphim Gen. 31. 34.

Deß

Deße giöra tilfyllest/ fast fleere kunna finnas/ til at bewijsa then affagde Fiendens arga List/ emot Guds fattiga Hiord och Försambling: Theras Land är fult med Afgudar/ och the tilbidia sitt Handawärck thet theras Finger giordt hafwer. Es. 2, 8. Thetta syndesulla Wåsendet/ tog nu alt mehr och mehr til/ som GUD bättre altijd skee plågar/ at hwad HErren mißhagar/ thet föder Diefwulen fram och befrämjer/ at och Propheten Hosea klaga måste: Landet löper ifrån HErranom i Bolerij/ Ephraim hafwer giordt många Altare/ til at synda/ och Altaren skola warda honom til Synd. Israel förgiäter sin Skapare och bygger Kyrckior. Hos. 1, 2. Cap. 8. tot. Nemblig Afgudom eller Heligom/ och theras Aflefwom til Ähra/ men Guds Ord warder där hoos förachtat och förfölgdt/ som alt förmycket vthur Påfwedömmet förspörjes.

NB. Vthi Gilead är altsamman

Afguderij/ och i Gilgal offra the Oxar fåfängeliga/ och hafwa så mång Altare som Skylarna på Åkren ståå. Cap. 12. 11.

Es. 50.4. Luc. 24, 19. Matth. 7. Ehuru Christus Guds och Mariæ Son/ Måstaren med then lärda Tungan/ then mäcktige Propheten både i Gierningar och Ord/ wåldeliga predikade/ och icke som the Skrifftlärde/ måste Matth. 23, 29. lijkwål lijda når sig Ormar och Hugormars Affõda/the Phariseer, med Saduceer och Esseer. Vti Apostlarnas Tijd/ inträngde sig många och häfftiga falska Bröder/ til at Gal. 2.4. med bespeija theras Frijheet. Apost. Petrus hade at giöra med alle Kiättares Öfwerste/ vti thet Nya Te- Act. 8, 9, 18. stamentet/ Simone Mago, then förgiftige Trullkarlen/ som wille kiöpa then helige Andes Gåfwor för Penningar. Simplex munerum acceptio nemini prohibita est, nam & Samuel 1. lib. Cap. 12. & Christus ipse Luc. 8. munera acceperunt;

Nihil

Nihil Ergo ad Ecclesias nostras Simon Magus: Nemo enim auditorum nostrorum adeò Rudis est, in Doctrina Catechetica, ut putet se remissionem peccatorum, aut dona Spiritus Sancti, pretio emere posse: Nummus itaq; confessionarius accipitur non ut absolutionis pretium, sed ut qvaliscunq; Compensatio laborum in ministerio, & ut signum gratitudinis erga pastorem suum. Hinc sacerdotes olim in templis sua capiebant munera, portiones victimarum, & similia Donaria, & in primitiva Ecclesia, fideles afferebant agapas, ad communionem S. Cœnæ, in usum pauperum & Ministerij: Frustra ergo liberalitas fidelium erga Ministerium carpitur, præsertim in hoc ferreo seculo, ubi gratitudo auditorum excitanda potius, qvam exstinguenda foret. Vid. Baldv. Cas. Consc. lib. 4. cap. 10. Cas. 5. pag. 1120. seqq. & Wind. Prückn. in loc. Cit. Thenne Simon vthropade sig

wara en GUD/ och Tre-Enighetennes Hembligheet om sig sielf vthtyde/ nembl. vti Samaria vppenbarade han sig såsom Faderen; För Judomen såsom Sohnen/ men Hedningarna hafwer han warit den H. Ande. För thetta förbannade Trullet/ til deß Ähra/ vprättades af de Romare, en Pelare emillan bägge Broerne vti Tiberi med denna Öfwerskrifft/ Simoni Deo Sancto, then heliga Guden Simoni, men råtteligare/ Simoni Diabolo personato. Johannes blej intet anammat af Diotrephe, vthan han sqvallrade emot Apostelen med ondom Ordom/ och förmeente them/ som Christi Låra emottaga wille/ och dref them vthaf Församblingenne. Så at här begynnar efterhanden Christi Spådom wijsa sin Sanning: The skola vthskiuta edor af Synagogorna. Boni tamen Discipuli & Christiani, nec propterea separantur à Christo, tepidi verò & negligentes, inter-

Euseb. lib. 2, Cap: 12. sub Impertore Claudio.

Osiand. Cent. 1. lib. 2. p. 37

3. Joh. v. 9.

Joh. 16. 2.

interdum otiosis fabulis separantur & si vel leve damnum pertulerint, continuo scandalizantur. Ex Tertul. Conrad in Dominicam 25. Trinit. pag. 647. Än hwad Möda/ måste then H. Johannes vthstå/ emot Ebion och Cerinthum; *Zelus* in refutatione adversariorum, neqvaqvam est Contentiosus, Dissidia enim cum Hæreticis habere, non est *contentionis*, sed *pietatis*, & φιλονεικίας studium damnavit Apostolus Paulus in se, & Ecclesiis 1. Cor. 11. 16. Sic ex Chrys. Baldv. in Epist. ad Phil. 3. p. 1002.

Hwilka bägge nekade Werlden wara af GUD/ vthan af Änglar/ hwaregenom Guds oändeliga och alzmächtiga Krafft worde honō förminskat/ och något skapat Creatur meddelat/ hwilket så omöyligit är/ som thet är/ at hans oändeliga Guddomeligheet skulle rijfwin och delat warda. Vid. Qvenst. loc. de Creat. p. 427. Theße Kiättare/ bestridde och så

Christi Gudom/ och hans Mandoms anammelse af en reen Jungfru; Sed hac fide Ecclesia vivit; Hac proficit, ut nec sine vera Humanitate credatur Divinitas, nec sine vera divinitate Humanitas, qvi enim fingit se habere Deitatem nudam â corpore, anathema sit. Leo Magnus Epist. 10. cap. 5. p. 107. Col. 1. Conf. Osiand. Cent. 5. lib. 2. p. 729. Dieter. Dom. Jud. obs. 3. p. 499. Hwarföre Johannes, budin af Biskoperne i Asia, hafwer skrifwit sitt Evangelium/ och med de allerförste Ord/ JE-
Joh. 1. 1. su Gudommeliga Natur/ och deß fullkommeliga Mandom vthryckeligen bewijsat. Vid. Strateman Theat. Hist. pag. 370. exit. sexto. Förvthan thet/ at af theße fingo Chiliasterna Tilfälle/ at försmådeligen tala om
Apoc. 2. 6. 15: Act: C: 6: 5 JEsu Jordeska Regemente til 1000. Åhr/ af idel werlzlig Lust/ och lekamneligt Nöje bestående. Johannes warder och berömbd af Engelen Christo sielf derföre/ at han med Allwar

hata-

hatade the Nicolaiters Låra. Auctor Nicolaus hujus sectæ, inconsiderato Zelo uxorem permisit abuti volentibus, ut Zelotypiæ ipse suspicionem evitaret, ex qvo facto occasionem aliqvi sumpserunt; ut licitum esse dicerent, qva qvisq; vellet fœmina uti, platonica qvadam lege, fœminas omnes communes habentes. Vid. Papp. de Hæres. & Concil. p. 197. Apost. Paulus fant heelt nödigt at förmana sin Lärjunge Timotheum, at taga sig wara/ för oandelige och onyttige Ord/ som fråta om kring sig såsom Kråfwetan/ meenandes där med i synnerheet Hymeneum och Philetum, för vthan thet/ han med Trull-Karlen Elyma måste sielf tråta: O tu Diefwuls Barn/ fult med alt Bedrågerij och med alla List/ Fiende til alt thet Råttfårdigt år/ tu låter icke af/ at förwånda HErrans råtta Wägar. The Libertiner, Cyrener, Alexandriner, Cilicer och Asianer, reeste sig vp emot Stepha-

2. Tim. 2, 17.

Act. 13, 10.

Act. 6, 9.

Stephanum, och drefwo Saken så wijda för Rådet/ at han doch som en rätt Martyr/ krönter med Rättfärdighetennes Krona/ måste steenat warda. Deße ofwannämbde kätterske Andar/ wille Apostel Paulus wißerligen förstå. **Wachter eder för the Hundar / wachter eder för the onda Arbetare/ wachter eder för Afskiärelsen.** Rectè vocat falsos doctores *Canes*, ob canum qvalitates, impudentiam, mordacitatem & voracitatem. Obs. κατατομὴν alludit ad circumcisionem, qvam necessariam ob salutem urgebant Judæj, qvæ tamen per adventum Christi, jam pridem erat abrogata. At falsi Doctores in veritate sunt κατατέμνοντες Conscindentes Ecclesiam, hacq; ratione, tum alios tum se ipsos abscindentes Glass. lib. 3. phil. sacr. Tract. 1. Can. 7. p. 27. Conf. lib. 5. Tract 1. Cap. 11. p. 327. Cap. 12. p. 358. Cap. 22. pag. 514.

Vthi

Vthi the följande Fädernas Tijder/ hafwa ey heller feelas Christi Försambling Anfächtningar. Tertulianus måste strijda med the Marcioniter, i synnerheet vti Troones Articuler, om Skapelsen/ Kiötzens Vpständelse/ Ächtenskapet/ Doopet och om Siälarnas Wandring vthur den ena Kroppen i den andra/ then the Lärde μετεμψύχωσιν kalla. Augustinus, med the Manichæer, Pelagianer och Donatister. Basilius med the Eunomianer. Cyprianus med the Novatianer. Cyrillus med Nestorianer, såsom hans Anathematismi nogsampt wijsa/ vti thet Ephesiniska Biskopsmötet. Then stoore Mannen Athanasius med the Arianer, och än fleere/ som ömnigt är at igenfinna/ vthi åthskillige the widlöfftigare Historierne.

Man måste här icke gåå förbij/ the grofwe och faaßlige Satans hinderlistige Anslag/ som han genom syndennes Menniskia och för-

tappel-

tappelsens Barn/ haar til Guds
Församblingz altsom största meen och
skada/ vpspunnit/ sättiandes ho-
nom til en Mootståndare/ som
2. Thes. 2. vphäfwer sig öfwer alt thet Gud
4. är/ eller Guds-Tienst kallas/
så at han sätter sig i Guds Tem-
pel, såsom en Gud/ och gifwer
sig före/ som han wore GUD.
At deße Orden om Antichristo egen-
teligen skola förståås/ kan af många
then H. Schriffts Rum/ Tijdernas
Jemförelser och Fullbordan/ sampt
the åthskillige H. Fäders och lärde
Måns Wittnesbörder/ oförwägerligen
slutas. The Ägenskaper thetta Miß-
fostret warda tillägnade/ witna äf-
wen thet samma/ särdeles i deß Gud
Moasim, then han fram för sina Fä-
ders GUD/ wörda och dyrckia skal/
Dan. 11. förgiätandes Christum och hans
38. enda Skuldoffer på Korset haf-
wer af hans helsosamma Nattward/
dichtat sig sielf en Offer-Måssa/ för
Lefwandes och Döda/ för allas Hielp
i Him-

i Himmelen och på Jordenne/ den alle hans applaudenter, med Guld/ Silfwer/ Klenodier etc. Tilbidia skola/ i synnerheet såsom ett numen præsidiorum, uti thes Klöster och wålbygda Kyrckior. Vid. Annot. Luth. in loc. Cit. Och ehuruwåhl thetta nya Testamentzens Babel, som är och med rätta bör kallas sedes Confusionis, haar intet mindre än thet förra/ som war diefwulske Oraculers Näste i Sinear Land/ af Nimrodo upbygd/ hwarest Begynnelsen til paganismum lades Vid. Tub. Angel. Wex. p. 80. Som heela Werlden uthom Judæam förförde/ af en förbannat Högfärd/ welat stijga up i Himmelen/ i synnerheet af the stoore Privilegier, Donationer och inkompster/ som Constantinus M. wid paß 300. Åhr effter Christi Börd/ til Guds Försambling föråhrat hade; Kunde lijkwåhl sådant ey wål låta sig göra/ för än Bonifacius III. then Lutherus med skiäl/ Malefacium, och then förste Antichristum kallar/ stra- Gen. 11

tem.

tem. Sec. sept. p. 557. Med them skiändelige Mördaren Keysar Phocas sig insmickrade/ gillandes och berömmandes det Mord han på sin Herra Mauritium begådt hade/ honom för Keysar och Monarch erkiende; Hwarföre och Phocas, manus manum fricat, honom til Påfwelig Dignitet vphögde/ så at der hans Antecessorer, kallades Patriarcker och Biskopar/ wardt han Summus Pontifex nembder/ af Keysaren. Hac occasione Draco, Bestiam diu nutritam, per publicam & qvasi imperialem Phocæ authoritatem, εις τήν οικȣμένην, palam induxit, inq; sedem diu adfectatam solennius collocavit. Tub. Ang. p. 115. Hwilken sedan så vthbredde sin Påfogle-Swantz/ at han såsom en Generalis Episcopus öfwer heela Werlden/ torde bruka thenne Orde-Form/ *Volumus, jubemus*, hwar igenom icke allenast then Constantinopolitaniske Församblingen och dess Biskopar/ miste sin Myndigheet; V-

than

than Diefwulen lade här med Ook på heela Christenheten/ i thet Bonifacius förde thet reena och kleena Guds Folck fångit/ til Qwinnan som klådd war med Purpur och Roosenfärgo/ och öfwergyld med Guld och ädla Steenar och Perlor och hade en gyllende Kalck i sinne Hand/ full med Styggelse och sins Bolerijs Oreenligheet/ och på hennes Anlete skrifwit thet Nampn: Hemligheet/ then stoora Babylon/ Moderen til Bolerij och til Styggelse på Jordenne. Så at then rätta Catholiske Församblingen/ af denne Afgrundens Engel/ hwilkens Nampn på Ebraisko heeter Abaddon, på Grekisko Apollyon, Skiökians Brudgumme och Bolare/ och deß Successorer, Sine Biskopar/ Heerdar och Lärare/ Gud weet bäst hwad the woro för Slag/ tiggia och kiöpa måste. Så at här med Skäl sägas kan: Simon Magus hic redivivus,

Apoc. 17. 4, seqq.

Apoc. 9. 11.

C är

år nu igen lefwande worden. Thet år förskråckeligit at efftertånckia/ huru the Land och Konungariiken/ hwaråst antingen Apostlarna sielfwe med egen Röst/ eller deras Fötter och Såndebud/ kommo at predika Christi Evangelium/ åro ifrån then förlånta af Gudi Frijheeten/ dragne til Påwens Macht och Herradömme/ och at the/ vnder ene Menniskios Trålldom/ så skulle kunna innestångias!! *Sic in suæ libidinis Casses redigit, ut Ecclesia ex matre libera, ancilla & mancipium unius Presbyteri evaderet, & uno homine cadente, tota Ecclesia traheretur.* Vid. Tub. Angel. Wex. pag. 116. Thetta hår kom förnembligast/ af then gudlöse Monarchens Phocæ illistige Ståmplingar/ vnder hwilken så Guds som Wårldzlig Lag och Ordning/ ömkeligen af sig kommo/ såsom Hvilhiel: Stanphurdius såger:

Suffocat imperium Phocas stabilitq́ primatum,

Im-

Impia per Regni mittens diplomata fines.
Primatum latij qvibus Antitheiq; Draconis,
Fortiter ad Cunctam confirmat posteritatem,
Sic bona qvæ facias, fieri jubet illico præsul,
Mittuntur toto, bullata diplomata, Regno.

Och på thet sådant skulle lätteligare låta sig giöra/ haar Diefwulen werldzlige Konungar och Regenter, som äro sine Rijkes Regul och Efftersyn/ lockat och öfwertalt/ at boola med thenna Skiökian/ til thes the druckne woro af thenues Förblömmelse och Boleriis Wijn/ hwar på genast föllia måste/ at Land och Rijken woro besmittade/ såsom Ordspråket lyder Apoc. 17. 2.

--- Totus Componitur orbis,
Regis ad Exemplū, nec sic inflectere sensus
Humanos edicta valent, qvam vita Regentis. Claud. de 4 hon. Consf. V. 299.

Såsom nu thē Romerske Anti-Christu[...]
således begynte tilägna sig all Macht[...]
både i Himmelen och på Jorden/ lii[...]
ka som GUD hade all Ting lagt v[...]
der hans Fötter/ Fåår/ the Chri[...]
Psal. 8. trognas Siålar/ Fåå/ Judarna[...]
Willdiur/ Hedningarna. Fogla[...]
the affomnade Heelige/ Fiskiar[...]
Hafwet/ the dödas Siålar/ som th[...]
Påweske thetta skamligen vthtyde[...]
och til monstrorum monstrum si[...]
Hufwud och Förman giöra såso[...]
Verserne lyda:

Papa stupor mundi, solus qvi max[...]
me rerum
Nec Deus es, nec Homo qvasi neut[...]
es inter utrumq;
Hoc est ; Incarnatus Diabolu[...]

Altså hafwer han intet försumma[...]
thenna sin Macht med allehanda J[...]
fundigheeter at öckia och vthbreda/ n[...]
genom Pracht/ Stoltheet/ Foot-ky[...]
ning och Nampns Förandring v[...]
the 300 förste Åhren/ nu med Wåli[...]

och Myndigheet/ vti Påwars och Biskopars investiturer, Keysare Wahl/ och Conciliers Sammankallelser/ i de 300 följiande Åhren. Nu med Gerugheet/ vti Tijender/ indulgentz, Aflatz-Kram/ Meß-Offer/ Dispensationer, Casuum reservationer och dy lijke Penninge-Snaror. Venalia nobis, Templa, Sacerdotes, Altaria, Sacra, Coronæ, ignes Thura, preces, Cœlum est Venale, Deusq;. Vti the ther på drabbande 300 Åhren. Nu med Wåld/ Tyrannij/ Bedrägerij/ och Blods-vthgiutelse &c. Såsom Cardinal Campegius hootade Tyskland/ at thet skulle simma i Blod/ om thet satte sig emot Påwen/ och höllo med Luthero; Med oräcknelige Exempel, som äro at i Historierne igenfinna. Conf. Paul. Dedic. in Monarch. Turbat: Wari och Gildi den Högsta klagat/ hwad Satan än i Dag/ genom thetta sitt Mißfoster/ Christi dyrkiöpta Hiord tilfogar/ och bereder.

Åfwen på thenna Tijd/ som ge
meenligen räcknas plägar/ effter Chri
stum/ Ahr 613/ at icke Guds För
sambling skulle mindre Förfölljels
lijda/ vti Oriente, än hon nu wa
af thet Twåhornade spöket Påfwen
i Occident vnderkastat; Aflade oc
födde Diefwulen med sin Dotter/ the
Mann Ogudachtigheeten kallar/ the
vhrsinnige brottfällingen Mahometh
hwilken jämwähl/ medelst denna Siuk
doms Ursächtande/ brachte sig til e
herlig Guds-Prophetes Nampn/ för
af den rijka Kiöpmannens Abdimo
neptis Enckia/ then han igenom Tru
dom och andre oloflige Konster så fö
kinste/ så at hon tog honom til Achta
sedan af fleere Qwinnor/ som inte
woro klookare än han/ såsom ha
Guds Engel honom således Guddom
melige Hemligheter vppenbarat/ hwi
kens Åsyn/ han icke kunde/ vthan si
Kropps twungne Rörelse fördraga
Denne Phantasien af Penningar oc
annan Förmögenheet/ så fullstoppa

an

at han sig ey hålla eller båra kunde; Såg wål/ at af then reena/ och the Arianers Låra/ stoore Irringar och Splijter vppkommo/ som Land och Ståder kunde Förwilla och Omkullkasta: Fördenskul han låt til sig kalla/ then förjagade Muncken ifrån Constantinopel in vti Africam, för then Nestorianiske Willfarelsen skul/ Sergium, Barram en Eutychianer, och Johannem Antiochenum en Arianer, med några Judar/ at the vthaf deße sins emillan strijdande Religioner, Ariana, Judaica och Catholica, en synnerlig Låhra sammandichta skulle/ then han vti sin förbannade Alcoran, sins Confeßions Book/ eller som somblige thet vthtyda/ gamla och nya Testamentzens Correction och Förbåttring/ hwilken och Alphurcan kallat blifwer/ Liber Sectionum & Distinctionum en wåldelat Book vti wißa Capitel, de wari då sedan 114. eller 124 Meccensia eller Medinensia, af thes Bekiånnare Azaras och Sæ-

 ratæ

ratæ kallade/ (O at Nicolaus Cle-
nardus, hade deße/ som hans högsta
Åstundan war/ förwillade Handlin-
gar/ fått för sin Död/ rätteligen på
Latin affättia) sammansambla och
föra wille; Hwilken så full och öf-
werhoopat är/ med vppenbare Lögner
och Sqwaller/ såsom om GUds Wä-
sende och hans Willia. Om Christi
Guddom; Om Skapelsen. Om En-
glarna. Om Dieflarna. Om Syn-
den/Lagen/Råttfärdigelsen/ gode Giär-
ningar etc. med ovpräckne ige fleere
Orijmligheter; Så iag menar/ the
Türckarne/ om the elliest hafwa nä-
gon Hierna i Hufwudet/ skulle sielf-
wa Lee ther åth/ och icke ställa them
til någon Troo. Alcoranus corpus
doctrinæ Turcicæ, Lex spurca, nec
ullo veri colore tincta, nugarum &
errorum manifestorum farrago, Ma-
hometistis tamen idem, qvod nobis
sunt S. Biblia. Stratem. Exit. 7. pag.
569. Conf. Osiand. Cent. 7. pag.
215. seqq. Af theße fördömmeliga
Sup-

Suppor/ måttar sig nästan heela Asia, största Deelen af Africa, India och Tartaria, ja GUD gifwe/ at thet som reent och obesmittat vti Europa kallas/ icke woro besmittat. At når man sätter then litzla Hoopen/ som med Elia fruchtar den rätta Guden/ emot theße stoore Folck och Länder/ skulle man wål beklageligen vthbrista och säga; HErre äro the och fåå/ som warda salige? Ja/ tå Menniskionnes Son kommer/ mon han skola finna Troo på Jordenne? Luc. 13. 23. Luc. 18. 8.

För alt sådant/ haar nu icke allenast Christus sielf/ oß trooligen warnat; Vthan och låtit thet giöra egenom sina H. Apostlar. Paulus spådde förvth/ at effter honom skulle Ulfwar vpkomma/ Seductores, & doctrinarum exitialium auctores. Glass. lib. 5. Tract. 1. Cap. 11. p. 323. qvi non diu postea, ex ipsa Asia prodituri erant, ut ex v. 3. patet, id vero impletum esse in Montanistis, aliisq; Act. 20. 29

Hæreticis Aſiaticis, Hiſtoria Eccleſiaſtica docet. Vid. Prück. in L. Cit. Tånckwårdeligen talar Johannes: Mine Kåreſte i ſkolen icke
1.Joh.4.1. troo hwar och en Anda; Vtan pröfwer Andarna/ om the åro af Gudi; Ty månge falſke Propheter åro vthgångne i Werldenne. Med hwad Willdiur them H. Faderen Lutherus ſtrijda måſte/ år ju allom kunnogt. Vide qvid his duodecim annis actum ſit, tam variè oppugnati ſumus, vi & dolo, ut cogitanti eâ de re, incredibile videatur. Qvot extiterunt Scholæ & Doctores, qvi contra nos ſcripſerunt, qvot principes ferro delere Verbum conati ſunt? Poſtqvam autem cum Papa debellatum eſt, ſurrexerunt Hæretici, & illi varij & infiniti; His ſopitis alij ſuccedent; Ita exercitus exercitui ſuccedit, qvi omnes in nos vim parant &c. Tom. 8. Jen. Fol. 284. Dår han lijkwåhl öfwer 30 Swårmare/ vti egen Perſon öfwertygade

och

och förlade/ som han i sin sidsta Predikan/ hållin i Wittenberg/ sielf bekiändt hafwer. J synnerheet då han med ett skarpt tweäggiat Swärd/ Anno 1530. den 25. Junij. giorde en obootelig Bräst och Refna/ på thet andeliga Babel / öfwergifwandes Keysar CARL then Fempte Augustanam Confessionem. Hic fuit organon, qvo Angelus volavit per medium cæli Ecclesiæ, habens æternũ Evangelium Apoc. 14. hic fuit, per qvem Deus Bel in Babylone visitavit, ut rejiceret qvod absorbuit, de ore suo, ne ultra confluerent ad eum gentes, hic fuit propterqvem, Rex Austri, Maximus Heros, GUSTAVUS ADOLPHUS, cui Symbolũ, aut *nunc aut nunqvam*, impetum fecit in Regem Babylonis qvi phialam suam effudit in sedem Bestiæ, ut fieret regnum ejus tenebrosum. Jer. 51. 44. Dan. 11. 4. Apoc. 16. 3. Conf. Cap. 20. Sic Erudite Wex. Babyl. Mag. Ruent: pag. 86. Warandes

Apoc. 1.

wår

wår hiertans Hugnat/ at GUD oss således en så stoor och hårlig Seger förlånt/ som til oryggelig Försäkran lånder/ om wår Saligheet.

Af deße/ med månge fleere Wittnesbörder/ kan man sig årindra/ Apost. Pauli nijt/ öfwer the Willfarelser/ som på then Tijden woro i Församblingen: Jag kan icke prijsa/
1.Cor.11.17. at i kommen tilhoopa/ icke til Förbåttring/ vtan til Förwåring/ hwar på föllier Skilliachtigheet/ som Gud båttre alt förmycket i deße Dagar förspörjes; Fördenskul säger Apostelen/ at Partij ju måste wara ibland eder. Conditio præsentium temporum etiam hanc admonitionem provocat nostram, non oportere nos mirari super hæreses istas, sive qvia sunt, futuræ enim prænunciabantur, sive qvia fidem qvorundam subvertunt, ad hoc enim sunt, ut fides habendo tentationem, haberet etiam probationem. Luth. T. 1. in C. 6. Gen.

Fol.

Fol. 109. Jngalunda at GUD/ som haar ett så ömpt/ och af Faderlig Kiärlek bristande Hierta emot oß Syndare/ skulle sådant willia och godt pröfwa/ ty han är icke then Gud/ hwilkom ett ogudachtigit Wäsende behagar; Vthan emedan Satans argheet är så stoor/ at han Guds Försambling med obeskrifwelig Konst och List omkullkasta/ och heela Werlden förföra wil; Sampt Menniskiors Lätsinnigheet och Wantroo/ som här til gifwer Samtyckie och Medhåld; Förthenskul kan intet annat än ondt där på föllia. Necessitas tribuitur Hæresibus propter Malitiam Satanæ, qvi non qviescit ejusmodi importunos excitare homines qvi pacem publicam in Ecclesia turbent, ut fides & constantia electorum probetur & multorum cogitationes aperiantur. NB. Hic finis est ex accidenti, neq; enim hæreses efficiunt probatos, neq; illorum manifestationem intendunt, sed potius corru-

Psal. 5. 4.

corruptionem: Deus enim eſt, qvi ê tenebris facit ſplendeſcere lucem, ê malis producere poteſt bonum, & ex hæreſibus manifeſtare fideles ſuos, Sic ex malis moribus bonæ naſcuntur leges. Baldv. ad. loc. Cit. multi ut Diem Domini videant, & gaudeant, per hæreticos excitantur. Socrat. in proœm. ad Hiſt. Eccleſ.

Then H. Bernhardus, ſom med ſkiäl ibland Nya Teſtamentzens Fäder räcknas böör/ faſt han lång Tijd effter them lefde/ här med korta doch betänckelige Ord gifwit tilkänna Dieſwulens Ränckior och Påfund til at anfächta Chriſti Förſambling: Eſt ille inimicus, qvem nec videre, multò minus cavere poſſumus, nunc apertè & violenter, nunc occultè & fraudulenter, ſemper tamen malitioſè & crudeliter impugnat. Baldv. Caſ. pag. 515. Så at han ſom offtaſt vthruſtar Ryttaren på then röda Häſten/ ſom hafwer med ſig alle Tyranner och Wåldzwärckiare/ med hwilka

ka huru mycket han vthråttade i thet gambla Testamentet kan nogsampt igenfinnas vti den Bibliske Historien, vtan at sökia wijdare. Hwad han med them/ vti JEsu Wandrings Dagar förmådde/ kan båst förnimmas/ af the tree Blodhundar/ med thet Nampnet Herodes, Ascalonita förgiorde Swån Barnen i Bethlehem. Matth. 2. Antipas Johannem. Cap. 14. Agrippa wille Act. 12. behaga Judomen/med Apostlarnas dråpande. Nihil egisti ferocissimæ austeritatis audacia, potes Martyres facere, Christum non potes invenire, sed dum agis contra ipsum, perdi disti te ipsum. Aug. lib. 4. C. 4. de Symb. ad Catechum Tom. 9. Så at thet synes lijka som woro thet nog om Christus allena then Tyrannen hade förstådt/ sågandes: **Then som dråper edor** 2c. Joh. 16.2. Regna cum scelere sunt exitiis graviora, violenta nemo imperia continuit diu, Ergo sanguine humano abstine, qvicunq; regnas. Scelera taxantur modo ma-

jore

jore noſtra, multis terribilis, caveto multos. Senec. in Troa. Act. 2. ſe. 2. p. 217. idem Hercul. Furent Act. 3. ſe. 2. p. 33. De 300. nåſtan ſå tti at råckna/ förlupne Åhren/ effter Christi Upfarelſe til Himbla/ under the tijo Keyſare och blodtörſtige Förföllia re/ tala öfwernog ſielfwa/ om the förſkråckelige/ omenniſkelige/ och otroolige Förſamblingens Plågor/ at man wål tå kunde ſäga/ ſom Johannes om then Babyloniſka Skiökian: The åro icke af Wijn/ uthan af Blod druckne wordne. Occidendo bee averunt καλὸν ἐμόν ἀποθανεῖν διὰ Ἰησοῦν Χριςὸν, ἢ βαλιςεύειν τῶν περάτων τῆς γῆς, porta qvippe noſtra eſt aditus ad Regnum. Qvid mirum, ſi ſervi moriantur pro bonoDomino,qvando Dominus mortuus eſt pro malis ſervis. Vid. ex ignatio & Greg. Conrad. in Die S. Steph. p. 73. Deße högſtbedröfwelige Tijder gifwa them förra intet effter/ uthan på obeſkrifweligit Sått ſnarare öfwerwin-

na

na; Ty nu är bemelte Engel gifwit ett stoort Swärd/ at han skulle borttaga Frijden af Jordenne/ och at the skulle slå sig ihiäl inbyrdes. Diverso respectu Diabolus & Christus pacem de terra tollunt, ille per se, bella, lites & Cædes excitando; Hic per accidens, qvatenus ex ipsius Evangelio Tyranni, ansam litigandi, & cædendi arripiunt. Hoc lib. 2. Com. in Apoc. p. 372. & 374. Underſtundom reesa för honom falska Bröder vth/ på then swarta Hästen. Apoc:6.4.

Hic niger est, hunc tu Romane Caveto,
Crine ruber, niger ore, brevis pede lumine læsus,
Rem magnam præstas, Zoile si bonus es.
Num Ætiops potest mutare colorem suum?

Hwilka ehuruwäl the synas/ såsom hade the Wägskåhlen i sine Händer/ then rätta Troones Bekännelsze Är lijkwäl intet annat/ än idel mörckes Gierningar/ som med en falsk Färga Jer.13.23

ga

ga öfwerstrykias och beskiönas. Etiam Metaphora est perelegans, qva per eqvum Nigrum, fames præfiguratur, qvia reddit hominum facies nigras Thren. 4. sessor hujus eqwi habet ζύγον, stateram seu libram, qvia in fame, Annona non modiis sed statera venditur qva vendi solent Aromata lev. 26. 26. Ezech. 4. 10. conf. 2. Reg. 7.

Per pallidum Eqvuum intelligi potest pestis lethifera, qvia mors reddit homines pallidos qvam seqvitur infernus, hoc est sepulchrum. Hoc ad Cit. loc. p. m. 395. Gerhard in adnot. h. l. p. 45. Glass Phil. Sacra lib. 3. Trat. 1. Can. 38. p. m. 98. Nos hic Bedæ seqvimur explicationem Cum Back. Dominica 8. Trinit. p. m. 216. Så måste och Paulus klaga/ at han hade warit i Fahrligheet ibland falska Bröder. (2.Cor.11 26.)

Sidst komma här Kiättare på then blackota Håsten/ hwilkom åfwen som Grafwen föllier then bleka Död

dem

den/ så föllier och sielfwa Helfwetit them effter; Ty theras Ande är Förtappelse. Och ehnruwäl thenne Siäle Ödare/ och af Begynnelsen Måndråpare / högstbeklageligen skadar Guds Rijke/ med Swärd och alle handa offentelige Wapn/ såsom när Fienderna/ all Ting fördärfwa Phil.3.19 Joh. 8.44.
i Helgedommenom / med Yxor och Bijlor sönderhugga all thes Tafwelwärck/ vpbränna Gudz Helgedom/ och ofkiära hans Nampns Boning i Grund. Förtryckia Gudz Folck/ och plåga Ps.74.3.6
hans Arf/ Enckior och Främlingar dräpa the/ och döda Faderlösa. At man wäl må sucka och säga: Gud Zebaoth wändt Ps.94.5.6
tig doch/ skoda neder af Himmelen/ och see här til 2c. at på thet Ps.80.15 16.17.
brännande och rifwande må en Ände warda. Så är doch thenna Församblingens Fahra / ehuru stoor/ icke at lijkna/ emot thet onda/ som Kätterske och willfarande Swärme-Andar

dar bringa på Baanen: Ty Kötzens
Förföllielser äro vppenbare/emot hwil
ka/ vppenbar Wärn och Förswar bru
kas kan/ äro the och til Kroppen an
stälte (Siäl och Samwete kan ca
ingen twingas/ vthan af GUD alle
na) som kunna snart gåå för sig/ och
äro offta lindrigare/ än naturlige Siuk
dommar/ som omsijdor ända thet för
gångeliga Lifwet. Alt sådant med
mehr/ hölt Paulus intet wärdigt/ at
Rom. 8, 38. kunna skillia sig ifrån sin Fräl
sare Christo: Men Diefwulens il
listiga Försååt/ genom afwoga Reli
gions Meningar/ och dylijke Raaserii
er/ sättia Siälenes goda vti Wååde/
och sökia then ewiga Sällheeten at
beröfwa. Vti thet allgemeena Ord
språket plägar Man säga; Nihil tri
nestius bello intestino, intet sorgeli
gare än inbyrdes Krijg/ när then en
Lemmen sätter sig emot then andra/
förwägrandes sin tilbörliga Tienst/
1.Cor.12. hwar på Apostelen en fördärfweli
15, seqq. Vthgång wijsat hafwer/ then gam

bl

bla Staden Rom skal thetta wäl witna/ och dagelig Förfarenheet med Weeklagan underskrifwa: ϛάσις ἐμφύλιος πολέμȣ ὁμοφρονέοντος τοσȣ́τῳ κακίων ἐςὶ, ὅσῳ πόλεμος εἰρήνης seditio intestina, tantò gravius malum est, bello, qvod a Consentientibus civibus geritur, qvanto ipsum bellum pace. Vid. Papp. de Hæres. pag m. 173.

Altså när skadelige Swärmerijer/ som snarligen draga til sig then gemeene och enfaldige Hoopens Samtyckie och Troo/ uti sielfwa Församblingennes Skiöte födas och fostras/ skulle ju icke deß Wärckian wara then Förgifftigste? Persecutor paganus, apertè sævit ut Leo, Hæreticus insidiatur ut Draco, ille cogit negare Christum, iste docet ille ingerit violentias, iste insidias, adversus illum opus patientia, adversus hunc opus vigilantia. Aug. in Enerr. Ps. 39. T. 8. Col. 344. Vid. Died. in Exaud. p. m. 226. Hwarföre åthskillige Lärde/ then Gudfruchtige Konungens

 Hiskiæ,

Hiskiæ, såsom en stoor Prophetes Ord hijt adplicera, them han vti Församblingennes Twång tala skolat: Sij
om Tröst war mig stoor Ångz-
Es. 38. 17. lan/ men tu låtst tig wärda om mina Siäl ganska hierteliga/ at hon icke fördärfwas skulle. Hoc Ecclesiæ proprium est, ut tunc vincat Cum læditur, tum intelligatur cum arguitur, tum obtineat cum deseritur. Idem ex Hieronymo pag. 227. Item; Olim prædictum est, & nunc tempus adimpletionis: Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Amara prius in nece Martyrum, amarior in conflictu Hæreticorum, amarissima nunc in moribus Domesticorum, intestina & insanabilis est plaga Ecclesiæ, & ideo in pace amaritudo ejus amarissima. Bernh. in Cant. Serm. 33.

Med diupaste Wyrdnat bekännom wij at Steenen/ Konung Nebucadnezar såg/ vti sin Dröm/ vtan Händer nederrifwin/ och sönderslog thet

stoora

stoora Belåtes Jern/ Koppar/ Silf- Dan. 2.
wer och Guld/ betyga JEsum vti sitt andeliga Rijke/ hwilken med sin Tillkompst i Kiöttet/ en Ånde på the fyra stoore Werldennes Rijken och Monarchier giöra skulle/ och vpråtta ett Konungarijke/ thet aldrig skal förlagt warda/ ey heller komma til annat Folck; Så hafwer lijkwål thenna Stenen/ mångom warit en Stöö-
te-Steen/ såsom och ännu är/ Es. 8. 15.
på hwilken the falla och sönderkroßas/ besnårjas och fångne warda. Non intelligitur de externo qvopiam casu & interitu, sed de spirituali interna ruina in cæcitatem, prolapsu in peccatum ac æternam damnationem. Died. Dom. Post. Nat. p. m. 111. Ingalunda at Guds Intention och Willie/ år hår til Or-
saken: Ty han hafwer lagt i Zi- Es. 28. 16.
on en Grundsteen/ en Pröfwesteen/ en kostelig Hörne-Steen/ then wåll grundat år/ then ther troor/ han skall icke förskråckias.

 Vthan

Vthan Menniskionnes egen Onska och Otroo är så stoor/ at henne bör alt sådant tilskrifwas/ som JEsu Evangelio mißbrukar/ och sig til Förargelse tager/ begynnandes antingen aldeles främmande Lärdommar och Meeningar/ eller Salighetennes Wäg falskeligen vthtydandes/ beshynnerligen när Leekt och oförståndigt Folck/ taga sig före JEsu Ord och Evangelium/ til allehanda Frijheet och Sieltzwåld/ transferera, hwilket på sidstonne stadnar vti ett onyttigt Sqwaller;

1. Tim. 1. 7. tå the willia Måstare wara i Skrifften/ och förstå icke hwad the säga/ eller hwad the hålla.

Non eo animo audire vanos istos errores, qvi teterrimum odorem emittunt, debemus, ut eos libenter audiamus aut amplectamur, sed ut reliqvos doceamus, qvæ sit recta & publica via, qvam Prophetæ & Apostoli triverunt, nobisq; tutissimam, adversus omnes Satanæ insidias reliqverunt. Theodoret. Cyri. Episc. lib. 1. Hæret. Fabul.

Män-

Månge lärde Personer/ hafwa och här wid vti stoor Dåårskap fallit/ den ene wil sig betiena af Diefwulens försmådeliga Neqvaqvam, vti the store Troones Wichtigheter/ som iag allena wil nempna Calvinisterne/ om JEsu Kropz allestädes Närwarelse/ O huru litet the wyrda Skaparens Allzmächtigheet? En annan wil taga Nicodemi *Qvomodo*, och sin egen Diupsinnigheet til Hielp och vthransakande. Således hölt Naëman, Amana och Pharphats Watn i Damascon bättre än all Watn i Israël. Efter Förnufftet dömbde Sadduceerne om Vpståndelsen/ och the Capernaiter om thet lefwandes Brödet/ som nederkommer af Himmelen. Såsom många ännu willia allenast thet tro/ som theras fem Sinnen them dichta och förebringa kan/ hälst när sådant af ett skarpt Sinne blifwer öfwerwägat/ hwarföre the med then Nya Werld och Wijßheet/ alt stilla beroopa sig/ på Philosophiske Demonstratio

Gen. 3.4.

Joh: 3. 9.

2. Reg. 5. 12.

Math. 22. 23.

Joh. 6. 41. seqq.

ner: Men then Naturliga Menniskian förnimmer intet af thet Guds Anda tilhörer. Ty thet är honom en Galenskap/ och kan icke begrijpat. Mysterium certe res est incognita & ineffabilis, qvæ multum in se habet admirationis, qvæq; est præter opinionem. Chrys. Hom. 5. in 1. Cor. 1. p. 168.

Ett glödande Jern/ måste med Tång och icke blotta Händer tagas; Altså och Guds Ords ovthgrundelige Hembligheeter/ med Troone fattas/ och icke af wårt dumma Förstånd ransakas och dömmas/ som vnder Christi Lydno skal fångit warda. Philosophia ut Hagar Ancilla, Dominæ Saræ obtemperet, nihil in doctrina Ecclesiæ turbabit, neq; Divinis se rebus immiscebit, aut ulla Hæreticis præbebit subsidia. Videatur fusius Gratia Naturæ interpres Johann. Baunsmanni contra Vitichium. Förthenskull med ett måchta högt och moget Betänckian-

2. Cor. 10. 5.

de

de förmaner Apostelen: Warer faste i Troonne/ såsom i lärde åren/ seer til at eder icke någor bortröfwar med Philosophia, och fåfangt Bedrägerij/ effter Menniskiors Stadgar/och effter Werldennes Stadgar och icke effter Christum. Hurüledes detta Mißbruk hafwer wunnit sitt Speel/ på åthskillige Tijder och Orter fordom/ kan allenast af theße fåå Ord förnimmas: Inde æones, & formæ nescio qvæ, & trinitas hominis apud Valentinum; Platonicus fuerat. Inde Marcionitis Deus melior de tranqvillitate; â Stoicis venerat. Et ubi anima interire dicatur, ab Epicuræis observatur. Et ut carnis restitutio negetur, de una omnium Philosophorum schola sumitur. Et ubi materia cum DEO æqvatur, Zeponis Disciplina est. Et ubi aliqvid de igneo Deo allegarur Heraclitus intervenit. Eædem materiæ apud Hæreticos & Philosophos volutantur,

tur, ijdem tractatus implicantur. Qvid vero Athenis cum Hierosolymis? Qvid Academiæ & Ecclesiæ? Viderint qvi Stoicum, & Platonicum, & Dialecticum &c. Christianus præferunt. Tert. lib. de præscript. adverſ. Hæri.

Andra finnas/ som ſökia Teckn och Vnder/ ja andra lyſtra effter Englar och falſka Propheter/ ſå at hoopetales Menniſkior/ löpa med Hufwudet vti then rätta Wågaſtenen Christum/ ſtööta ſig och falla/ med Ögonen en ſeendes/ vthan ſedan en krafftig Willfarelſe haar theras Hierta intagit/ måſte the/ ſåſom Nattſkiåſwor/ famlbla om ſielſwa Liuſet/ til thes Mörcket them begrijper/ och the vti ewig Fördömmelſe ſtadnandes warda.

Thet är en ſwår och förſkräckelig Hootelſe/ ſom Tordöns Sonen Johannes, beſigtar ſin Vppenbarelſe med: **Men iag betygar hwar och en ſom hörer Prophetiennes Ord i theßo Book/ hoo ſom** lägger

lägger något här til/ på honom skal Gud läggia the Plågor som Apoc. 22. skrefne äro i thenna Book: Och 18. seqq. om någor tager något ifrån thenna Bookz Propheties Ord/ hans Deel/ skall Gud borttaga vthur Lijfzens Book/ och vthur then helga Staden/ och vthur thet skrifwit är i thenna Book. Deße Ord böra med rätta kallas en Försegling/ såsom Vppenbarelsen är then yttersta Book i Biblien, för heela then heliga Canoniske Skrifft: Men ehuru Apostelen/ haar welat med thenna Hotelse/ förekomma all Dumdristigheet/ at läggia något til/ eller taga ifrån Gudz reena och helsosamma Ord: Så hafwa lijkwäl strax efter hans Tijd/ Simonis Magi Disciplar/ Vid. Gerh, många Libros Apocryphos samman Disp. select lappat/ vthaf hwilka the sig berömp.m. 1295 ma/ mehr Sanning och större Hemligheeter kunna framdraga/ än vti heela then Evangeliske Historien finnes/ man må förskräckias öfwer så

grofwe

grofwe Förſmådelſer/ Scriptura N. T. nullas extra ſe admittit traditiones humanas nullam patitur additionem, qvia omnis additio, ſub graviſſima pœna eſt prohibita. Prück. L. Cit. p. 980. Och til at bekråffta ſin Galenſkap/ beropa the ſig på åthſkillige Apoſtlarnas Skriffter/ ſåſom S. Petri Evangelium/ hans Uppenbarelſe och Reeſe-Book/ Andreæ Phillippi och Thomæ Skriffter/ ꝛc. ſom alt dår håm ſyfftar/ at JEſu Chriſti Låra/ ſåſom en ofullkommelig Apoſtlarnas och Evangeliſternas Skrifft ſkulle intet giöra oß tilfyllest/ vthan ſlijke Tillflickningar och Lappe-wärck. Der emot wij ſtadeligen troo och bekånnom/ at then H. Skrifft är i alla måtto Fullkommelig/ och innehåller alt thet/ ſom til en ſaliggiörande Troo/ Chriſteligit Lefwerne/ och ånteligen Ewinnerligit Lijf länder och fordras antingen vthtryckeligen til ſielfwa Bookſtafwen/ eller κατὰ διάνοιαν, thet ſom ther af föllier/ och ſanfårdeligen ſlutas kan.

Så

Så at thenna Fullkommeligheet/ är icke allenast på ett förborgat Sätt/ in Principio qvodam universali & indice, men thet som mehr fordras skal af Församblingen/ eller deß Lögne-Hufwud Påfwen sökias; Hwilket lijka woro såsom en Fattig sades wara rijk/ allena implicitè effter han weet hwar Rijkedommar åro liggiande. En Hungrig wara mätt/ ty han weet hwar ett wehl duukat Bord ståår. Sij således blefwo Guds Ord Ofull-kommeligit/ såsom skulle thet nödigt behöfwa Menniskiors traditioner, Påfwelige Decreter, then gambla Församblingennes Medhåld och Samtycke/ hwar egenom icke allenast/ then Romerske Anti-Christus, wunne sin Nåstundan/ Hunc audite; Vthan och the Schwenchfeldianer, Anabaptister och Weigelianer; Judarnas Cabala och muntelige Lag/ kommo då i full Gång/ sampt the Labadister nye Qvæcker och Tremulanter, blefwo stoore Propheter/ ibland hwilka/ An-

na

na Maria Schurmann/ icke woro them ringaste som således smädeligen vti sin εὐχληρία pag. talar 79. Negamus scripturam, jam Evangelicis scriptis auctam, sine perpetuo ductu & præsenti operatione Spiritus S. sufficere, ad vivificandos singulos veræ Fidei & Charitatis actus. Hwar vnder sielfwa Enthusiasmus ligger förborgat. Anser wij then H. Apostelens Ord/ på then andra Sijdan/ hwad haswer icke Satan, til at förringa then H. Skrifft/ arbetat/ genom sitt Redskap Marcionem, hwilken icke allenast lärde om twenne Gudares warelse/ en Ond och en God; Vthan och heela then Evangeliske Historiern förkastade. Såsom hade hans Skriffter/ warit af högre Wicht och Wärdigheet. Honom efterfölgde the Manichæer, så i den förre som senare Willfarelsen/ hwilka Deels tillagt/ Deels af Guds Ord vthstrukit hafswa. Qvidqvid qværitur ad salutem, totum jam adimpletum est in scri-

pturis

pturis. Qvi ignarus eſt, inveniet ibi qvod diſcat, qvi contumax eſt peccator, inveniet ibi futuri Judicij flagella,, qvæ timeat. Qvi laborat, inveniet ibi glorias & promiſſiones vitæ perpetuæ. Chryſ. Hom. 41.in Matth. Oper. Imp. Tom. 3. pag. 683.

Ebions och Cerinthi Anhang wille allenaſt bruka Matthæi, andra hafwa wördat Marci Evangelium/ somblige tre Evangeliſter årkient; men Johannem ſåſom oeenſe med the förrige/ förkaſtat. Omnia Evangelium continet, præſentia & futura, honorem & pietatem, fidem, ſimul omnia prædicationis verbo concluſit. Idem Loc. Vid. Conrad. Dn. 13. p. m. 542. Ja hoo ſkulle kunna vpråckna/ alle Diefwulens Liſtigheeter/ hwar med han i thetta Måhl/ så månge förledt/ och på för fördömmelſens Wåg dragit; Der lijkwåhl Gud så ſträngeligen haar befalt; J ſkolen intet låggia ther til ſom iag edor biuder/ Deut. 4.2. och i ſkolen ey håller taga ther

E något

något ifrån/ på thet i mågen bewara HErrans edor Guds Bud/ som iag biuder edor.

Non prohibetur tantum omnis additio substantialis ad Cultus Divini substantiam pertinens, sed & heterogenea, humana, nova, qvæ nec formaliter, nec virtualiter extet in Mose, ê qvo, ut Oceano, omnium prophetarum rivi, profluxêre, non tam additione qvam illustratione. Qvenst. loc. de Script. p. 105. Man seer ju för Ögonen the stoore och förargelige Willfarelser/ som i Påfwens Rijke gåå i swang/ hwilka af Guds heliga Ords Mißbruuk/ antingen genom tillåggiande eller ifråntagande hafwa sitt Uhrsprung: Biskops Kiortelen/ af hwijte Lambs Ull/ offrad af the andelige Systrar Nunnorne eller Ordens Bröder uti S. Agnetis Kloster på S. Agnetis Dag under Lofssången O Guds Lamb etc. spunnen och wirckat/ och säges wara tagin af S. Petri Kropp/ allenast

kraff

krafftig för them/ som honom löser/ men för Successore alldeles odugelig/ är en omättelig gerugheetz Bewijßning/ hwar med af hwar ny Biskop/ nya Penningar snytas/ gemenligen/ 25000 Reiniske Gylden/ der lijkwähl Biskopen til Mentz/ wid Paß Åhr 1515. måste låta springa 26000 Cronor in vti Påfwens Skatt-Kammar för sin Pallio Cardinalitio. Det Afguderi som drifwes med Messones Mißbruuk/ är thet icke alldeles emot Guds Ord/ och en skännelig Kiöpslagan? Låhran om Boot och Bättring är/ vti Påfwedömmet/ platt förfalskat och fördärfwat/ deels genom goda Gierningars Förtienst; Deels genom Twifwels-Måhl/ om och Synderna rätzligen och Fullkommeligen förlåtas/ hwar med wår Frälsare Christo/ des Sanning och Åhra afhändes/ the bedröfwade Samweten/ then rätta och wissa Tröston beröfwes/ och then sanskylliga Gudstiensten/ nembl. troones Öfning/ som strijder med otro-

Osiand. Cent. 4. l. 2. p. 358.

ne och förtwiflan/ om Evangelij Löff-
te/ affkaffas. Låran om Syndennes
grofwa och fördårfwelige Natur/ år
genom then fulla Upråcknelsen och
Bekånnelsen aldeles fördårfwat. Egen
Förfoning haar JEsu dyra Förskyll-
lan förringat och af sig aflatet Födt/
som en högsta Lögn/ allenast för Pen-
ningar skull vpdichtat. Hwad gruff-
weligit Afguderij år sedan kommit af
Helgonnens Åkallan? Hwad Skam
och Laster Åcktenskaps förbudet haar
förorsakat? Uti hwad Mörcker haff-
wa the inwefwat Evangelium/ ge-
nom Lähran om Closterlöfften/ som
skulle the Råttfårdigheet och Synder-
nas Förlåtelse förtiena? Hwad ochri-
steligit och samwetzlöst Wåld thet år/
at betaga dem Enfaldigom Guds Ords
Låsande och Betrachtande/ förbiudan-
des then H. Skriffts Versioner, såsom
en skadelig Ting/ hwar igenom Guds
Ord skulle mycket förandrat blifwa?
Si mutaretur scriptura propter ver-
borum & phrasium mutationem, tum

Chri-

Christus & Apostoli non ipsissima Verba V. T. citantes, aut in alia saltem lingva scripturam mutarunt, & legem illam transgressi sunt, qvod absit dicere. Man må vndra huru Påfwen låter mumla sina Messor på Latin, om Guds Ord intet hade warit Verterat? Conf. Scharp. Tom. 1. Curs. Teol. Art. de Sac Scrip. p. 40. exivit sonus eorum in omnem terrum Ps. 19. 5. Hinc bene Dannhawerus Hodos. p. 89. Versiones varias non absq; Singulari Divinæ providentiæ nutu, institutos esse & idem phœnom. 1. p. 169. Versionum in lingvas lecturis vernaculas, tanta est necessitas, qvanta ipsius lectionis. Fusius Qvenst. Cap. 4. de Sacr. Script. p. 227. Förvthan thesse äro ännu twenne gråßelige Påfwens Listigheeter; then förra/ at han med Macht och Tyrannij/ wil sine onde och diefwulske Lärdommar förswara. Then andra/ at han wil wara öfwer Guds Ord/ alle Concilia

lia, och möten/ hwaregenom Guds Församling deß Frijheet beröfwas. Som och at döma Religions Saker ordenteligen och lagligen/ blifwer således assturit. Är nu intet thetta at läggia til/ och taga ifrån Guds heliga Ord/ dömme then rättwijsa Guden i Himmelen. Gratis Tannerus in Colloq; Ratisb. seſſ. 4. pag. 116. prohibitionem addendæ scripturæ perhibet factam eſſe privatis, non verò legitimis Magiſtratibus, cùm verò universum Iſraëlem allocutus eſt Moſes Deut. 1. 1. & perſonis, publicis ſummum fas eſt, Cuſtodire & obſervare verba legis, primum Regi, Deut. 17. v. 18. Joh. 1. v. 7. Deinde ſacerdotibus Deut. 17. 11. Nec peribit lex â ſacerdote Jer. 18. add. 2. par. 19. v. 8. 9. 10. ſeqq. Conf. Jacob. Mart Diſp. 9. L. de Script. 5. Theſ. 10. Gerhard Exeg. loc. de ſcript. §. 370. pag. m. 391.

När Fienden kommer en Fästning så när/ at han vnder thes Grund

och

och Muurar/ kan sina Mijner och Machiner anställa/ är honom icke tå ett fast Hopp/ sig den Orten lätteligen bemächtiga/ men them som innan före äro/ en stoor Rädhoga/ at oförtöfwat jämmerligen förgäås eller falla vti Fiendens Händer? Altså när Hufwud-Fienden Diefwulen med sine illistige Practiqver, lögner och ogrundade Påfund/ kommer then H. Skrifft så när/ at han deß oryggeliga Sanning/ egenom hwarjehanda Lärdommars anstifftande bestorma kan; affabilis sermo, & blandum eloqvium Hæreticorum, sagena sunt, qvibus pisces capiuntur & volucres Hier. in Cap. 9. Eccl. T. 7. p. 91.

Hwad är tå annat at sluta/ än Guds heliga Stad och Kyrckia/ vti stoor Fahra och Wijdlöfftigheet wistas måste/ hwilko ehuruwäl/ Helswetis Portar ey skola wara Öfwermächtige Ecclesia supra petram ædificata, non qvidem funditus subverti potest, atq; sic totaliter in funda- Matth. 16 18.

 mento

mento fidei errare, interim tamen qvoad partes qvaſdam eaſq; multas lædi & corrumpi poteſt. Auguſt. Confeſſ. p. 250. & 253. Så ſkeer lijkwål at ſalighetennes Grund för mångom/ ſårdeles enfaldigom/ omkulkaſtas och förſtöres/ hwar effter är icke ſå ſnart at vpbyggia/ ſom thet war at nederrijſwa/ icke ſå lått at låkia ſom thet war at ſarga och ſönderſlijta: Derföre Poëten wål ſade: Obſta principiis, ſero medicina paratur.

Thet ſyntes wål intet ſtort hafwa på ſig/ at Johan af Leyden/ en Hollenſk Skråddare/ begynte vti then faſta Staden Münſter/ på Weederdöpare Secten läggia Grund-wahlen: Men hwad buller och öfwerflödig Oreeda ther på ofördröijeligen följde/ är mehr at förvndra/ än i haſtigheet kunna beſkrifwa/ beſynnerligen når man betracktar/ hwad Hörſamheet och Lydno/ Satan ſig förſkaffade/ genom thes falſka Propheter och ſpådoms Andar:

Hi

Hi traxerunt originem ex Nicolao Storck vel Ciconia, & Thoma Müncero qvi Rusticorum seditiosum, qvem ducebat exercitum, revelationibus pascebat & Gubernabat. Hornb. Summ. Cont. Relig. p. 380. Så förblindagnes then arma Menighetennes Ögon/ at ändoch then låtfärdiga Menniskian Keyser Dallinus, med the fleere sine Stallbröder/ Bernhardus Creethinus &c. med vppenbara Lögner beslagne woro/ kunde lijkwäl hon icke känna lögnenes Fader igen; Vtan war fast mehr benägen/ at vthrätta theras Befallningar/ vti Kyrckiors nederbrytande/ och alle Rums Skiöflande/ ther then Evangeliske Läran spordes förehafwas/ så at skiäligen twiflas kan/ antingen the Anabaptisters Konungs Johannis Bucoldi, Skamlößheet/ then sig alt stilla beropade på Vppenbarelser/ af Himmelen/ Monasterienses haud vulgares Enthusiasticos, sed admodum Singulares nominat Hornbeck, qvi

 revela-

revelationes, visiones, somnia, oracula, eaq; portentosa, extraordinaria, & flagitia insignia peragenda crepabant. Cit. loc. p. 381. Conf. Osiand. Cent. 16. lib. 1. p. 64. Skal hafwa warit större/ eller then vsla Hoopens Råddhoga/ som af slijke grofwe Lögner/ låt sig jämmerligen omleeda. Then lårda Guds-Mannen Chemnitius, har Munceri phantastiska Lårdommar/ them han med vndersamme och owanlige Ordeformer welat inrätta/ vti efterfölliande Stycker fördeelt/ af hwilka hwar råttsinnig Menniskia/ lätteligen kan dömma om de närwarandes dagelige Ingifwelser/ 1. ponit ante auditum, verbi prædicationem seu Disputationem per mortificationem. Illum vocat **Entgröbung.** 2. **Studirung**/ legere audire verbum. 3. **Verwunderung**/ id est dubitare: an verum (observa hic lector Technas diabolicas) sit, qvod in verbo legis & audis, & petere talem sensibilem

NB. Carthesianos errores, ex hac dubitatione, licet observare.

ſibilem revelationem, ut nihil dubitationis vel diffidentiæ reliqvum ſit, & qvidem ita orare juſſit ſuos auditores, exſpuentes in cælum: Vater gib mir ins Hertz die außgeſträckte Luſt zu deiner Gerechtigkeit; Wo nicht/ ſo wil ich dich/ und alle deine Apoſtel verleugnen. 4. Die lange Weil/ qvando ad huc cum peccato pugnandum eſt. 5. Beſprengung id eſt in revalatione per vivam vocem Dei erudiuntur, und kömpt der Beſitzer in das inwendigeſt; Und gibt ins Hertz ein gewiß Urtheil von allen Dingen/und wird alſo der Menſch den Creaturen entrißen. Loc. Com. de lib. Arb. Cap. 8. p. 498.

Det är fuller intet mehr i Förmodan/ at kunna JEſu Förſambling alldeles Reen giöra/ ifrån hwarjehanda Diefwulens Spyor/ än thet war Påfwen Paulo med thet nampnet then Tridie/ möyeligit/ at renſa och vthſäija then heliga Staden Rom af honom ſå kallat/ heela Chriſtenhe-

tennes

tennes Hufwud/all Christelig Låros/ Tuckts och Seders Mästerinna/ifrån alle Laster och oreenligheet för hwars skull/ han af then H. Johanne heller kallas / en Diefla Boning/ och alle oreene Andars Behåll/ och alle ohyggelige Foglars behåll.
Apoc. 18. 2,
Roma Antichristi sedes etiam Babylonis nomine insignitur, qvod mysticè de urbe & Anti Christo, sit intelligendum, imò Sodoma, Ægyptus dicitur, partim propter horrendas idolalatriarum fornicationes, partim propter Tyrannidem illam & crudelem persecutionem, qva veros Ecclesiæ cives, hæc civitas ferè semper oppressit, & etiamnum premit. In hac civitate Christus qvotidie Crucifigitur, dum Christiani ad ignem & mortem, crudeli sententiâ damnantur. Christi enim pupilla tangitur, cum Christianus læditur Zach. 2. 8. Conf. Baldv. de Anti Christo Cont Sciopp. pag. 96. Joh. Prideaüx Lect, XI. p. m. 154.

& Phil.

& Phil. Sacr. Hvaſt. lib. 4. Tract. 3. obſ. 19. p. m. 881. Hälſt emedan bemälte Påfwe ſielf warder beſkyllat at han hade begångit twenne Mord/ ther til med förgifwit ſin egen Moder/ och en af ſine Frånder/ ſin Syſter och Dotterman tagit af Daga/ och ſin Syſter Juliam Farneſiam, Påfwen Alexandro den VI. til Otuckt öfwerandtwardat/ på thet han en Cardinals Hatt bekomma måtte. Sleid. lib. 21. p. 564. Af bättre Vll hafwa icke then ſtörſta Deelen/ af Påfwerna warit. Anaſtatius II. Liberius, Fœlix II. woro Afgudadyrckiare/ Cajus, Dalmata, Atheus. Sylveſter II. Trullkarl ꝛc. O hwilka helige Chriſti Ståäthållare/ ſnarare Diefwulens Söner/ och Helfwetis Eeld-brandar: Vtan ſå ſnart then ena Willfarelſen döfwes och ſtoppas neder/ vptändes den andra/ ſå at när Simon Magus, full med bitter Galla och bebunden i Wrångheet/ ſläpper/ ſtraffat af Apoſtelen/

icke

icke bekommandes then H. Ande för Penningar. Obs. Papa Romanus verè Simoniacus, constiturus officia Ecclesiastica, & res spirituales, posse pecunia acqviri & qvamqvam Papistæ ex Tom. Aq. in 2. 2. Qvæst. 100. art. 2. p. 187. sese excusant, pecuniam non accipi cum intentione vendendi gratiam sacram, sed propter consvetudinis observantiam, & ut stipendia exigantur; Verum hac ratione, qvodvis furtum, speciem honesti indueret, intentio enim nec facit, nec facere potest, ut id qvod per se malum est, fiat licitum & bonum. Conf. Grawer. in Expos. Mich. C. 3. part. 2. qvæst. 11. p. 112. & 113. Prück. in l. C. p. 50. Col. 2. Begynnar Elymas, som sig och kallade Barjehu, NB. Hic onomastici causæ addendæ. at wända Lands-Höfdingen Sergium, ifrån Trone; at Paulus med god skiäl/ kallade honom ett
Act. 13. Diefwuls Barn/ som förwände HErrans Wägar. Sammaledes

wat

war icke Satan ther med til friids/ at han/ til then reena Evangelij Låros Hinder och Waanskapnat/ vpwächte Sacramenterarna/ och en hoop vproriske Predikanter/ af hwilka somblige kallade sig Himmelske Propheter/ på thet Lutheri Reformation i Församblingen icke måtte hafwa sin Framgång/ Med mindre han vthfärda skulle/ then förgifftige Landsstrykiaren Caspar Swenckfeld, hwilken wid Paß Åhr 1526. och i synnerheet then Tijd/ then Augßburgiske Bekännelsen wart vthgifwin/ vthströdde så illa stinckande willfarelsers Fröö/ dem han omkring heela Werlden/ hade tänckt/ skulle Dödzens Frucht/ kunna af sig föda. At D. Lutherus, Philippus, och flere förnähme Theologi, honom therföre Stenckfeld kallat hafwa. Vid. Osiand. Cent. 16. lib. 2. C. 3. qvamvis ante Swenckfeldum fuerunt cælestes Prophetæ, contra qvos justa duo volumina conscripsit Lutherus, qvorum

NB. ut Coroloftadi 9 Past. Prim. Witteberg.

rum Dux & antesignanus fuisse creditur Thomas Muncerus: Non tamen illi, tam apertè â publico verbi ministerio, & â lectione scripturarum homines deterrebant, sicut cum suis facit Swenckfeldius, qvi non dubitat ejam ad parrocinium suæ insaniæ, trahere Pauli locum 1. Corr. 13. Hwars ogudelige och ogrundade Meningar/ må icke ens ibland oss nembde warda/ at icke JEsus efter Menniskiors och Werldennes Stadgar/ måtte oß beröfwas. När man bästa Hopp hade om then Smalkaldiske Lärans Fortgång/ jämwäl uti Dannemarck/ genom Doct. Johann Bugenhag, förde Diefwulen ett nytt Kiätterij på Baanen/ genom Johannem Agricolam af Eisleben/ en Affälling/ ifrån D. D. Philippo och Brentio, uti then Augsburgiske Bekännelsens Förstående at han med Julio Pklugio, Biskop af Naunburg/ och Wijge Biskopen Sidonio, Then olyckslige Booken

Coll 2.

Interim

Interim, vthaf twenne emotstråfwande Religioner, then Evangeliske och Påweske/ sammandichta monde. Vtan at omtahla/ hwad förargelige Dispüter, sig vti sielfwa Reformations Wärcket yppade/ Deels deraf at then ene wille then andre intet efftergifwa/ fast Lutherus hade nu märckeligen bundit Biällran på Katten; Vtan förgiätandes then allmänna Frijden/ foor hwartera sielf then andra i Hååret/ hwaraf the Påweske fingo Tillfälle at säga; Thet Kiättarne woro inbyrdes förwillade/ och vti en oändelig Labyrinth fallne sedan the ifrån then Romerske Kyrckian afwijkit hade. Dels och/ at många mißbrukade Evangelij Nampn/ til ett ogudachtigt lättfärdigt Lefwerne/ såsom Frijheten vti alle Lasters otamde Öfning/ bestodo. Besynnerligen tilwärte thenna Olyckian/ at straxt effter Lutheri Predikan/ wederstyggelige Swärmar/ af Wederdöparne och deras Jämlijkar

 vthflo-

vthflugo; Jämwåhl at Bönderne ii Tyskland/ blefwo vproriske och willl- smte/ med månge 1000de Menni- skiors Lijfz-spillande. Hwilket meid mycket mehr gaf månge Potentate:n Tillfälle/ at hålla thenne Lähran för Mißtänckt/ såsom ther igenom geme- ne Mans Sielfzwåld/ och Epicurisk-e Lefwerne infördes och förswarades. Så hafwe wij lijkwåhl högsta Or- saak/at innerligen tacka then stoora o mildrijka Guden/som låter sitt Hwe- te wäxa och trifwas/ ibland sa mycket Ogrääß/ at fast han Vthkorade som roopa til ho nom Dag och Natt/ och bär thetta Inseglet: HERren kiän ner sina. Warda som offtast c Satans listige Anslag qwalde och för- följde; Lijkwåhl skal Gud Stad lustig blifwa med sin Brunnar ther thens Högsta helga Boningar äro: Premitu Christi mysticum corpus, sed no opprimitur ac licet omnia mundi re

Matth. 13.

2. Tim. 2.

Psal. 46.

gn

gna collabantur; Christi tamen regnum spirituale, everti non potest, cùm enim sit Rex æternus, & Regni ejus non sit finis, ideò Regnum qvoq; ipsius intercidere, nullo unqvam tempore potest. Conf Dan. 7. Luc. 1. Ps. 72. Vthan åfwen som then ena Förföllielsen räcker then andra Handen: Altså låter och Gud sin beträngda Kyrckia/ winna then ena Segeren effter then andra at man see må/ at then rätta Guden är i Zion. Psal. 84. Ty egenom Evangelij reena Predikā/warder Först/ Diefwulens Rijke förstörat/ och hans Wälde förswagat/ then onda Werlden med wårt Kiöt och Blod til Trones Lydna heemfört 2. Cor. 10. Eph. 6. Sedan/ then rätta Guds Kundskap/ uti Guds Församling öfwer heela Werlden uthsprijdat/ och ifrån thet ena Slächtet til thet Andra troligen förwarat. Thetta är then allerstörsta Segerwinning. Conf. Sal. Gesn. Com. in loc. cit. pag. 596.

Herodes vthråttade föga ther med/ at han låt Huf-hugga/ then helige Johannem Döparen: Ty strax då på/ vthgingo JEsu Apostlar/ med oförskråckt Mod/ til Evangelij Förkunnande. Petrus helade genom Christi Krafft/ en Bärttagnan/ benembd Eneas, som vti 8. Åhr hade legat til Sängs/ hwarpå Folcket i Lydda och Sarona, flydde til Petrum, hörde honom predika/ och trodde på Christum. Han vpwäckte i Staden Joppe en Gudfruchtig qwinna/ Thabita, som på Grekisko kallas Dorcas, thet är/ en Råå/ hwilket Miracel förde många/ vti then Staden til Christendomen. Then Romerske Höfwitzmannen Cornelius, tå han wistades ibland Israëliterna, blef wäl vnderwist/ at bortkasta then Hedniska Afgudadyrckian/ och till at känna och dyrcka then sanna Guden/ Himmelens och Jordennes Skapare

Act. 9.

Ibidem.

rec

re/ men han weste icke ăntå/ at Messias war kommen; Hwarföre han genom en Himmelsk Synn förmant/ låt kalla til sig/ Apostelen Petrum, then ther predikade för honom och andre fleere/ som kommo til honom/ om then Korßfäste Christo/ och then helige Ande meddeltes straxt Åhörarena/ som trodde på Christum/ och så månge the woro/ blefwo döpte vnder the allerswåraste Församblingennes Tijder/ om hwilka tilförenne sagt år/ vpwäckte och GUD/ the allerstörste Liuß/ the helige Fäder/ som mannerligen Christi reena Låhra betygade och förswarade/ så at Satans Roota/ ăndå icke kunde henne förlăggia. Påfwen Johannes then 24de/ låt vti Mötet Costnits vpbrănna Martyren Johannem Huſs, hwilken gick til Eelden/ som til en wålberedd Måltijd/ och blef såsom en Gååß steekter; Men effter hundrade Åhr/ framhafde GUD then Swaanen Lutherum, som af Påfwen ey steekas eller

Act. 10.

marteras kunde/ vthan at han fast mehr/ med Evangelio the Påfwefke brände på Sijdan. Altså effter then
Heb. 3. vptagne Eliam kommer en Elisæus, thet är/ när GUD kallar then ene Låhraren bort/ förseer han straxt i sitt Huus en annan igen/ som strijda skal/
Matth. 16. emot hins ondas listiga Anlopp/ at icke Helfwetis Portar/ skola blifwa hans Församling öfwermächtige. Som och Propheten David märckeligen talar: Vti tina
Psal. 45. Faders Stad/ skal tu Söner fåå/ them skal tu sättia til Förstar i heela Werldenne. Jag skal tänckia på titt Nampn/Barn effter Barn. Therföre skola Folcken tacka tig/ Altijd och i Ewigheet. Deus non tantum pro Ecclesia sua fortiter pugnans, eamq; defendens, sed & defendendo ostendens se servare promissiones patribus factas, undè Deum Abrahami, Isaaci & Jacobi se vocat, Selah, hoc certissime verum, imis sensibus reponen-

ponendum est. Dauderst. in lab. Psalt. p. 572. Col. 1. at fast en Guds Stad/ lijder Bedröfwelse/ i margehanda Förförkelse/ hwar så behöfwes/ på thet Troon skal Rättsinnig/ och mycket kosteligare befunnin warda/ än thet förgiängeliga Guld/ som pröfwas med Eeld/ til Lof/ Prijß och Åhro/ når Christus JEsus blijr uppenbar; Så bewaras hon doch/ med Guds Macht/ genom Trona til Saligheet/ som beredd är at uppenbaras i then yttersta Tijden. Men til at något närmare handla om Satans Anfächtningar/ synes ingen större och skadeligare wara än then/ the Enthusiaster, Qväcker och Tremulanter, föra på Banen. Qvid aliud Enthusiasmus qvam hæresis, opera male feriatorum, ex Satanæ instinctu, in Ecclesiæ proscenium introducta, verbum & sacramenta divina temnens, suggestionibus privatis indulgens & tum glo-

Conf. 1. Pet. 1. adplicat. NB.

gloriam Dei, tum pietatem, tum vivificam consolationem labefactans & tollens Conf. plenius August. Pfeiff. Anti-Enthus. p. m. 15. Himmel. Mathæol: Enthus. p. 3 Spanhem. p. 282 de Enthus. Hornbeck. Cit. l. p. 383. Hwilka Guds Ord förmörckt och ofullkommeligit vthroopa/ och berömma sig/ at hafwa Andan förvthan och fram för Ordet/ hwar effter the tyda och sträckia Skrifften och thet munliga Ordet/ såsom them godt synes och behagar. Där man

NB. lijkwäl måste stadeligen ther wid blifwa/ at Gud icke gifwer någon sin Ande eller Nåder i theße Tijder/ vthan egenom eller med thet föregångne vthwärtes Ordet/ såsom thet enda och rätta medelet / hwar egenom Gud

2. Tim. 3, 16. med oß handla wil/ och sig vppenbahra ty all Skrifft/ af Gudi vthgifwin/ är nyttig til Lärdom/ til Straff/ til Bättring/ til Tuchtan i Rättfärdigheet/

at

at en Guds Menniskia skal warda Fullbordat/til alla goda Gierningar skickelig. Så at then heliga Skrifft/ fast icke till hwart och ett Rum och Språåk/ eller Distributive, vtan Collectivè eller tilsammans ansedd och betracktat/ åger thenna fullkommeliga Myndigheet. Non voluit Apostolus, qvod unaqvæq; pars scripturæ sit utilis, ad ista qvatuor, hic enim sensus liqvido falsus est, sed qvod in universa scriptura, hæ qvatuor utilitates reperiantur, qvodq; nulla sit scriptura, qvæ non ad aliqvid istorum valeat. Conf. Qvenst. p. 105. Haar och then Canoniska Skrifft uti sig/ en sådan Guddommelig Sanning/ så at hon icke allenast är vthan all Lögn/ Falskheet och thet ringaste Feel/ så i Ord/ som Handlingar/ af hwad Slag the tå wara kunna; Dogmatiske/ Historiske/ Moraliske/ Chronologiske/ &c. Vthan förmår och ther med/ all Lögn och Menniskio-Dickt dömma och förkasta.

sta. Fast än syndige Menniskior haf-
wa henne vpsatt/ hafwa de Förthen-
skul här wid ey kunnat fara Wille;
2. Petr. 1. Ty the hafwa talat och skrif-
10. 21. wit/ rörde och förde af then H.
Anda. Och til at bekänna San-
ningen/ hwad är Påfwe-Dömmet
annat än idel Enthusiastiskt Wäsende/
ther vti then Babyloniske Skiökian
Skryter och skräpper/ at all Lag
och Rätt ligger förwahrat i deß
Hiertans Skrijn/ såsom hade
NB. och hon Nyckelen til all Wijß-
heet och Förstånd/ och hwad
hon med sin Kyrckia dömmer
och befaller/ Gillar eller Ogillar/
thet måste wara både sagt och
giordt/ fast thet skulle sträfwa
emot Guds Ord och then H.
Skrifft. Hwilken lijkwäl är then
högste Dommarens/ then Helige An-
des Röst effter hwilken/ såsom ypper-
sta Regul, och Rätte-snöre/ ja then
endaste och fullkombligaste Canon,
som intet behöfwer något Adsistence
och

och Hielpreda/ af then Romerske Församblingen: Vthan at Vnderdommaren/ måste vti alle Troones högwichtige Handlingar / allenast sig ställa och rätta/ emedan hon alle Saaker sluta kan/ *Directivè*, ty hon håller Församblingen och Ministerium Ecclesiasticum så wid Wågen/ at the icke fara wilße. *Definitive*, ty hon/ såsom then Helige Andes Ord och Meening/ kan alle Strijdigheter componera och Förläggia. Coactive them Mootwilligom/ vti Hierta och Samwete twinga och öfwertyga/ til then reena sanningennes Medhåld: Förthenskul hon rätteligen kallas *Judex Canonicus*, genom hwilken Guds Ande/ såsom *Judex Hypostaticus* sin Försambling / leeder/ hägnar och förswarar. För alt thetta med mehr/ är högeligen at vndra/ antingen Påfwens Oförstånd / eller öfwertygat Hiertans Argheet/ skal här wara större: Ty nog kunde hon snart finna thetta igen/ at Guds Ord/ är thet

Observa hic lector errorem in constructione, NB.

wij

Es. 8. 20. wij allenast/ skolom hålla oß wid/
efter Lag och Wittnesbyrd/ om
Luc. 11, the thet icke säga &c. Es. 8. Sa-
28. lige äro the/ som höra Guds
Ord och giömma thet. Luc. 11.
Och der med låta fara oandeli-
1. Tim. 4. ga och kärlinga Fabeler, men iag
7. troor at rätta Orsaken är denna: E-
medan hon annars lärer/ och blif-
wer icke wid wårs HErras
JEsu Christi helsosamme Ord/
och wid then Lärdom/ som är
om Gudachtigheeten/ är hon för-
mörckrat/ och weet intet/ vthan
är siuk i Spörsmål och Orda-
trätor/ af hwilkom födes Af-
1. Tim. 6. wund/ Kijf/ Försmädelse/ onde
3. 4. 5. Mißtanckar &c. Ifrån hwilko
Sanningen är borttagen. Al-
tijd läras the/ och kunna doch
aldrig komma til sanningennes
2. Tim, 3. Kundskap. Vthan wardi häl-
7. ler med Hymeneo och Alexandro,
Satanæ autwardat/ på thet han
1. Tim. 1. måtte lära icke mehr försmåda.
20.

Så-

Således finnas/ GUD bättre än i Dag/ alt för månge/ som til slijk Dåårskap äro benägne/ hwilka til Guds Ord och deß Predikan/ föga Troo och Lijt ställa/ lijka såsom Andan igenom thet muntelige Ordet och Skrifften/ ey komma kunde/ men theras Raserij och Galenskap måste gifwin warda/ hwar med the taga Tilfälle/ at lasta och försmåda Guds Ord/ såsom woro the uti the Weigelianers Schola Födde och Fostrade/ qvibus scriptura est ambidextra, flexiloqva, obscura lucerna, liber septem signaculis clausus, obsignatumq; ænigma, vagina, non gladius spiritualis litera occidens. Conf. Weig. post. part. 2. p. 185. Die Schrifft war gesprochen vom Licht/ Sie aber ist nicht das Licht/ noch das Wort/ noch das Leben/ noch der Richter/ noch die Regul, noch der Leitz-Man. Qvenst. loc. Cit. p. 157. Så at/ så offta sådanne Phantaster försmådeligen tala om Guds Ord/ äro the Guds

Ähre-

Åhretiutwar/ och beröfwa then heliga Skrifft then höga Macht och Myndigheet/ som henne af Gudi förordnat är/ och man med fåå Ord/ för detta omrördt hafwer.

Adplicatio

Besynnerligen beroopa the sig på Englars Jngifwelser Samtal och Uppenbarelser/ föregifwandes sig hafwa theras Befallning/ at predika om Boot och Bättring/straffa Folckfens Synder och många med sig såsom genom Geenwägar föra till Himmelen. Jag kan icke här gåå förbij Sal. D. Dorschei märckelige Ord/ som synas icke ringa Saken upplysa: Sunt visiones, qvarum summa eò collimat, ut Detectus qvosdam in Hierarchia Ecclesiastica corrigat, ut de recta Ecclesiæ administratione qverelas moveat, ut illos etiam, qvibus lux Evangelij affulsit, plenioribus radiis, qvod ab erroribus variis eduxit cælistis benignitas, variis oneret adcusationibus, qvibus simplicibus & incautis persvadetur,

tom

tot viſionibus monitos Antiſtites Eccleſiæ, aliter res ſacras debere conſtituere. Atqvi ad hanc rem nullis, opus eſt viſionibus. Habemus Eccleſiæ univerſam hierarchiam pulcherrimè ſacris expoſitam literis omnia illic ſunt explicata, & media conſervandi & remedia corrigendi. Nulla viſione illa depingi & confirmari poſſunt Luculentius. Si inſuper veteris puræq; Eccleſiæ praxin obſervaverimus, pulcherrimam adminiſtrationis Eccleſiaſticæ habebimus imaginem: Verum enim vero iſtius modi videntes, alio morbo laborant, qvem profiteri, niſi præeuntibus iſtis qverulis viſionibus, non audent, per qvas ubi ſemel oneraverunt diligentes cæleſtis depoſiti Cuſtodes, facili tranſitu errores ſuos promovent. Hept. Diſſ. 6. p. 571.

Men at wij måge deß bättre/ achta oß och lära at pröfwa Anderna/ williom wij förſt betänckia; At emedan vti alla Werldennes Tijder/ hafwa

wa ju the finnes/ som sig af Engla
Uppenbarelser och Samtal welat be-
römma/ hwilkas Exempel icke såä
och siälsamme/ uti Historierne igen-
finnas kunna; Om man tå säkert
Quæstio. kan sig tiltroo sådanne Uppen-
barelser och ingifwelser/ til at för-
nimma/ hwad nödigt och nyt-
tigt/ besynnerligen til ewig Sa-
ligheet/ wara kan? Här möter oß
allerförst/ then helige Apostelens Ord:
Heb. 1. 1. Fordom talade Gud offta och
i mångahanda måtto til Fäder-
na. Hwar wid Tijdernas åthskil-
nat böör i acht tagas/ nembligen hu-
ru GUD behagade Fordom sig up-
penbara/ kan ingalunda såsom en nöd-
wändig Ting/ dragas til theße Tijder/
ey häller sammanwickla/ hwad
Gud kan/ eller hwad han wil/
härutinnan giöra/ mindre at nå-
got dömma om hans fördol-
de Willia/ uthan häller blifwa
wid then/ som i hans heliga Ord
oß kundgiord är. Och äfwen som
thet-

thetta är offta til Propheterna skedt/ så är thet ock på mångahanda Sätt förrättat/ hwarpå GUD sielf giör treggiehanda Slag/ antingen vti en Syn/ eller vti en Dröm/ eller Munliga / icke genom mörck Ord/ eller Lijknelse/ såsom med Mose. Och beståltes detta / nu vti klara och tydeliga Ord/ nu med Figurer och Afmålningar betäckte/ hwar til Levitiske Offer och Ceremonier, lånde. Här til komma och the fleere slagen/ såsom *Urim* och *Thumim* i Embetes Skiölden på Aarons Hierta. Förbundzens Arck. Then brinnande Buskan. Moln och Eeldstodarna. Med the många Taal och Röster/ til Guds Männ/ och Propheter/ hwilka hafwa Deels tilkommande Ting/ Deels och förflutne gifwit tilkänna/ men med theße owanligare Sätten hafwer Gud mäst werdzlige Handlingar welat vppenbara. Conf. Bald. in Epist. ad Hebr. Disp. 11. p. 1546.

Num. 12. v. 6.

Exod. 28.

Exod. 15, Exod. 3. Exod. 14.

Ez. 4. 6. 12 8. 8.

Jer. 13. 5.

Vulgo qvinq; revelationum Divinarum species numerari solent: *Alloqvium*, Scilicet, *Prophetia, Spiritus Sanctus* RUACH HAKADOSCH, (*qvæ revelatio etiâ illuminatio Spiritus Sancti, & â Paulo* 2. *Tim.* 3. 16. θεοπνευστία, Divina inspiratio dicitur,) *Luces & perfectiones* seu URIM & THUMMIM, & *Filia vocis;* & qvomodo hæ revelationes inter se distingvebantur imò perficiebantur, Vid. D. Musæus, in troduct. in Theol. Nat. & Revel. part. 2. Cap. 1. p. 226. Seqq. missis Judæorum deliriis, qvæ adinveniri possunt ad locum Num. 12. 6. Vid. Majmonid. in more Nevochim, part. 2. Cap. 41. Conf. Der nöhtiger Unterricht vom Prophetischen Weissagungen M. Albrecht Christ. Rotthen. in §. 8. Glass. Phil. S, lib. 5. Tract. 1. Cap. 10. pag. in 1227.

Psal. 103. 20. Här näst måste ihogkommas HErrans Englar the starcke Hieltar/ som hans Befallningar vthrätta/ genom hwilka GUD sin Willi-

lia och Råd/ som offtast uppenbarat hafwer. Så hade Guds Son twenne Englar med sig/ i Lunden Mamre. Gen. 18.
så skyndade Englarna på Loth, at han skulle låta lijda sig uthur Staden/ at the icke skulle förgås i Stadsens Mißgärning. HERren wari med tig tu strijdsamme Hielte/ sade Engelen til Gideon, tå han Israël ifrån the Midianiter frälsa skulle. Gen. 18. Gen. 19. Jud. 6.

Uti thet Nya Testamentet witna nog Zacharias, Joseph och Maria. Luc. 1.
En Engel handlade med Apostelen Petro i Fängelset/ och uppenbarade sig Paulo såsom en Macedonisk Man. Matth. 1. Act. 12. Act, 16.
Här på syfftade fuller Judarna/ tå en Röst hördes af Himmelen til JEsum; Jag hafwer förklarat mit Nampn/ och skall ännu förklarat/ sade somblige: Engelen talar med honom.

Hwad Englarna hafwa uthrättat in Adsumptis corporibus, uti antagne Kroppar/ eller uti the naturli-

ge Creaturen/ år mehr ån Under at låsa/ men hörer intet til oß thenna Gång at omröra; Uthan at bewijsa thet deße och andre slijke Englars Uppenbarelser och Samtahl/ åro oß alldeles i Nya Testamentet afskurne/ och wij allenast til Guds Enda Sons Uppenbarelse remitterade och heemstålte: **Ytterst och i thesse Dagar/ hafwer han talat til oß genom Sohnen. Han hafwer och kundgiordt oß sins Faders Willia.** Non visum est Deo ad finem usq; mundi Ecclesiæ, novas impertire revelationes, aut immediatè illuminare & instruere viros Sanctos, qvi revelationes antiqvas, ad alios voce & scriptis propagarent: Sed post constitutum scripturæ canonem, revelationes novæ desiernnt, antiqvæ vero, Spiritu Sancto inspirante, in literas relatæ, aliis in conventibus publicis proponendæ & declarandæ, commissæ sunt, committunturq; viris doctis, qvi illarum no-

Heb. 1. Joh. 1.

titiam

titium pleniorem ſuo ſtudio & labore ſibi comparaverunt. Muſæus, Cit. loc. pag. 232. Förthenſkull korteligen alle forna Uppenbarelſer vthſlötes i deße Ord: **The hafwa Moſen och Propheterna höre them.** Luc. 16. 29. Hwar til Propheten med ſwår Hotelſe förmant hafwer om **the thet icke ſäga/ ſå ſkola the icke fåå Mårgonrodnan.** Eſ. 8. 20. Så at här med aldeles vthſättias och förbiudas Cultus electitij eller ſielftagen Guds-Tienſt med Menniſkio Bud och Stadgar/ hwar med **Chriſtus fåfängt dyrckiat warder.** Matth. 15. 9. Detta wille han wiſt låta förſtå/ tå han ſade til then förmåtna Lagkloka/ huru ſtåår i Lagen Skrifwit? Luc. 10. 26. Och tå han Lagen effter ſin rätta Grund ſielf vthtydde/ brukade han theſſe wichtige Ord til Phariſæerne: **Men iag ſäger eder det woro för alt detta/** Matth. 5. 39. mehr än Barnſligit och Fåfängt at wända ſitt Hierta och Sinne/ ifrån thenna faſta Guds Grunden/ til En-

gla Tahl och Spådommar/ the måt-
te tå antingen Censze eller Oensze war-
da med then H. Skrifft; Det senare
förlägger sig sielfft/ thet förra strijder
fåfängt såsom en onödig Ting: All-
denstund/ Guds Ord allena haar then
Myndigheet/ at fullkommeligen lå-
ra salighetennes Wäg/ ransaker
Joh. 5. 39. **Skriffterna sade Christus ꝛc. Och the äro the som bära Wit-nesbörd om mig.** Scriptura Sacra est unica norma & supremus judex religionis, nam eam Christus jubet scrutari, ut ex eadem discamus vitam æternam, & Testimonium de Persona & Officio ipsius, hoc est de tota fide Christiana ubi autem finis est Christianæ professionis, & ea, qvæ ad finem sunt necessaria, ibi omnia erunt substantialia. Conf. Prück. in loc. C. p. 601.

Thenna Skrifft är oß först genom Mosen och Propheterna öfwerantwardat/ **the oß all Guds Råd förkunnat hafwa/ så at the helige**

Act. 20. 2. Pet. 1.

ge Menniskior hafwa talat/ rörde af then H. Anda. Därnäst genom JEsu Apostlar och Lärjungar/ Marc. 16.
them han sielf med sit Ord vthsände vti alla Werldennes Ändar/ såsom Fåår ibland Vlfwar/ doch med thenna hårliga Trösten försedde; Warer icke bekymbrade/ huru eller hwad i skolen tala: Ty thet skal edor gifwas i samma Stundenne/ hwad i tala skolen; Förty thet Matth. 10-
åren icke i som talen/ vthan thet 16. 19.
är edar Faders Anda som talar i edor. Så högeligen privilegerade och ansedde/ at then som them hörde eller förachtade/ tilräcknade sig GUD/ såsom thet honom sielf skedt hade. Wid Luc. 10.
thesse theras Lärdom/ befaller Apostelen/ at wij oß hålla skolom/ ehwad
thet är skedt af Ord eller Breff; 2. Thess. 2.
Aldenstund säger han/ Jag driftar icke något tala/ thet icke Chri- Rom. 15.
stus wärckiade genom migh. Sidst skeer och förrättas thenna Himmelska Willie och Befallning genom

ordentelige Guds Ords Tienare/ som
2. Cor. 4. Sändebud äro i hans Ställe/ icke at
predika sig sielfwa vthan JEsum Christum. Prophetas institutos in N. T. 1. Cor. 12. v. 28. & Ephes. 4. v. 11. non exinde revelatum esse, qvod aliis ætatibus non innotuit filiis hominum, seqvitur, sed gradus ministerii ordinarios ab extraordinariis distingui; Prioris in constituenda Ecclesia, gradus erant Prophetæ & Apostoli, posterioris vero in constituta Ecclesia, pastores & doctores. Qvenst. part. 1. Cap. 3. pag. 52. Uti hwilkas Mund Gud
Exod. 4. wil sielf wara/ och lähra them hwad
Tit. 2, the säga skola/ allenast the hålla sig
wid thet Ord/ som fast är och lära kan/
Gal. 6. och wandra effter thenna Regla, at
Frijd och Barmhertigheet må wara öfwer them. Men här kun-
Instantia. de wäl någon tyckia/ thet heliga Embetes Förrättande/ icke wara så till wisse Personer restringerat, men ju hwar och en/ som känner hoß sig an-

tingen

tingen några ingifwelser/ eller Engla Vppenbarelser/ må sin Tienst fram-tee och bewijsa/ emedan Propheten sagt hafwer/ Ja skal vthgiuta min Anda öfwer alt Kött/ och edra Söner och Döttrar skola prophetera edra Äldste skola hafwa Drömer / och edra Ynglingar skola see Syner/ och Jag wil på then Tijden/ vthgiuta min Anda/ både öfwer Tienare och Tienarinnor. Joel. 2. Hwar af synes fölia/ at prophetier/ Syner/ Drömar och then H. Andes extraordinarie Wärckian/ skulle wål ännu kunna wara i Bruk i Församblingen. Men Apostelen Petrus wijsar nog i sin Predikan/ hållen i Jerusalem på Pinges-Dagen/ at thetta Prophetens Språåk anseer then H. Andes synliga Vthgifwelse öfwer Apostlarna/ och at igenom Drömer och Syner/ en ömnigare Guds Kundskap/ på then Dagen meddelt/ wår förstående/ såsom en synnerlig Guds Gåfwors prærogation, Act. 2.

tion,

tion, så *intensive* med större Nåd
Krafft och Gåfwors åthskilnat/ än
thet gambla Testamentet/ Conf. Joh.
7. v. 39. som *extensive*, til fleere Pers
sohner af Mann och Qwinkiön. Och
ehuruwål Prophetien war en synnerl
lig then H. Andes Gåfwa/ som in
1.Cor.14. galunda böör förachtas/ ey heller Am
& Cap,12. dan vthsläckias/ vthan i högsta Åhra
Ephes. 4. och Wördnat hållas; Doch kan the
1.Thess.5. af ingalunda slutas/ at bemelte Gåf
wa/ skal ewärdeligen blifwa vti Guds
Försambling/ mindre at Phantaste
som kunna hwarken Kallelse/ extra
ordinarie Gåfwor eller Embete be
wijsa/ hafwa sig ther af at betiena.
Man neekar lijkwål här med intet/ at
Prophetien ju skal ännu warda v
Församblingen hållin wid Mach
effter Pauli Ord. Enom andra
Prophetia &c. Deels *objective* v
the helige Propheters och Fäders Skri
ter/ Deels *subjective* vti Gåfworna
them rätt at förstå och vthtyda/ men
thetta neekar man aldeles/ at sådan

skal

skal skee genom Ingifwelser och Uppenbarelser på ett Enthusiastiskt Sätt/ eller immediatè, uthan mediatè och Ordinarie, genom Guds Ords Ährewördiga och Flijtiga låsande/ och öfwerwägande. Extraordinarie Gåfwor/ som man här Prophetiam kallar hade wäl Agabus, Philippi Döttrar/ Ananias, några Månn uti Antiochia och Corintho; Paulus förnam Syner och Drömar/ och Johannes Uppenbarelser; Men ingen wijs och uti Guds Ord wäl öfwat Menniskia kan här af/ om theße sidste Tijders infallande Syner och Uppenbarelser något sluta och dömma. Uthan såsom Cyrillus Alexandrinus Comm. in Joëlem wijsar här med betecknas ἀμφιλαφῆ τὴν χορηγίαν qvam Deus effuderit, in Discipulos suos potissimum, qvos præ aliis Spiritus Sancti dono oporteat καταχαλλύνεται & velut, καταχρυσοῦσθαι. Id vero contigisse diebus Pentecostes docet Theodoretus in locum Cit.

τοῦτο

Τȣ̃το δὲ ἄναφον δὸν καὶ διαῤῥήδην, κατ
τὴν ἡμέραν, τῆς Πεντεκοςῆς, τὸ πέρια
ἐδέξατο. Cum his conjungit Ag
bum, & Prophetas, tum Antioch
nos, tum Corinthios & Filias Phi
lippi. Hoc donum, ad ſua tempo
ra conſervatum fuiſſe, ſed ad præ
dictiones de futuris reſtrictnm me
minit Auctor, ſuperius citatus. Com
Auguſt. Pfeif. Cit. lib. pag. m. 111
ſeqq.

Är thet nu intet för nöden/ at gi
wa Acht på ſlijka Phantaſier, ſom
komma öfwer ens med Guds Or
eller åth minſtonne hafwa ett lijt
Skeen af ſanningennes Liuß/ ſå är
the ju aldeles förfallne/ ſom vtom
något förebringa/ ombundi
med Mörcker/ och inſwepte v
Bitterheet och Argheet. W
må wäl med Förvndran oß här l
tiena af Apoſtelens hårda Ord o
Straff-Predikan: J låten edor ||
ſnarligen afwända ifrån the
ſom edor kallat hafwer vti Chr

||

sti Nåd/ til ett annat Evangelium/ åndoch intet annat år/ vtan at några åro the edor förwilla/och willia förwånda Christi Evangelium; Men om och Wij eller en Engel af Himmelen: mindre någon vthur Helfwitit.) Annorlunda predikade Evangelium för edor/ ån wij edor predikat hafwa/ han wari förbannat. Så wiß/ wårdig och fullkommelig war thenna Apostoliska Lähran/ at icke en Engel af Himmelen/ skulle kunna then båttre och tydeligage bringa i Dags Liuset/ ther af man således sluta kan: Intet kan wara båttre och fullkommeligare ån thet sielfwa Englarna ey kunna tillåggia. &c.

Här wid feelas ånnu intet starcka och oryggeliga Bewijß/ såsom först/ ti Guds Ord/ genom Propheter och Apostlar oß tilsåndt och gifwit/ vppenbaras sådanne Hembligheeter som åro Förnufftet en Galenskap och Förargelse

argelse och aldrig genom någon Flij
eller Konst/ vthransakas kunna/ såå
som Lähran om thet Guddom
melige Wåsendet/ och ther vt
the tre åthskillige Personer. Th
twå Naturer vti Christo/ om
Synden/Råttfärdigelsen/Gud
Nåd genom JEsum. Th
dödas Vpståndelse &c. För the
andra/ åro alla Prophetier och Löff
ten vti thenna Skrifft fullkomnad
2. Cor. 1. 20. Ja och Amen i JEsu Christo
För thet Tridie med stoore Mi
rakel och Wijdunder bekråfftade/ så a
wijdare sådanne intet mehr behöfwa
För thet Fierde/ vti så månge tu
sende Åhr och Seculer, så wål behåld
ne och efftertkommanderna öfwergifne
att icke ett Jota eller Prick af Gud
Ord år förgängit. Til thet Fem
te. Med Apostlarnas och the heli
ge Martyrers Blod beseglade. 6. Ti
Tröst vti all Bedröfwelse/ alle
nast krafftige. 7. Them som hä
emot säga Förskråckelige: Han wa

ri förbannat Conf. Georg. Maj. in loc. Cit. Baldv. pag. 766.

II. Thet är för thet andra öfwermåttan farligit/ at sig på Engla Uppenbarelser/ och owanlige inblåßningar förlåta: Emedan heelt owist är/ antingen Andan är God eller Ond/ som tager sig före således at handla med Menniskian/ och förthenskul stoor Siälawåda/ at byggia på deß Ord och Tilsägelser. Uti gemeen/ skulle thet wäl så synas/ som alle gode Tanckar och Suggestioner, skulle komma af någon god Ande/ och twert emoot/ alt ondt af de Onde. Så är fuller thet änteligen sant/ at the gode Andar/ som altijd äro uti Guds Åsyn/ til hans Åhra och Wördnat/ sampt uthsände them til Tienst/ som Saligheten ärfwa skola/ Ey annat kunna uti Menniskians Hierta ingifwa/ än thet Gudi til Åhra länder/ och wår Timmeliga/ men särdeles Ewiga Wälfärd kan befrämja. Hwar emoot alle on-

Matth. 18
Heb. 1.

da

da Ingifwelser/ af then som är siel[…]
wa onskonnes Fader härröra måst[…]
hwars största Lust är at än mehr oc[…]
mehr förwärra the Ogudachtiga[…]
Tanckar Ord och Gierningar / vt[…]
studerandes hwars och ens Benäge[…]
heet til wißa Synder/ ther efter ha[…]
ståller och vthsätter sine margfaldi[…]
Frestelser: Omnium discutit mores[…]
omnium ventilat animos, omnium
scrutatur adfectus, & ibi qværit a[…]
sam nocendi, ubi viderit qvemqvam
diligentius versari & occupari: N[…]
vit enim, cui opiniones perversa[…]
ingerat, Cui aures vanitatibus & f[…]
bulis prurientes subministret, cui v[…]
rus Sophismatum infundat, cui d[…]
fectionis incitamenta præbeat. N[…]
vit qvem superstitionibus demente[…]
qvem confidentia perdat, qvem m[…]
rore conturbet, qvem gaudio falla[…]
qvem metu opprimat, qvem sui a[…]
miratione perstringat, atq; in perm[…]
ciem seducat. Blanditur ut falla[…]
arridet ut noceat, adlicit ut occida[…]

D. Pau[…]

D. Paulin. in dedic. ad præſt. Kumblæas. Doch ingalunda at han haar ſig bekante Menniſkiornas tanckar/ vthan â posteriori, ſom man ſâga plâgar/ eller ſå wijda/ han them genom Ord och Åthåſwor ſtundeligen kan beſpana/ tå han icke förſumnelig är at baana Wågen/ och gifwa tillfälle til the bekante och åſtundade Synder. Så war han en falſk Ande vti Konung Achabs Propheters Mund. 1.Reg.22.
Så åggiade han Saul til Wrede emot David, ſom ock at han the Ama- 1.Sam.15.
lekiters Konung Agag, emot Guds Willia och Befalning ſkona ſkulle. Och thet ſom Satan här vthråttar/ vti the Ogudachtiga/ förblindandes theras Sinne/ at them icke lyſa ſkall 2. Cor. 4.
Evangelii Liuß/ thet tilbiuder han offta them Gudfruchtigom/ hwilka faſt ſwåra Reetelſer och Anfächtningar kiänna måſte/ſärdeles vti ſine Bööner och Guds-Tienſt/ hwaråſt han kraffteligen ſtåår them emot/ ſåſom Propheten Zachariæ genom en Syn

 wijſat

wijsat war/ öfwerste Prästen Josua, ståndandes för HErrans Engel/ och
Zach. 3. Satan på hans högra Sijdo/ på thet han skulle wara honom til hinder etc.

Hwad Augustinus, Lutherus, och många flere Guds Menniskior/ haffwa här wid lijdit/ och hwar rättsinnig Christen dageligen vthstå måste/ lembnas Hwarjom och Enom at betänckia/ sökiandes then affsagde Fienden här med/ then rätta Andachten/ som en samn Guds Dyrckan fordrar/ bortstiäla/ eller åth minstonne så förkyhla/ at heela Wärcket vti idel Kallsinnigheet warder förwandlat/ vnderstundom så mänge främmande Tanckar insktutandes/ at en Christen offta icke weet/ huru han skal sig wäl och
Luc. 22. Gudeligen kunna vthreeda: Sij Satanas hafwer begierat/ at sålla eder såsom Hwete/ men iag hafwer bidit för eder etc. Sålledes
2. Sam. 24. gaf han David in/ at han räcknade
2. Cor. 12. Guds Folck. Detta må wäl kallas en Påäle i Kiöttet och Satans Kimpustam-

pustande: Doch lijkwål förståller han sig offta uti Liusens Engel/ och såsom en GUD och rått nijtisk Predikant/ straffar allehanda Synd och Laster/ råder til Guds-Fruchtan och ett Christeligit Lefwerne / tillstådier och sine Tienare och reedskap/ at the skola gåå i Kyrckian/ falla på Knåå/ giöra sina Bööner/ höra Guds Ord/ bruka HErrans H. Nattward/ och stålla sig såsom Propheten såger/ uti all uthwårtes Måtto/ såsom wore the mit Folck. Men GUD båttre/ Hiertat som Diefwulen hafwer intagit åhr långt ifrån. Fallit Diabolus, ſvaden do bonum, propter majus malum inde oriturum, ſvadendo malum ſub ſpecie boni. Disſvadendo bonum tanqvam malum. diſvadendo malum ut pejus inducat. Såledts synts han willia råda wår Frålsare til gott/ at af Steenar giöra Bröd/ för hungers Nöd skull/ men ther under låg mehr ondt förborgat/ nembl. at han hår med wille wara Christi Rådgif- Matth. 4.

 ware

ware som och honom fast gierna till
Öfwerdådigheet / och Brådstörtande
bringa wille; Äfwen som han på then
andra Sijdan afrådde wår Moder
Eva thet gott war / at lyda Gudes
Gen. 3. Bud / på thet han ondt i deß Ställe
införa skulle / som på oß alle therföre
kommit år. Hwad hörer man ge-
meenare af slijke Satans Trälar / än at
the roopa på Böön / Kyrckio-gång /
Fastande / Rätträdigheet / all Högfärdes
Förkastande / och sådant mehr / som
Christnom wål höfwes: Ja offtast lå-
ta the sig högst angelägit wara / at
straffa och nagelfahra thet / som icke
så wärdigt är / in Specie en Gång at
nembna och påminna / såsom Walc-
kar / Buntor / breda Hufwud-
Kläder / stoora Präste-Kragar /
Snöre-satte Myßor / Silcke-
sydda Kläder / brokotta Strum-
por / Torn-Myßor / Guld och
Silfwer på Kläder och Skoor /
öfwertäckta Wagnar / remmade
Kläder / Skoo-spännen / Hatte-
krokar

krookar och mycket mehr sådant/ iag troor ibland annat derföre/ at HErrans Embete/ här igenom skal komma i större Föracktt/ såsom skulle hans Tienare/ intet som sig böör/ låta sig wårda at straffa the gångbare Synder och Laster: Här kan tu K. Låsare see/ Diefwulens argheet/ så at the Fattige och Enfaldige Siälar/ hwilkom icke gifwit är/ at pröfwa Andarna om the äro af Gudi/ begynna sig strax inbilla/ sådanna Predikningar och wackra Äthwarningar/ änteligen wara af Himmelen/ lijka som GUD sielf til them talade. Men iag fruchtar at til Äfwentyrs icke skeer/ at såsom Ormen beswek Evam med sin Illfundigheet/ så warda och Edor Sinne förwänd ifrån Enfaldigheten i Christo: Ty om then som til Edor kommer/ predikar Eder en annan JEsum/ then wij icke predikade/ eller om i vndfään en annan Anda/ then i icke vndfäät

hafwen / eller ett annat Evan-
gelium thet i icke anammat haf-
wen: Så lyde i them med rätt-
to.

O miseras hominum mentes, O pectora cæ-
ca
Qvalibet in tenebris, dolor heu, qvan-
tisq; periclis,
Degitur hoc ævi qvodcunq; est.

Hwem kan thet icke synas Vn-
dersampt / at så många Menniskio
hafwa låtit sig finna / som welat lu-
ta Öronen til then rasande Wederdö-
paren David Görgen, som vti West-
phalen, begynte sig then rätta Mes-
siam kalla / icke af Kiött vthan a-
Christi Ande födder / sägandes sin Lä-
ra wara fullkombligare än Mosi
och Christi. Synd / Diefwu-
och Helfwetit / wara allenast e-
vpdichtat Ting vthã något wån-
de / med fleere sådanna Försmådelsi-
som så vppenbarligen strijda emot Guds
H. Ord. Vid. Osiand. lib. 2. Cent.
16. p. 11

16. p. 77. & Hoornbeck loc. Cit. p. 387. seq. Men här måste man betänckia/ at åfwen som Satan på then ena Sijdan anstifftar Lögnen/ så intager hon på then andra Sijdan the otrognas Hierta/ at the skola ther til sättia Troo och gifwa Samtyckie/ at mången torde wäl willia döö ther på/ thet wara wisseriigen sant/ som them således warder förkunnat: Men tu arma Siäl/ som så lätteligen låter tig af allehanda lärdoms Wäder/ såsom en Röö omföra/ hafwer tu icke hördt och läsit/ at falske Apostlar och bedrägelige Arbetare/ taga sig vppå Christi Apostlars Person/ och thet är och icke Vnder/ ty och sielfwer Satan förskapar sig vti Liusens Engel: Derföre är icke Vnder/ at hans Tienare och så förskapa sig/ lijka som the ther woro Rättfärdighetennes Predikare/ hwilkas Ände skal wara effter theras Gierningar. 2. Cor. 11: v. 13. 14. 15.

Såsom Diefwulen enkannerligen bewijste thenne Transfiguration vti Paradijß/ lockandes med sööte Ord Evam vers 3. ifrån Guds Buds enfaldiga Lydno; Altså är han inte ännu fåfäng vti samma Ärendes förrättande/ genom sine Tienare och Tienarinnor/ hwilka vnder ett heligt Gudachtigheets och sannings Skeen/the enfaldigas Hiertan intagandes/ sin HErres och Præceptoris Willia och Befallning efterkomma: Men then rättfärdige Guden skal wisserligen en Gång heemsökia them/ tå the sine Narre-Kappor afläggia måste/ och för then allwijse Dommaren/ med Blygd nakotte fundne warda. Sedan at han så hastigt winner ett otrooligit Medhåld hoß sine Åhörare/ är Orsaken thenna: Effter the icke annammade Kärleken til Sanningenna/ at the måtte salige worde: Förthenskull skal Gud sända them krafftig Willfarelse/ så at the skola troo Lögnenne/ på

thett

thet the skola alle dömbde warda/ som icke hafwa trodt Sanningenne/ vtan hafwa Lust til Orättfärdigheeten. Således plågar GUD lijka Synder med lijka Straf betala/ at som the Ogudachtige förkasta Guds helsosamma Lära: Altså til råtwijsligit Straf/ tillåter han Satan föra them ifrån Sanningen/ til mångfaldig krafftig Willfarelse/ at man här wäl må säga: Efter tu och Råtwijs är/ så regerar tu och all Ting rätt wijsliga/ och håller icke/ at thet wäl höfwes/ titt Majestet någon fördöma/ som Straf icke förtient hafwer. Thet måste förthenskul wara en groof Försmädelse/ at tilägna GUD någon Orsaak til Willfarelsen/ emedan några Skrifftennes Språk synas lijka som/ skulle the/ thär til Anledning gifwa/ Es. 63. v. 17. Ez. 20. v. 25. Rom. 1. v. 24. seqq. &c. Men änteligen måste wij om then helige Guden hafwa helige

2. Thes. 2, 10.11.12.

Sap. 12. 15.

Tanckar/ at han hwarcken wil/ ell[...]
gillar/ eller älskar/ eller befrämjer m[...]
gon Willfarelse/ vtan där wid s[...]
som en rättwijß Hämpnare ställe[...]
Deus mittere dicitur efficaciam e[...]
roris, non *effective* sed *permissive*, tu[...]
qvia erroris autor est Satanas 2. Thes[...]
2. v. 9. Tum qvia erroris missi[...]
exponitur per desertionem Dei [...]
par. 15. v. 2. Tum qvia alias eff[...]
caciam erroris, Deus non punire[...]
sed eum vellet. Conf. Eckhard i[...]
Fasc. controv. Calv. Cap. 10. v. [...]
pag. 219. Gerhard. Tom. 2. Loc. d[...]
provid. §. 91. p. 103. seqq. De[...]
esficaciam erroris immittit, non *i[...]*
generando errorem, nec *incitando* a[...]
avide arripiendum mendacium, s[...]
enim disertè autor statueretur pe[...]
cati, sed qvia subtrahit gratiam, id[...]
qvia nolebant credere veritati: Gra[...]
tiæ autem subtractionem, efficac[...]
erroris, sponte inseqvitur. Vi[...]
Brockm. Syst. Theol. Cap. 8. d[...]
peccato Qvæst. 2. pag. 386.

III. Ma[...]

III. Man måste här för thet Tridie/ingalunda anse Diefwulen/ som är en Måstare af tusende Konster/ att wara så dum och enfaldig/ med mindre/ han ju weet/ til sine arglistigheters Beskiönande/ at betiåna sig af Guds Ord/ och andre loflige Medel: Framdrog han icke Davids Ord/ ehuru wål Stympe-wijß/ emot JEsum Guds Sohn? Distinguendum est vèrbum Dei in se, ab adjuncta Diabolica depravatione, & sic seqvitur, qvod ipsa depravata Ps. 91. v. 11. Citatio Diabolica, præcise spectata, non fuerit genuinum Dei verbum, qvia verus & integer divinus sensus aberat; Veruntamen aliqvid divini verbi allegabat Diabolus. Conf. Fewerb. Fasc. 6. Diss. Thel. Disp. 3. Thes. 47. & 48. pag. 116. seqq.

Matth. 4. 6.

Haar han icke tildruckit the Evangeliske Församblingar/ hela then Påweske Religionen, med smickeracktige och Honnings-söte Ord/ vti thet Augsburgische Interim, vti hwilket månge

ge grofwe och Hand-grijpelige Will farelser/ vppenbarligen som och e obliqvo äro påbördade: Så at th then nådige Guden/ icke hade/ genom nytålskande Evangeliske Predikanter kommit sin betrångda Kyrckia til Und sätning/ hade största Fara warit/ c vnder ett Gudacktigheets Skeen/ the rätta salighetennes Wäg blifwit fö mörckrat: Men wij gifwe Gudi Äl rona/ som så låtit vthmönstra thett Spöket/ at nåpligen någon Kyrckia heela Christenheten finnes/ som n then Interemistiske Låran wil weder taga och förswara.

Thet är gemeenligen brukeligi at the som hafwa skrijdit ifrån the reena samningennes liusa Wäg/ in vp på lögnens mörcka och bedrågelig Stijgar/ lijkwål willia sig af någon som Troo-wärdigt är/ betiena; Doc at the thet deels med Lögn bemångia deels med owahnlige och främmand Orde-Former bemantla/ at the Enf faldige ey annat kunna/ än hela Saa

ken

ken för Sann och Wichtig ärkiänna. Såsom til at Nampn gifwa effterfölliande Canones: Christus är vti then H. Nattwarden/ icke för Brödets vthan för Menniskians Skull. Om Ordet THETTA vti Insticktelsen seer på Brödet eller på Christum. Om Ordet ÄR hafwer sin naturliga Bemärckielse/ eller är allenast en Figur och Betydelse/ at lijka såsom Bröd och Wijn styrckia och näära wår Lekamen: Altså nääer Christi Lekamen/ Blod och Förtienst wåra Siälar Andeligen &c.

Huru snart skulle nu en enfaldig Menniskia/ här wid/ vti Altarens Sacraments Betrachtande/ tijga stilla och wara förnögd/ såsom woro alt wål talat. Ther lijkwål ett gräseligit Calvinistiskt Mißbruk vnder förborgat ligger. Och fast än Calvinisterna i närwarande Dag/ wela icke så grofwe theße Willfarelser tilstå

stå och wederkänna/ som vthur Zwin-
glij Schola vthsprungne äro/ och sedan
af deß Lärjungar/ Carolstadio Oeco-
lampadio och sådanne fleere hårdeli-
gen förswarade; Vthan blyas thet
offenteligen at bekänna/ ty Satan är
en Ande som skyr Liuset; S
är doch thetta änteligen säkert/ at ge-
nom sådanne synnerlige Orde-sätt/ lig-
ger Diefwulens egen Argheet emo
Christum och hans H. Nattwar
begrafwen/ som til all Oreeda o
Försmädelse kan vplåta Dören; S
at then Affällingen/ ifrån then Ca-
vinisKa/ til then Arianiska/ och th
ifrån/ til then Mahometiska Lära
Adam Neuser, rätteligen hafwer t
lat/til Doct Stephan Gerlach: In-
gen vti wår Tijd/ then iag ka
känna/ är blifwin en Arian, som
icke tilförne hafwer warit en Ca-
vinist, och fruchtar sig någon/
blifwa en Arian, han wachte si
för Calvinisterijet. Conf. Osiand
Cent. 16. lib. 3. p. 181. seqq. He
kun

kunde mycket framdragas/ huru Satan genom naturlige Tings Mißbruk/ Item genom löffierijer/ Characterer, och dhy lijke Narre-Speel/ många ostadiga Sinnen til sig låckar/ ja offta för Ståål/ Hwijt-Lôôk/ Flinta/ Brännesteen/ etc. Låtz såsom han skulle låta sig fördrifwa (om Radice Salomonis, må andra giöra Berättelser så wäl som hwad i Bårgs Grufwor/ item wid Skiutande och Fiskiande/ plägar sig tildraga.) För ingen annan Orsaak skull/ än at han deßmehr sin Dyrckian/ skal vti the otrognas Hierta bekräffta. Spiritus sunt Dæmones, qvi ut nullis alliciuntur plantis, vel terrena substantia: Ita nec fugantur, etiamsi plerunq; apud suos cultores, se aliqvarum rerum potentia, invitari, allici, trahi, cogi vel etiam abigi ut impia credulitate, eos sibi magis obstringant, fraudulenter simulent. Wierus lib. 5. de Præst. dæm. Cap. 20. Detta må och wäl förståås/ om the Påwetske Exorcismis

och

NB. och Beswärielser/ med Wigewat:n Wax-Lius/ Kläckeklang/ och dylijk Phantasier, hwar med lijkwäl Die wulen/ genom Munckarna/ säsom ne kiöpte Organa, ey mindre Laster o Synder åstad kommer / än geno Trull-Packor och deras Gelijka Såsom Ordspråket lyder!

Non audet stygius Pluto tentare, qvo
audet,
Effrenis Monachus, plenaq; fraudis anu

Mißbrukandes the här then extra ordinarie Gåfwan (åfwen wål/ som några andre/ af thet Andelige Stå det ännu inbilla sig/ at af the besa te kunna Dieflarna vthdrijfwa) the GUD wille några synnerlige Pers ner/ vti första Församblingennes T der/ meddela; Hwilken ingen bör si på något Sått öfwerdådeligen tilskr wa/ eller tånckia sig dår med i de klaare Evangeliske Tijder/ kunna r da öfwer Diefwulen/ Conf. Marc 16. 17. & Act 19. v. 13. qvid n gas curaret Satan, qvi ne qvidem

Majestatem Christi formidavit? Vid. plura in Bibliot. post. Raupp. Loc. de ang. mal. p. 449. seqq.

Men alldenstund detta hörer intet egenteligen denna Gång til wårt Vpsååt/ ty låter man sådant fara; Allenast den gamble Canonem oss behållandes: *Ex fine actiones probentur.* Så at wij ingalunda må tänckia/ Satans Vpsååt wara gott/ fast han skulle tala eller giöra något gott/ vthan där med/ menar han alt mehr och mehr Fördärf åstad komma: Ty Regula Theologica lyder Enfaldeligen så! Såsom GVD är så god/ at han intet Ondt efterlåter skee/ med mindre han ett större godt/ ther af kan framdraga; altså är Diefwulen så ond/ at han aldrig til gott råder/ vthan at han weet/ sig der genom myckeet större ondt åstad komma/ såsom then Christelige Låsaren kan af öfwerflödige Historier, och jämwäl hoos sig sielf finna och besinna/at the der allerskiönaste Satans

Lärdommar/ och Förmaningar/ ära
til sielfwa Uthgången/ the allerfö
därfweligste. Törne och Tistel ha
wa wäl the fägraste Blomster/ mee
Matth. 7. därföre hämptar man intet där a
16. Wijndrufwor och Fijkon/ vtha
thet heeter gemenligen: Latet angvis
in Herba. Ja offtast hafwa the arga
ste Hoorvr/ fijnaste Ansichte. Skiö
kian Jesabel vti Thyatira som och
Apoc. 2. sig en Prophetissa nämbde/ bee
20. drog många HErrans Tienare
som Satans Diupheet icke besin
na kunde.

IV. Hoo skulle nu för the
Fierde/ willia wijsa sig/ så eensin
nat/ at han icke af alt thetta skulle kun
na ovndwijkeligen sluta/ det Engl
Uppenbarelser och Prediknigar/ th
måtte då skee på hwarjehanda Sätt
ju slåt intet böra tilstädias/ ey hälle
Witzord och Samtyckie meddelas
Ty tå JEsus befalte oß ransaka
Joh. 5.39. Skrifterna/ som om honom
Wittnesbörd bära/ hafwer han o
intet

intet til någre Englar remitterat. Hæ literæ Sacræ, hi libri integri numero & auctoritate, aliud cum istis est nihil comparandum, qvidqvid extra hos fuerit, inter hæc Sancta & divina, nullatenus est recipiendum. Cypri. Serm. de Baptismo. Propheten Esaias hafwer gifwit oß thenna Regulam såsom then endaste: Efter Lag och Wittnesbörd/ om the thet icke säga/ så skola the och icke få Morgonrodnan. Es. 8. 20.
Hoc natura, hoc ratio, hoc, Domine, verbi tui clamat autoritas, hoc ex ore tuo audivimus, hic invenit consummationem omnis religio, idem och synes såsom Geenswaret til then rijka Mannen woro här vthaf tagit: The hafwa Mosen och Propheterna höre them. Luc. 16. 29.
Nos omnibus, qvæ divinis scripturis tradita sunt, â Prophetis & Apostolis, vere & cum timore & credimus & seqvimur, adeo necessarium nobis est divinas seqvi literas, & in nullo, ab

illarum præſcripto diſcedere Hillair de Synod. cont. Arianos. Cyrill. ad Reginas de recta fide. Thet är med ett Ord ſagt: Then H. Skrifft är allena Lapis lydius, then rätta Profwe-Steenen/ på hwilken all Lärdom vthom alle Englars och Menniſkiors Traditioner, ſkal ſkiärſkådas och dömmas. Nobis nihil licet ex noſtro arbitrio indulgere, ſed nec eligere, qvod aliqvis de arbitrio ſuo induxerit, Apoſtolos Domini habemus auctores, qvi nec ipſi qvidqvam de ſuo arbitrio, qvod inducerent elegerunt, ſed acceptam â Chriſto Diſciplinam, fideliter nationibus adſignarunt. Tertul. de præſcript. hæret. Conf. Rom. 12. v. 6. 7. 8. 1. Cor. 12. 4. 5. &c. Epheſ. 4. 11. 12. Och må iag wäl här repetera, Apoſtolens Petri mycket tänckwärdiga Språåk: **Och thet ſkolen i förſt weta/ att ingen Prophetia i Skrifftenne ſkeer af egen Vthlägning: Ty ingen Prophetia är ännu framkom-**

kommen/ af Menniſkio Willia/ vthan the helige Guds Menniſkior/ hafwa Talat rörde af then H. Anda & Paulò ſuperius: Wij hafwom ett faſt Prophetiſkt Ord. ꝛc. 2. Pet. 1. 19.20.21

V. Apoſtelen Paulus haar och för thet Fempte/ icke welat förbijgåå eller glömma ἀναλογίαν Fidei; Hafwer någor Prophetiam ſå wari hon ens med Tronne. Nu måſte Troon wara af Predikanen/ men Predikanen genom Guds Ord/ ſå at ingen rått Troo år ſom icke grundar ſig på then H. Skrifft/ hwilken och måſte åga then Krafft at ranſaka och dömma om Troona/ och alt thet henne emotſtrijder/ ſom och at vthtyda ſig ſielf/ och vplyſa thet ena Rummet genom thet andra/ hwilket år en Koppar-Muur för alle diefwulſke Anſtötar/ och leeda Blååſebålgar. Men ſåſom thetta requiſitum kan icke med willi Prophetier inſtåmma; Therföre the och med Rom. 12. 6 Rom. 10. 17.

råtta förkastas böra. Jag wil här til
Exempel tala: En sådan Menniskia
som sade sig hafwa en prophetiskt Ann
da/ en eller annor Fråga föreställa
NB. Hæc cum ipsa Prophetissa egi. nembl. blifwa månge eller fåå sa
lige? Då hon Saligheten til någre
fåå och wißa Personer/ som sig be
kante åro och them hon sådant tilsä
de restringerade; men för androm
som hon intet kiände/ eller bekanta
Lefwerne icke gilla wille/ giorde hon
Wågen til Himmelen omöyelig. Ite
skulle behöfwas Bööner och
Förbööner för the aflidna/ el
ler för the Orättfärdigas Hoop
på yttersta Domme-Dagen? och
ther til swarades Ja. Med mång
slijke Phantasier, som til stoor myckem
heet vti Paradoxis Weigilianis kunna
igenfinnas/ och synes onödigt här a
framdragas. Conf. Hornb. Loc
Cir- pag. 418. seqq. Huru långt n
thetta tråder ifrån Guds Ord/ oc
then sanna Troones ἀναλογία, behö
was icke at nämpna/ ty thet skull
wi

wål the kunna begrijpa/ som allenast Miölck/ och icke hård Spijß/ smakat hafwa.

VI. Thet är och för thet Siätte/ emot then oskrymtade och rätta Guds-tiensten/ som en saliggiörande Förtröstan altijd/ bör hafwa med sig: Ty huru skola the åkalla/ then the hafwa icke trodt på? At wijka med sitt Hierta ifrån GUD/ til någon Engel eller annat skapat Creatur/ uti hwad Måtto/ thet tå wara kunde: Ty anseer man sielfwa Guds Dyrckian/ så hafwer Christus then allenast til GUD i Himmelen förbundit/ tå han sade til Frestaren: Tin HErra GUD skal tu tilbidia/ och honom allena skall tu tiena. Nos nec Angelos, nec Sanctos, nec Martyres, nec ipsorum reliqvias, nec ullam creaturam, sed solum Deum adoramus. Hier. Dial. 3. de Trin. Apostelen Paulus haar och Prophetens Joëls Ord infördt: Hwar och en som åkallar HErrans Nampn/ skal

Rom. 10 14.

Matth. 4. 10.

Rom. 10. 13,

ſkal warda Salig/ med mån-
ge fleere här til lydande Skrif-
tennes Wittnesbörder. Anſeer man
för thet andra Troon/ ſå är hon
af åfwen ſamma Beſkaffenheet/ och
til GUD allena ſtälter; At lijka ſom
HERren ſkal icke gifwa ſina
Es. 42. 8. Ähro enom androm ey häller ſitt
Loff Afgudom: Altſå måſte wår
Troo ingalunda ifrån thenne ſtoore
Guden ſöndrat warda/ til något ſka-
pat Creatur i Himmelen eller på Jor-
den/ vndantagande JEſu Man-
dom genom then Perſonliga
Föreeningen vptagen. Hwilken
och tillijka vti Chriſto ſkal dyrckas
och tilbedin warda/ ſom til Guds
Högra Hand är vphögd worden/ ſå
ſom thet ſtoora Concilium Epheſi-
num rätteligen hafwer Stadgat och
Slutit/ emot then fördömmelige Kiät-
taren Neſtorium, ſom neekade Chri-
ſti antagne Mandom/ Guddommeliga
Ähra och Wördning/ hwilken mången
i then Calviniſke Kyrckian/ effterfölgdt
hafi-

hafwa/ där lijkwäl så månge och klaare Skrifftennes Språåk strijda på wår Sijda. Qvando enim Filius Virginis Mariæ crucifigebatur, ipse Dominus gloriæ crucifixus est 1. Cor. 2. 8. qvando Christus homo vulnerabatur, ipse DEUS sangvinem effudit qvo Ecclesia redempta est. Act. 20. 28. & qvando idem Mariæ Filius occidebatur, ipse vitæ Dux occisus est. Act 3.15. Etsi igitur humana Christi natura *essentialiter*, non est DEUS: verum tamen per æternam & adorabilem λόγε hypostasin homo ipse *personaliter* est DEUS. Joh. 20. 28. & licet non sit DEUS in *abstracto*, DEUS tamen est in *Concreto*, qvod sufficit. Meelführ, Vind. Evang. Dec. 2. Disp. 8. Thes. 81. & 84.

Then Guds Råttfärdigheet/ som kommer af JEsu Christi Troo/ til alla och öfwer alla the som Troo/ then Gud hafwer satt til en Nåda=Stohl genom Troona i hans Blod. Item, Rom. 3. 22.25.

Ephes. 4. 4. 5. En HErre/ en Troo/ ett Doop/ en GUD/ och allas wåra Fa-
der. Sic in Passione Christi ea
facta fuerunt, qvæ manus & Consi-
lium Dei fieri decreverunt Act. 4.
28. Neml. at JEsus Christus
är oß af Gudi giord til Wiß-
1. Cor. 1. 30. dom/ Råttfårdigheet och til Hel-
gelse och til Förloßning. Hwar-
wid så hans obedientia activa, som
passiva bör noga i Acht tagas. Måt-
te thet nu icke wara en galen Men-
niskia/ som wille öfwergifwa then-
Saligheetz Grunden/ öfwer hwilken
ingen annor läggias kan. Och byg-
1. Cor. 3. 11. gia sedan på lösa Sanden/ der Regn
och Storm/ skulle genast kunna hee-
la Wärcket omkullkasta? Detta är
Matth. 7. 27. icke olijkt med thet GUD klager öf-
wer Juda Folck: Mig som är en
Jer. 2. 13. lefwande Kiälla/ öfwergifwa
the/ och giöra sig Brunnar/ ja
ußla Brunnar/ ty the gifwa in-
tet Watn. Men mig tyckes at
någon wille här således inwända:
Skull

Skulle man icke kunna öpna sina Öron för Spåmän/ Tecknatydare/ Englars Predikningar/ Prophetier/ etc. Och ändå dyrckia och tiena then rätta Guden/ af allo Hierta/ såsom the Samariter, fruchtade HErran och tiente lijkwål andra Gudar: Men K. Siäl/ tu måste här komma ihog/ at Liuset hafwer ingen Deel med Mörcker Christus och Belial förlijka sig icke/ eller hwad Deel hafwer then Trogne/ med them Otrogna? Eller huru kommer Guds Tempel öfwer ens/ med Afgudar. Förthenskul må tu intet fara will/ then samme Guden/ som fordrar tin Tienst/ af allo Siäl Hog och Sinne/ han låter intet gäcka sig/ och kan omöyeligen lijda/ at tu brukar Apespeel med tins Hiertans Intention, hwar igenom lätteligen kan skee/ at förr än tu thet märckier/ är titt Hierta aldeles ifrån then sanna Guden bort kommit/ och såsom af

2. Reg. 17. 41.

2. Cor. 6. 14. 15.

Deut. 6. 5.

Gal. 6. 7.

2. Tim. 2. 17.

af en Kråfweto/ vti allo fördårfwa[...]
1. Cor. 10 Det anståår ey håller en Menniski[...]
9. mehr i thetta ån annat at fresti[...]
Christum/ på thet han håt af ee[...]
orsakas/ at på sidstonne tin Gudstien[...]
såsom Skarn och Tråck förkasta/ oc[...]
öfwer tig föra Prophetens Klag[...]
Es. 1. 22. Röst: Titt Silfwer år word[...]
Slagg/ och titt Wijn förmång[...]
med Watn.

Hwem skulle wål lijda then Krijg[...] Man/ som gingo fuller vti Gewåh[...] stodo på sin Wacht/ och roopade p[...] sin Fiendes nalkande/ men woro me[...] sitt Hierta giårna vti des Låger/ oc[...] lång ifrån sitt Fådernes Lands De[...] fension? Woro icke thetta/ at alle[...]
Ephes. 6. 6. nast tiena för Ögonen/ såsom[...] Menniskiom til Willia/ och ic[...] ke som Christi Tienare: Altså i[...] andelig måtto en deelat Tienst oc[...] Samtyckie/ år intet mehr/ ån allena[...] Ögonen til Behag/ och derföre lång[...] ifrån Arfsens Löffte/ emedan alt th[...]
Coll. 3. 23. wij giörom/ skole wij giöra a[...]

Hien[...]

Hiertat/ såsom HErranom och icke Menniskiom. Och såsom rätt nu sades/ at Troon är En/ så är och hennes Grundwahl sanningen En/ så är och Saligheten icke mehr än enahanda/ uti och genom JEsum Christum. Så är ey heller Wägen ther til mehr än En/ så kan ey häller Guds Dyrckan uti oß wara mehr än En/ icke af halfft/ utan heelt Hierta/ uthan den ringaste Stympning/ och Afwijkelse: J kunnen intet tiena twå Herrar. Hijt kan man af detta Tillfälle draga alla the/ som willia uti hwarjehanda Religion och Gudstienst/ försäkra sig om Saligheten/ allenast the kunna för Werlden en lysande Heligheet och berömbde Seders öfning framwijsa.

Joh. 14. 6.

Act. 4. 12.

Matth. 6. 24.

Men thet är en stoor Galenskap tänckia/ at all Flijt och Upsååt at lefwa wål för Werlden/ skulle med then rätta Såkerheeten om ewig Saligheet/ wara förseдd. Ty således

skulle

skulle en Pharisæisk Skrymptachtig-
heet tråda främst til Himmelens Döö-
och Willia in släppas/ der den lij-
wål korteligen af Christo sielf warde
Matth. 7. 23. bortwijst. Hedningarna skulle oc
giöra sig stort Hopp/ som icke all
nast en dråpelig Wördnat sine stum
me belåten och Afgudar bewijstat ha
wa; Vthan och uti Exercitiis vii
tutum, mången Christen långt öfwer
gådt; Men the åra lijkwål i det fö
Ps 115.4. seqq. ra vthestångde af David; Och vti the
senare af Christo: Theras Gier
Joh. 3.21 ningar åro intet giorda i Gud
Wij williom ey förgiåta/ ett Sla
som kallas Neutralister/ hwilka wi
lia wara lijka goda Bröder med a
la/ nu hugga på then högra/ nu p
then wånstra Handen. Äta med a
la och hålla med ingen: Men the
woro mehr ån dåårligit/ at vti e
Fååre-Påls wachta Hiorden om D
gen/ och vti then samma om Natter
willia sofwa vti Vlfwa-Kuhlan/ de
NB. öfwer Physici som syn; och antipa

as rerum ransaka/ ett subtiligit Omdömme giöra skulle.

Sedan Apost. Paulus, haar widlöfftigt talat/ om en rått Christens Dygd och Natur/ wijsar han Orsaken/ hwarföre JEsus år sielfwa Hörnesteenen/ på hwilken wij skola sammanbyggias: På thet säger han/ wij icke mehr skole warda Barn och låta oß beweeka och omföra/ af allehanda Lårdoms Wäder/ genom Menniskiors Skalcheet och Illfundigheet/med hwilka the falla til/ at the måge bedraga oß. Hwad för en hårlig Lijknelse hår/ af Barn / Böllior/ Skepp och Tårningar tagin år/ kan en god Låsare see Bald. comm. in Cit. L. Scapul. lexic. Græc. Col. 889. Glass. Phil. Sacr. lib. 5. Tract. 1. C. 10. p. 247. & 257. Fast annorlunda stålte sig Johannes Baptista, han war ingen Röö/ som drifwes hijt och dijt af Wädret. Daniels Stallbröder Mattathias

Ephes. 4. 14.

Matth. 11. 7.

Dan. 3.

1. Macc. 2. 2. Lib. 6. & Cap. 7. och hans Söner. Eleazar och Qwinnan med sine siu Söner: Så finnas och vti Hedningarnas Skriffter/ at mången af them haar welat häller/ömkeligen dödas/ än them Philosophiska Sanningen/ eller och sin Præceptoris Meening förneeka: Tappra och redeliga Krijgzmänn/ låta häller sitt Lijf/ än the vnder annat Herrskap/ emot sitt Fädernes Land tiena willia. Såsom nu alt sådant så wijda det är kommit af wälmeent Hierta/ bör lemnas sin tilbörliga Heeder; Altså är thet för heela Werlden skam/ ja kan hända/ ewig Siäle Wåda/ där emot betee sig så ostadig at man på bägge Axlar Kappan draga will/äfwen som Baals Propheter på bägge Fötterna haltade. Sådanne Wäderhaanar/ äro Apinan mycket lijke; at emedan hon intet kan skiälla för Porten/ som en Hund/ intet bära Bördor som en Häst/ ey häller draga Plogen som en Oxe/ tager hon sig före at giöckla som en Narr/ där

Reg. 18. 21

me

med hon ändå i Herrars Hoff/ bekommer sitt Vppehålle: Men en sådan Neutralitas, är ey annat/ än multiplex neqvitas & iniqvitas, som af GUD wisserligen med rättfärdigt Straff heemsöckt warder: Therföre Syrach, först i Begynnelsen af sin Huus-Lära/ hölt nödigt här om giöra Påminnelse: See til min Son/ at tin Guds-fruchtan icke är Skrymterij/ och tiena honom icke med ett falskt Hierta. Syr. 1.35.

VII. Det strijder och så för thet Siunde/ emot then lagliga och ordenteliga Kallelsen/ vthom hwilken/ ingen insufflation, eller Himmelsk Rörelse/ är at förmoda; Ty ther om finnes ingen Befalning intet Löfte/ ey heller något trowärdigt Exempel; Ehuru mycket the Himmelske Prophe ter/ och Enthusiaster sig här öfwer gratulera; Vthan wij hållom oß wid thet gambla Axioma: *Immediata vocatio potissimũ locũ habet in Ecclesia constituenda, vel eadem ab erroribus falsorum dogma*

K *tum*

tum repurganda; Post vero semel constitu-
tam, mediata vocatione Deus semper
usus est, nisi vel ministerij corruptio, vel
ministrorum degeneratio, immediatam
necessario reqvisiverit. Således är
thetta förrättat af GUD/ genom Mo-
sen och Propheterna/ uti thet gam-
bla Testamentet/ och uti thet Nya/
Matth. 4. & C. 10. kallade JEsus til Embetet/ Fiskiare
och andre enfaldige Personer. När
han upstånden war ifrån the Döda/
uppenbarade han sig sina Lärjun-
gar/ blåste på them och gaf them
Joh. 20. 23 then H. Anda och Krafft at för-
låta och behålla Synder/ och slu-
teligen wid sin Upfarelse til Himme-
len/ gaf han them Befallning/ at
gåå uth i heela Werlden och pre-
Marc. 16. 15. dika Evangelium/ allom Crea-
Ps. 19. 5. turom/ hwilkas Taal til Werl-
dennes Ända är uthgångit. Hoo
wil nu wijsa mig/ ifrån then Tijden/
at thenna Beställning/ hafwer warit/
någon Ande eller Engel anbefalat?
och som the gode Englar/ omöyeligen
låra

låra sökia/ at vthrätta thet/ som them af GUD intet är ombetrodt/ ty thetta skulle strijda emot theras Heligheet emedan at träda vti annars Embete/ räcknar Apostlen Petrus för en Illgiärning: Altså kan thet icke wara af Himmelens/ vthan Helfwetis Herrskaar/ när någon Ande sig sådant/ at förrätta/ vppå tager. — NB. — 1. Pet. 4 15.

Här vnder komma af sig sielfwe/ alle okallade Englars Budbärare/ det måtte då wara/ Måns eller Qwinnors Personer/ vthan åthskilnat: Om hwilka i gemeen then H. Jeremias klagar: Jag sände intet Propheter/ lijkwäl lupo the/ Jag talade intet med them/ lijkwäl Prophe terade the. Både Propheter och Präster äro Skalckar/ therföre är theras Wäg lijka som en slipper Wäg i Mörckrena/ ther vppå the slinta och falla. Men om the senare talar Paulus: Idra Qwinnor tijge vti Församblingarna/ ty them är icke tilstad at tala/ — Jerem. 23. 20.

1.Cor. 14. 34. vtan at the åro vnderdåniga/ så som och Lagen säger: Ty hå på föllier ingen Åhra/ emedan hon år sielftagen/ då man intet år kallad af Gudi/ såsom Aaron war; ey hell
Heb. 5.4. ler Lyckia och Wållsignelse: Thet gagnar tig intet/ at tu gaapar ef ter thet tig intet befalt år/ och hwad titt Embete intet weder
Syr. 3.24. kommer/ ther war icke Förwit ten. Sådant Sinne hafwer bedragit många/ och theras Öf werdådigheet hafwer omstört them. Satis superq; sit cuiq; sua rum rerum cura, alienis nimis impli cari, molestum est. Cic. de Amb Tom. 4. Col. 568. Dett heter: Ne Sutor ultra crepidam & peram, vta som Poëten säger:

Qva potè qvisq; in ea, conterat ar diem.
Hor. l. 2. Epist. 1. *Tractent Fabrilia Fabri.*

Doctor Johan. Funccius, then stoo och förtråslige Historicus måste me

ſi

sitt Lijfz Förlust/ siunga thenna Swa-na-Sång.

Disce meo Exemplo, mandato Munere fungi
Et fuge Ceu pesten, τὴν πολυπραγμοσύνην.

Af mit Exempel thetta lär/ titt Kall tu skiöt allena/
Mångsijknan sky/ Förgifft hon är/ hon bräcker Been och Skena.

Förthenskul haar Paulus höyeligen förmanat: Winlägger eder at i ären roolige och skiöter edor egen Stycke. Bemelte Guds Redskap/ haar och troligen warnat oß för slijka Will-Tienare: Låter ingen taga eder Löönen ifrån/ then som wandrar effter egen god Tyckio i Engla Ödmiukt och Andeligheet/ i the Ting/ han aldrig sedt hafwer och är NB förgiäfwes vpblåst i sitt kiötzliga Sinne. Huru när thetta träffar in med många Romerske Påf-

1. Thess. 4. 11.

Col. 2. 18

war/ må den flijtige Låsaren sielf b[...]
tånckia; hafwa icke en stoor De[...]
af them/ warit *famosi vitio suæ cre[...]*
tionis? War icke Ordspråket om Bo[...]
nifacio VIII. sant:

Introivit ut vulpes, regnavit ut Le[...]
mortuus ut Canis.

Gregorius den VI. Benedictus IX
& X. föllia themma Hoopen effte[...]
ja många Jesuiter ån i Dag löpa [...]
kallade snart om kring heela Wer[...]
den/ at the såsom the Egyptiske Pa[...]
dor/ måge alle Rum vpfylla/ och m[...]
sin Låra skada och förgiffta/ så at m[...]
skiåligen må hår instämma med J[...]
remia: När willia nu Prophete[...]
na igen wånda? The ther Lögn[...]
Prophetera/ och sins Hiertan[...]
Jer.23.26 Bedrågerij: Men HERren sk[...]
spijsa them med Malört/ o[...]
gifwa them Galla dricka/ efft[...]
the Lögn i HERrans Namp[...]
Propheterat hafwa. Vid. t[...]
Cap. den offtast nåmbde Apostel[...]
Paulu[...]

Paulus, haar sin Låra med twenne fast andra grundelige Skål bewijsat; först at han genom sin Predikan/ icke söker Menniskiors/ Vthan allena Guds Åhra; Gal. 1. 10. 11.
Sedan at han den samma icke hade fått eller lårdt af Menniskio/ vthan genom JEsu Christi Oppenbarelse. Stijge nu någon Engle Prophet/ Enthusiast, eller ehoo han wara kan/ vthom then lagliga Kallelsen stadder fram/ och beroope sig på sådanne Förmånor/ så wele wij troo honom: Men hår måste the Lögne-Munnar tijga stilla/ tilstoppade warda/ och gifwa GUDJ Åhrona/ han som allena sånder Skriffelårde och Propheter/ och gifwer Matth. 23. 34.
Ordet med en stoor Evangelistars Skaara/ han skal gifwa Ps. 68. 12. 36.
Folckena/ Macht och Krafft/ lofwat wari GVD.

Således finner man/ at GUD altijd vthrustat sine lagligen kallade Instrumenter, och them med stoor Hee-

 der

der och Respect försedt/ then Eder hörer/ han hörer mig. Luc. 10.
Sacerdotalis dignitas iis solis asservatur, qvi ad eam vocati; Derföre de kunna beroopa sig på Måstaren sielf:
Jer. 1. 10. Detta säger HErren etc. Fruchta tig intet/ sij iag sätter min Ord i tinom Munn. Conf Es. 6. Hade icke JEsus en laglig Kallelse/ då han af sin Fader på Bårget Zion
Ps. 2. 6. blef insatt til Konung Pråst och
Es. 61. 1. Prophete Ps. 2. Hwar på han
Luc. 4. 18. sig beroopade vti Synagoga Nazarethana? Es. 61. Luc. 4? Hafwa icke hans Apostlar kunnat begynna sina Skriffter/ med den allerförnemligste Titulen: JEsu Christi Tienare och Apostel? Hafwer icke GUD förbudet oß/ höra the Propheter/ som intet lagligen kallade äro?
Jer. 27. 14 Hörer the Propheters Ord intet: Ty the spå edor Lögn i
Cap. 29. 9 mit Nampn/ iag hafwer intet
Rom. 10. 15. sändt them/ säger HErren. Huru skola the nu predijka/ vthan the warda sände?

Såi

Såsom nu Andarnas Sändebud intet äro ibland then Hoopen/ som Guds Ord skal låra och förkunna/ vthan sådanne lagligen vthsedde: Han hafwer och somblige satt til Apostlar/ somblige til Propheter/ somblige til Evangelister/ somblige til Heerdar och Lärare/ at the Helige skola skickelige wara til Embetsens Wärck/genom hwilcket Christi Lekamen/ må vpbygd warda/ til thes wij alle kommom til ena Troo och Guds Sons Kunskap. Altså wil Gud icke/ at the skola wara then Heliga Skriffts Tolckare; Vthan allenast the / som han i thetta Måhl kallar Sändebud i sitt Ställe/ och Skaffare til sin Hembligheet/ hwilkom han gifwer Andans Gåfwor/ såsom honom täckes. Huru skulle nu GUD/ som är Frijdsens HERre/ vti the Heligas Församblingar/ kunna lijda/ at all Vpbyggelse/ genom sielftagen dristig Gåfwa/

Ephes. 4. 11. 13.

1 Cor. 12. 28. 29. 30

1. Cor. 4. 1

1. Cor. 12. 11.

1. Cor. 14. Cont. tot.

 at

at Prophetera/ skulle förstöras:
och uti deß Ställe/ Partij och
Twedräckt/ uti hans K. Huus
inrättas? Ett slijkt otilbörligit Wä-
sende/ wille icke den ringaste Oecono-
mus ibland sine Tienare och Huuß-
Folck i Lekammelig Måtto/ samtyckia
och effterlåta.

VIII. När man nu för thet Ot-
tonde/ wille tilträda närmare/ th
nu Förtijden ibland infallande Engl
Wärck och Spådommar/ genom då
til bedragne Menniskior; Hwar öf-
wer then gemeene Hoopen/ sig s
högeligen förundrar/ och för högt skat-
(1.) tar/ såsom Guddommelige: Så är
the som offtast af Naturlig Be-
skaffenheet/ som måste änteligen
sig tildraga.

Här til wijsa oß Physici och Ma-
thematici Orsakerna/ på många Al
förvth så noga/ at ytterste Minute
och Scrupuler blifwa observerade
hwar igenom Naturen i sig sielf in
tet röres eller wijkes; Vthan at th
gi

genom stoor Flijt / och gode instrumenters Bijstånd / årfahra kunna / månge deß förborgade Saaker. Så kan och en klook och wälförfaren Medicus, spåå af thens Siukas Constitution och Tilstånd / antingen han kan komma til sin förra Helsa igen / eller snart genom Döden hådan ryckias: Men til thetta och mehr sådant / behöfwes ingē Engla Predijkning vtan näst GUD Nåd och Wällsignelse / flijtig Academisk Information af Ungdomen.

Understundom äro the Contingentes eller Willkohrlige / som lijkwäl mästedeelen ske plåga. Såsom när Bonden fåår i rättan Tijd Plöija och wäl tilreeda sin Åker / niuter sedan alt fram geent / en god Wäderleek / sampt åthskillige hans gamble Märckie / stämma wäl öfwer ens; Spåår han ett gott Åhr och och ömnig Åhrs-wärt. Här wid är ey häller nödigt at Consulera Andarna. (2)

El-

(3) Eller åro the af en sådan Art/ som kunna jämlijkligen skee och intet skee/ och theße åro så mycket owißare/ som de så åfwentyrlig Vthgång hafwa plåga: Men skola slijka Spådommar komma af en god Engel; Så måste the ju änteligen träffa in
NB. med Sanningen/ ty en god Engel kan omögeligen liuga; Emedan thenna leeda Lasten/ som alle andre stråfwa aldeles emot deß Helighet/ såsom förr sagt år. Slåå och benelte Prophetier feelt/ så år gott at dömma/ af hwem the hafwa sin Vprinnelse. Detta senare år så vti månge Skriffter/ som af dagelig Förfarenheet/ så funnit/ at det ey någon comprobation wijdare behöfwar: Prædicunt Dæmones qvandoq; ea, qvæ longe futura sunt, prospicientes, qvandoq; verò coojicientes, unde & pleraq; mentiuntur, qvibus non præstanda fides, etsi sæpe numero vera profiteantur. Demasl. de Or. tod. Fid. lib. 2. Conf. Baldv. Consc.

Cas.

Cas. p. 583. Såsom nu sielfwe Dieflarne åro här vti icke at troo/ så åro ju mindre the/ som af them vpretade och intalte fast ån the af någon sann och god lårdoms Wåg och Sätt at tala sig betiena wille. NB.

Här infalla Guds egen Ord til Mosen: Ingen warde funnin ibland tig/ som år en Spååman eller en Dagewålliare/ eller then som på Foglalååt achtar/ eller Trolkarl/ eller Beswårjare/ eller Swartkonstig/ eller en Tecknatydare/ eller then ther någon Dödan frågar: Ty then som sådant giör/ han år HErranom en Styggelse/ och för sådanna Styggelse skul fördrijfwer them HErren tin GUD för tig. Deut. 18. 11. 12. Således hafwer GUD oß warnat för månge Slags Diefwulens Kynne och Bedrågerij/ på hwilket Hedningarna hafwa sig mycket fördristat/ och åro vti sine Vpsåth ömkeligen

keligen bedragne. Hwad then onde Anden förehade/ genom Spå-Qwinnan af Endor, med Israels förste Konung Saul, vnder Prophetens Samuels Person/ är ju allom kunnogt.
1.Sam.28 Och ehuwål Satan rååkar ibland på Sañingen/ såsom han sakernas Sammanhang/ kan bäst vthspaana/ som at Saul och Israël skulle falla vti the Philisteers Händer/ qvid mirum, si dæmon imminentem prope mortem prævidere potuit? Etenim notæ ipsi erant vires utriusq; exercitus, nota utriusq; partis arcana Consilia, noverat Saulem, justo Dei judicio pœnæ destinatum inde facile colligere poterat prælij exitum. Pet. Gratiam: in Jur. Canon. Caus. 26. 9. 5. Cap. 14,

Så blandade han lijkwål strax Lögn ther ibland: **J Morgon skal tu och tina Söner wara när mig:** Saul nec ratione corporis nec ratione animæ fuit cum samuele, ergo Satan sub specie Samuelis mentitur.

titur. Conf. Prück, L. C. p. 61. Jonathan war och en Gudfruchtig Herre/ som med Diefwulens Listigheet intet hade at beställa. Och emedan thenne raaka och krokota Ormen wäl weet förvth/ at hans Oracula, som offtast slå feelt/ och intet stämma in med Vthgången: Ty ställer han sitt Taal/ måst på Skrufwar och Twijfwels-Måhl/ ändå at bedraga sine Dyrckiare; Såsom the allom wäl bekante Exempel, them iag ey blyes här at framföra/ nogsampt vthwijsa: Cræsus förmente sig hafwa säkrast Hopp om Cyri Regemente af theße Ord: *Cræsus Halym penetrans, magnam pervertet opum vim.* Hwilket alt på hans egen/ och ey på Fiendens Krijgs-Hääär stadnade åfwen Pyrrus emot the Romare: *Ajo te æacida Romanos vincere posse*, thetta war en tweäggiat Röst/ som på båda Sijdor vptagas kunde. Om Philippo Macedone vti lijka Förstånd: *Ecce coronatum, qvi taurum, mactet* Es. 27. 1.

mactet ad aras. Om Hieronymo Morono Mediolanensi: ibis, redibis non eris captivus, hwilket vti en liten Distinction skiönas kan ibis, redibis non, eris captivus, så bedrog han Manfred emot Carolum Andegavensem, om thet Neapolitaniska Rijket: Non Non, Gallus superabit Apulum. Och månge slijke Satans Spökerijer/ som med sielfwa Vthgången hafwa hans Falskheet bewijsat. Och öfwer alt thetta/ synes icke förmycket/ at Lutheri Ord/ til en Deel här införa: Satan qvia peritissimus est naturæ, & experientia longâ doctissimus, potest aliqvando prædicere effectus, cum causas eorum naturales instrui videt; Sed eos plerumq; ambigue prædixit. Notum est illud Pyrri oraculum, Cræsi illud, qvod esset invasurus magnum Imperium, si contra Cyrum pugnaret. Hæc & alia vere Satanica sunt, ut in fraudem inducant homines, & aliqvam opinionem divinitatis colligant. Præterea

terea autem qvia cogitationes & consilia magnorum principum verè novit, poteſt facile, bella aut pacem Prædicere, ſed tamen illa qvoq; perplexè & ambigue prædicit. Particulares autem prædictiones nunqvam niſi obſcuriſſime indicat ut â nemine, niſi cum factæ ſunt intelligantur. Vid. in Cap. Eſ. 41. &c.

Sådanne Diabolicæ Illuſiones, kunna aldrig båttre vthſtångias/ vtan at Guds Ord warder rent och klart lårdt/ och en andåchtig Bóón ſtundeligen brukat. Når Christus begynte predijka Evangelium/ måſte Beſwårjelſerne/ genom Beelzebub hafwa en Anda/ vti Judæa. Philippi Lårdom fórringade Trulkonſterne i Samaria. Når Paulus predikade i Philippis, måſte Spådoms-Andan wijka vndan. Samma Apoſtels Diſputationer och Vnderwårck giorde ſå mycket i Epheſo, at månge af them ſom fórwetna Konſter brukat

Luc. 11. Act. 8. Act. 16, 18. Act. 19. 19.

kat hade/ bäre fram Böckerna/ och brände vp i hwars Mans Åsyn. Och ehuruwäl GUD sådanna illusioner tillåter/ them Ogudachtigom til Straff men then Gudfruchtigom til Proff och Förbättring/ såsom Gregorius, Antonius, och Lutherus måste förspörja: Men så kan en Gudfruchtig Menniskia/ hafwa then säkra Tilförsicht/ vti sin Kallelse/ at GUD lijkwäl/ genom sine H. Englars bewakande/ så styrer och afwänder them Ondas Frestelser/ at alt til en godt Ända ländandes warder: Således fördristade sig B. Lutherus; Scio dixit ad Diabolum, qvod Deus in hac domo, me Dominum esse voluit, si tu *certiorem vocationem habes* age dum, mane hic: Sed scio, qvod tu non sis, harum ædium dominus, sed abyssus tibi parata est.

1.Sam.16.
Hiob. 1.
2.Cor.12.
Ps.91.& 34.

IX. Det är och för det Sidsta alt för ålendigt/ at sättia Troo til en sådan Ande eller deß Redskap/ som först

förſt är ſå Olärd/ at han icke reent en Mening ſedan mehr/ af then H. Skrifft kan framſtälla/ ändå intet at förſökia honom vti några Tungomål; Vthan hwad han haar at ſäya/ är alt enahanda/ men af ſlätt ingen connexion och Sammanſtämmelſe/ vtan ſnarare emot än med ſig: Hwart och ett Rijke ſom ſöndrar ſig emot ſig ſielfſt/ thet warder förödt/ och Huuß faller på Huuß/ är och nu Satan ſöndrat emot ſig ſielf/ huru warder tå hans Rijke ſtändandes. Cave qvisqvis eris auditor aut conſultor, ut non applaudas tali perſonæ, & non laudes, non mireris, qvaſi Sanctam dignamq; revelationibus atq; miraculis: Obſiſte potius, increpa durè, ſperne eum, cujus ſic exaltatum eſt Cor, elati ſunt oculi, ut ambulet in magnis & mirabilibus ſuper ſe. Ut ex Gerſone, Pheiff. loc. ante Cit. p. 95. Luc. 11. 17.

Sedan ſå lijtet bereeſt och/

 för-

förfahren/ at han knapt weet och
kan beskrifwa/ hwad vti ett Granne-
lag och lijten Kyrckio-Sockn sig till-
drager/ mindre at han där vthom
haar sig något bekant/ där lijkwål then
onde Andan vti Jobs Tijd/ hela A-
Job. 1. 8. rabien och the Edomeers Land
öfwersedt och visirerat hade. Och
huru hasteligen och färdigt the goda
som onde Englar/ sine Wärff vthrät-
ta/ kan af Guds helige Ord många
ställes inhämptas. Thet kunde
wål någon så tänckia/ at Guds
Ord skulle med större Fruct
och Nytta/ af Englar än enfal-
dige Menniskior/ kunna predika
warda/ emedan ju högre Beställnin-
gen är/ ju större Anseende måste the
äga/ hwilko then förtrod är at vtt-
rätta? Men wij måste så i gemen
som Synnerheet/ med diupaste Wörd-
nat bekänna/ at Guds Wägar
Es. 55. 8. 9. äro intet wåra Wägar/ och hans
Tanckar/ icke wåra Tanckar
huru obegrijpelige äro hans Do-
ma-

mar och oransakelige hans Wå- Rom. 11.
gar? Altså hafwer och honom af sitt 33.
fördolda Råd/ behagat här at bruka/
för Werlden förachtade Menniskior/
och swaga Syndare: På thet Em-
betsens Wårckian/ icke skulle Men-
niskiors/ vthan Guds Macht tilskrif-
wen warda/ som och kallar sig 2.Cor.12.
Krafftig vti the Swage. Så
täcktes Gudi/ med dååråchti-
ga Prediikan frälsa them som
troo. Thet som Galet war för 1. Cor. 1.
Werldenne/ hafwer GUD vth- 21.27.28.
waldt/ thet swagt war/ thet o-
ädla och förachtat war/ hafwer
han vthwaldt: på thet han skul-
le giöra the wijsa/och thet starckt
är/ til Skam/ och thet intet war/
til thet som något är. Jämwäl NB.
at och til Äfwentyrs af Engla Tienst/
icke en Afguda-dyrckian/ vpkomma och
inrättas skulle.

Nu emedan Öfwerste Heerden/ 1.Pet.5.4.
och wåra Siälars Biskop/ Chri- Cap.2.25

 stus

stus JEsus/ som genom sina Propheters Mund oß försäkrat/ at skola
Es.40.11 föda sin Hiord såsom en Heerde/ församla Lamben vti sin Famn
Ez.34.23. och båra them i sitt Skiöt/ och fordra the Lamdiijgra. Guds Tienare David, then allena goda
Joh. 10. 11. Heerden som hafwer låtit sitt Lijf för Fååren/ hafwer ifrån sin Faders högra Hand/ sändt oß then
Joh. 16. 13. H. Anda/ som oß lära och leeda skall vti all Sanning/ icke absolute eller immediate, vthan genom the förordnade Medelen Ordet och Sacramenten af Guds Ords Tienare förkunnat och administrerade, hwilka
2. Cor. 3. kallas then H. Andes Embete/ genom hwilket han sielf talar och vti
Act. 13. & Cap. 20. alle Städer betygar allenast bru-
Joh. 17. kandes ther til sin Munß Tal och egit Ord/ vthan Menniskio Traditioner och Påfund. Hwilket är sielf-
Jacob. 1. wa Sanningen/ genom hwilket han oß födt hafwer effter sin Willia/ icke af någon förgiänge-

lig

lig Säd/ vthan af Oförgiänge- 1. Pet. 1.
lig/ som är af lefwandes Guds Ord the ewinnerliga blifwer. Scripturis Divinis niti, qvæ certa & indubitata veritas eſt, in firma & valida petra eſt Domum ſuam ædificare. Hac vero derelicta, alijs niti qvibuſdam Doctrinis, in incertum effuſæ arenæ, unde facilis everſio eſt, ruinam ſtatuere. Iren: Cont. Valent. hæreſ. lib. 2. Cap. 46.

Alt derföre fordrar högſta Nöden/ at JEſu Tienare i theſʒe ytterſta förgifftige Tijder/ waaka flijtigt och troligen för ſine Åhörares Siälar/ Heb. 13.
ſå ſom the ther Råkenſkap giöra ſkola. Non ita præpoſiti rationem reddituri ſunt pro auditoribus, ut immunis præſtetur aliqvis auditor, eo qvod ſententiam prælatorum ſit ſecutus, num ſi cæcus cæcum duxerit, uterq; cadet in foveam: Hunn. in Coll. Ratiſt. ſeſſ. 9. p. 290. Och rijkeligen föda Chriſti Hiord icke

ke nödige vthan sielfwilliandes/
1. Pet. 5. icke för slem Winning skull/ vtan
af en god Willia/ icke såsom Her=
rar öfwer sitt Folck/ vthan Hior=
denom til efterdömelse/ icke blin=
de Wächtare/ tyste Hundar som
Es. 56. intet straffa kunna/ vthan åro
late/ liggia och sofwa gierna.
Hwar af Owännen så mycket beqvem=
bligare fåår såå lögnennes Ogrååß/
som så ömkeligen skadar then andeli=
ga Åkeren/ at thet ädla Hwetet offta
för qwäfias måste. Månne Aposte=
len Paulus såg icke förvth thenna Far=
ligheten skola tilstunda/ tå han Prä=
sterna i Ephesо, med deße ibland an=
dra Ord/ Valedicerade: Så haf=
wer nu Acht på edor/ och alla
Hiorden/ i hwilkom then H. An=
Act. 20. de/ hafwer edor satt til Bisko=
par at regera Guds Försam=
bling hwilka hā hafwer förwär=
wat med sitt Blod; Ty iag weet
thet/ at sedan iag skils ifrån eder
skola komma ibland eder swåra
Ylfwar

Ulfwar/ the ther Hiorden icke spara skola/ och af eder sielfwom/ skola Menniskior vpkomma/ som tala skola thet Orått år/ och draga Låriungar til sig: Therföre waker och tåncker vppå at i try Åhr Natt och Dag/ icke hafwer återwåndt/ förmana hwar och en med Tåårar. Men hwad Straf them öfwerhånger/ som wid thenna Tienst försummelige finnas/ kan man med förskråckelse låsa Ez. 34.

Thet åligger icke mindre Åhörarne/ at med Flijt och Achtsamheet höra then råtta Heerdens Röst/ och följa honom hwart han gåår icke/ wåndandes sig til Fanatiske/ Enthusiastiske och Babyloniske Förbijstringar/ såsom them effter ny Lårdom klijade i Öronen; Uthan håller låta Guds Ord rijkeliga boo vti sig med all Wijßdom/ och altijd sig förestålla Christi trogna Förmaning/ tå han såg Folcket/ at the woro förlåtne och förskingrade/ såsom the

Joh. 10, 2.

2. Tim. 4.

Coll. 3.

the Fåår/ som ingen Heerdan hade:
Matth. 9. Såden år mycken/ och Arbeta-
rena åro fåå/ beder Förthenskull
Sådennes Herra/ at han sånder
Arbetare i sina Såd.

Thet år i Sanning förskräckeli-
git/ at försökia GUD genom hans H.
Ords Föracht/ och afwånda sitt Hier-
ta ifrån Lagen/ til Nya Lärdomar/
såsom the hårdnackade Judar giorde:
Effter thet Ord som tu oß så-
ger i HErrans Nampn/ willie
wij intet höra tig: Vthan wij
willie giöra effter alt thet Ord/
som vthaf wårom Mun gåår:
Men huru jämmerligen thetta
för them åndades/ år genast at see:
Jer. 44 Therföre och edart Land år wor-
det til Öde/ Wijdunder och til
Bannor. Och så skola alle för-
nimma/ hwilkens Ord sandt
wordet år/ mitt eller theras.
Hår seer man som förr år sagt/ at
Gal. 6. GUD låter intet giåckia sig: Ther-
före

före skref Apostelen ifrån Athen til Thessalonicam, at the ther inne icke allenast skulle innerligen bidia GUD/ för hans Ords lyckeliga Framgång/ vthan at the och måtte frijade warda ifrån waanartige och arga Menniskior/ Ty Troon är icke hwars Mans. Causa qvod fides non est omnium, non est occulta qvædam & invida Dei erga aliqvos voluntas, fidem illis absolute negans sed propria ipsorum hominum obstinata, & reluctandi libido, spernentium consilium Dei adversus semet. ipsos Luc. 7. 30. & repellentium â se Verbum Dei Act. 13. 46. Cum tamen ex verbi auditu fides sit Rom. 10. 17. Conf. Hutter. in iren. adv. par. Cap. 28. art. 7. p. 101.

2. Thess. 3.

Håller Man sig stadeligen med David til Guds Ord/ och låter alle orimmelige och dååraachtige Ursinnigheeter fara/ så är thet allena wärdigt nog/ at giöra oß lärda och wijsa

Psal. 119.

Psal. 25. sa/ behålla oss vthan Skam och Blygzell / där elliest de löse Föraachtare komma på skam. Jag skämmes icke wid Christi Evan-
Rom. 1. gelium/ ty thet är Guds Krafft allom them til Saligheet som troo. Men til the falske Drömme-Popheter/ som förföra Guds Folck/ med Lögn och Löößachtig Ting/ will HErren/ och skal foga them en
Jer. 23. ewig Skam til/ then aldrig skall förgiätin warda.

Thetta Guds Ord är icke någon död Bookstaf/ eller ett blot Liud och Dunder i Öronen; Vthan them som
1. Cor. 1. saliga warda/ är thet en Guds Krafft/
Joh. 6. och thet ewiga Lijfzens Ord;
Act, 13. Salighetennes Ord. Thet är HERRans Lag som är vthan wanck oc wedergwecker Siälarna/thet är HErrans Wittnes-
Ps. 19. Börd/ som är wist/ och giör the Enfaldige wijsa/ thet kan frögda Hiertat och vplysa Ögonen.

Thetta

Thetta Ordet wårckar Troon/ och wederqweeker the Bedröfwade/ genom hwilket wij och salige warde förthenskul thet lijknas wid en Eeld och Hammar/ som Bårg sönderslår. Ett tweäggiat Swård som åthskillier Siäl och Anda/ Mårg och Been/ och är en Domare öfwer Tanckar/ och Hiertans Vpsåth. Såsom Regn och Sniö hafwer then Naturliga Wårckian/ at thet kan fuchta Jorden/ och giöra henne Fruchtsam. och Bårande så at hon gifwer Säd til at såå och Bröd til at äta/ altså skal och Ordet warda/ som vthaf minom Mun går/ thet skal icke återkomma til mig Fåfängt/ vthan giöra thet mig täckes// och thet skal Framgång hafwa/vti thy iag vthsänder thet. Ja/ hundradefalt Frucht i goda Jord. *Bona* dicitur præparata per Verbum Dei â Spiritu Sancto. *Nigra* ob Despectum coram mundo

Joh. 17.
Ps. 119.
1.Cor. 15
Jer. 23.
Heb. 4.
Es. 55.
Luc. 8.

pinguis

pingvis ob affectum erga Deum & proximum *Culta* ob Fidei exercitium *fœcunda* ob fructum & multiplicia bona opera. Hi ſunt qvi credunt & in fide perſeverant conſtanter &c. D. Weller. in h. l. pag. 323.

Hoo wore Förthenſkul then/ ſom en ſådan Skatt af Nåde tilbudin/ ey wille med Tackſamheet emottaga/ och ju aldrig vnder Fötterne förtrampas låta? **Anammer Ordet med Sachtmodigheet ſom vti oß**
Jacob. 1. **plantat är/ och kan wåra Siälar Saliga giöra.** Wål förſäkrandes oß/ at hwad GUD vti ſitt Ord/ lårer förmanar och tilſäger/ är intet annat/ än then reena och oſkrymtade/ ja ſielfwa Sanningen/ ſom ewinnerligen blifwer: **Himmel och Jord**
Luc. 21. **ſkola förgåås/ men min Ord**
Eſ. 40. **ſkola icke förgåås/ vthan wår Guds Ord blifwer ewinnerliga.** Genom thetta ſitt Ord/ talar han ſielfwer med oß: Therföre är icke

icke tienligit/ at twifla på sielf wa Sanningen/ och låta sig drifwas såsom ostadige Strå/ för allehanda Slags Wäder/ vthan fast håller wara trofaste til Döden/ och hålla thet wij hafwe i Händerne/ at ingen må taga Kronan ifrån oß. Apoc. 3. Qvod DEUS promittit, ipse facit, non enim ipse promittit, & alius facit: Nu haar han sielf sagt: Effter tu hafwer hållit mitt tohlemods Ord/ skal iag och bewara tig för frestelsens Stund/ hwilken tilstundar allo Werldenna/ til at frålsa them som boo på Jordenne. Sluteligen förmanar iag: låter eder icke omföras med mångahanda och fremmande Lårdom: Ty thet är godt at stadfåsta Hiertat med Nådenne. Men Frijdsens GUD/ Heb. 13. som igenfört hafwer ifrån the Döda/ then stoora Fååra-Heerden/ genom thes ewiga Testamentzens Blod/ wår HERra JE-

JEsum/ han giöre eder Skicke-
liga vti all god Wårck/ til at
giöra sin Willia/ och skaffa vti
eder/ hwad honom täckeligit är/
genom JEsum Christum/ hwil-
ken wari Åhra/ af Ewig-
heet/ i Ewigheet.
AMEN!

E N D E.

